

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Modelis

profesionālās izglītības prasmju meistarības konkursu un talantu attīstības īstenošanai pēc 2027. gada

Apraksts

Izstrādāts Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotā ES fondu projekta Nr.4.2.2.9/2/23/I/001 "Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā" ietvaros

Rīga, 2025

Saturs

Ievads	4
Lietotie saīsinājumi	5
Lietoto terminu skaidrojums	6
1. Jauno profesionāļu meistarības konkursu attīstība pasaulē, Eiropā un Latvijā.....	9
1.1. <i>WorldSkills</i> un <i>EuroSkills</i> izveidošanas un attīstības vēsture	9
1.2. Jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstības pasākumi <i>WorldSkills Europe</i> dalībvalstīs	13
1.3. Profesionālās meistarības konkursu attīstība Latvijā.....	15
1.3.1. No skolās rīkoti profesionālās meistarības konkursiem līdz konkursam “Jaunais profesionālis”	15
1.3.2. Izglītības iestāžu un nozaru organizāciju rīkoti prasmju konkursi.....	17
2. Jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstība profesionālajā izglītībā Latvijā.....	18
2.1. Jauno profesionāļu meistarības konkursi ar <i>Skills</i> zīmolu.....	18
2.2. Prasmju konkursu statistika (2010. - 2025.).....	28
3. Finansējums un resursi jauno profesionāļu meistarības konkursiem un talantu atbalstam	32
4. Priekšlikumi jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības īstenošanas modelim pēc 2027. gada	42
4.1. Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības īstenošanas modeļa būtība	42
4.2. Profesionālās izglītības iestādes, izglītojamā, uzņēmuma un Valsts izglītības attīstības aģentūras sadarbības mehānisms	45
4.3. Finansēšanas un resursu nodrošināšanas mehānisms	48
4.4. Datu uzkrāšana par jauno profesionāļu meistarības konkursiem un talantu atbalsta pasākumiem.....	57
4.5. Metodiskais atbalsts jauno profesionāļu meistarības konkursu norisei un talantu attīstības pasākumiem profesionālajā izglītībā	59
4.6. Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības atbalsta uzraudzība pēc ES fondu projekta beigām	61
4.7. Finansējuma pamatojums jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēmas ilgtspējai pēc 2027. gada.....	63
Kopsavilkums	66
Izmantotie avoti	67
Pielikumi.....	69

1. pielikums. Jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstības pasākumi <i>WorldSkills Europe</i> dalībvalstīs	70
2. pielikums. Par Latvijas dalību <i>EuroSkills</i> un <i>WorldSkills</i>	82
3. pielikums. <i>SkillsLatvia</i> prasmju konkursi nozaru grupās (atbilstoši <i>SkillsLatvia 2025</i>)	85
4. pielikums. <i>SkillsLatvia</i> prasmju konkursi 2017. - 2026.	86
5. Pielikums. Profesionālās izglītības iestāžu un izglītojamo dalība <i>SkillsLatvia 2017.- 2025</i> .87	
6. pielikums. Nozaru uzņēmumi <i>SkillsLatvia</i> prasmju konkursu atbalstītāji	88
7. Pielikums. Latvijas komandas dalība un panākumi <i>EuroSkills (ES)</i> un <i>WorldSkills (WS)</i> 2010. - 2025.....	89
8. Pielikums. Latvijas komandas eksperti <i>EuroSkills</i> un <i>WorldSkills</i> 2016. - 2025.	90
9. pielikums. <i>EuroSkills</i> un <i>WorldSkills</i> organizatori - valstis un pilsētas 2010.-2029.	91
10. pielikums. Ekspertu pārskati par sagatavošanos un dalību konkursā <i>EuroSkills 2025 un par konkursu SkillsLatvia 2025</i>	92
11. pielikums. <i>WorldSkills 2024</i> un <i>EuroSkills 2025</i> izmaksu struktūra	100
12. pielikums. Nozaru pasākumu ietvaros un izglītības iestādēs rīkotu prasmju konkursu izmaksu aplēse.....	102

Ievads

Profesionālās izglītības kvalitāte, konkurētspēja un atbilstība darba tirgus vajadzībām ir būtisks priekšnosacījums ilgtspējīgai tautsaimniecības attīstībai. Praktisko prasmju attīstība un talantu savlaicīga identificēšana ir īpaši nozīmīga tieši šobrīd, reaģējot uz strauji mainīgo darba tirgu, tehnoloģiju attīstību un nepieciešamību nodrošināt profesionālās izglītības konkurētspēju. Jauno profesionāļu meistarības konkursi starptautiskajā praksē pierādījuši savu efektivitāti profesionālās izglītības prestiža celšanā, prasmju kvalitātes salīdzināmībā un ciešākas sadarbības veidošanā starp izglītības iestādēm, nozaru pārstāvjiem un darba devējiem.

Latvija vairāk nekā 15 gadus aktīvi piedalās Eiropas un pasaules prasmju izcilības kustībā, attīstot nacionālo jauno profesionāļu meistarības konkursu sistēmu un nodrošinot dalību *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos. Sistēmas attīstībā būtisks ieguldījums ir Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotie ES fondu projekti - Nr. 8.3.5.0/16/I/001 "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" un Nr. 4.2.2.9/2/23/I/001 "Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā". Projekti nodrošinājuši Latvijas līdzdalību starptautiskajā prasmju konkursu kustībā un veicinājuši nacionālās konkursu sistēmas attīstību, aptverot konkursu organizēšanu, dalībnieku atlasīšanu un sagatavošanu, metodisko atbalstu pedagogiem un ciešu sadarbību ar nozaru partneriem.

Līdzšinējā attīstība lielā mērā balstīta uz projektu finansējumu, tādēļ pēc 2027. gada aktualizējas jautājums par sistēmas ilgtspēju, institucionālo ietvaru, ilgtermiņa finansēšanu un uzraudzību. Starptautiskā pieredze rāda, ka prasmju meistarības konkursi un talantu attīstība visefektīvāk tiek īstenoti kā valsts politikas instruments ar ilgtermiņa redzējumu.

Šī dokumenta mērķis ir izvērtēt esošo sistēmu un piedāvāt ilgtspējīgu īstenošanas modeli pēc 2027. gada. Modelis izstrādāts atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 575 "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. - 2027. gadam 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un mācekļības ieviešanu" 4.2.2.9. pasākuma "Izglītības procesa individualizācija un starpnozaru sadarbība profesionālās izglītības izcilībai" otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi" prasībām un paredz:

- profesionālās izglītības iestāžu, izglītojamo un uzņēmumu savstarpēju sadarbību prasmju meistarības konkursu ieviešanai un talantu attīstībai;
- prasmju konkursu un talantu attīstības finansēšanas un izmaksu struktūru;
- datu uzkrāšanas pieeju;
- uzraudzības un metodiskā atbalsta nodrošināšanu pēc 2027. gada.

Dokuments kalpo kā pamats stratēģiskai diskusijai un lēmumu pieņemšanai par sistēmas turpmāko attīstību Latvijā.

Lietotie saīsinājumi

BT1 - Starptautiskais izstāžu centrs BT1

EKI - Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra

ES - Eiropas Savienība

ESPO - European Skills Promotion Organisation

IZM - Izglītības un zinātnes ministrija

LKI - Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

OECD PISA-VET - Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas profesionālās izglītības sasniegumu novērtēšanas pētījums

PIA - Profesionālās izglītības administrācija

PII - Profesionālās izglītības iestāde

VIAA - Valsts izglītības attīstības aģentūra

VISC - Valsts izglītības satura centrs

Lietoto terminu skaidrojums

Atbalstītājs

Juridiska vai fiziska persona, kas sniedz finansiālu, materiālu, tehnisku vai cita veida atbalstu prasmju meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu īstenošanai.

Bāzes finansējums

Stabils un regulārs finansējums profesionālās meistarības konkursu un ar tiem saistīto pasākumu nodrošināšanai.

Dalības (pakas) maksa

Organizatora noteikta maksa par dalību starptautiskā konkursā, kas ietver akreditāciju un organizatoriskos pakalpojumus.

Eksperts

Persona ar profesionālu pieredzi konkrētā prasmē, kas piedalās vērtēšanā un konkursa sagatavošanā.

Ekselence / izcilība

Sagaidāmais augstākais profesionālā snieguma līmenis prasmju konkursos.

Ekselences medaļa

Apbalvojums konkursantiem ar augstu rezultātu, kuri nav ieguvuši zelta, sudraba vai bronzas medaļu.

EuroSkills

Eiropas mēroga jauno profesionāļu meistarības konkurss, kas notiek reizi divos gados, mijoties ar *WorldSkills* konkursiem.

Globālais partneris

Uzņēmums, kas stratēģiski atbalsta *WorldSkills International*.

Jauno profesionāļu meistarības konkurss

Strukturēts prasmju konkurss jauniešiem noteiktā vecuma grupā, kura mērķis ir identificēt, salīdzināt un attīstīt profesionālās prasmes, kā arī nodrošināt atlasītajiem dalībniekiem starptautiskajos konkursos.

Konkursa informācijas sistēma (CIS)

WorldSkills International izstrādāta informācijas sistēma vērtēšanas un rezultātu pārvaldībai.

Konkursa sagatavošanas nedēļa (*Competition Preparation Week*)

Starpposma pasākums uzņēmējvalstī, kas notiek pirms starptautiskā konkursa un nodrošina tehnisko sagatavošanos.

Politikas īstenotājs

Institūcija, kas praktiski nodrošina prasmju meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu organizēšanu, koordinēšanu un uzraudzību.

Politikas veidotājs

Institūcija, kas nosaka profesionālās izglītības un prasmju meistarības konkursu politikas mērķus, prioritātes un normatīvo ietvaru.

Prasmju demonstrējumi

Publiski pasākumi, kuros tiek parādītas profesionālās prasmes dažādās profesijās.

Prasmju izmēģinājumi (*Try-a-Skill*)

Interaktīvas aktivitātes, kurās interesenti var praktiski izmēģināt konkrētas prasmes.

Prasmju konkursi

Konkrētas sacensības noteiktā profesijā vai prasmju kategorijā.

Prasmju meistarības konkursi

Profesionālās izglītības izglītojamo sacensības noteiktās prasmju jomās, kas tiek organizētas atbilstoši nacionālajiem un/vai starptautiskajiem (*WorldSkills*, *EuroSkills*) standartiem, lai novērtētu un attīstītu profesionālās kompetences.

Skills apvienība

Nozaru, izglītības iestāžu, uzņēmēju un institūciju partnerība, kas sadarbojas profesionālās meistarības konkursu un talantu attīstības politikas veidošanā.

Skills institūcija

WorldSkills International atzīta dalībvalsts institūcija, kas pārstāv profesionālās izglītības un apmācības sistēmu savā valstī vai reģionā un koordinē dalību *Skills* kustībā.

Skills kustība

Starptautiska iniciatīva un sadarbības tīkls profesionālo prasmju izcilības veicināšanai, kas ietver konkursus, institūcijas, organizācijas un partnerus.

SkillsLatvia

Latvijas nacionālais jauno profesionāļu meistarības konkurss un ar to saistīto pasākumu kopums.

Skills organizācija

Juridiska persona, kas īsteno *Skills* kustības mērķus, organizē konkursus un nodrošina saistītos pasākumus.

Sadarbības partneris

Ārēja organizācija, kas ilgtermiņā sadarbojas ar konkursa rīkotājiem, sniedzot resursus, ekspertīzi vai atbalstu, lai sacensības noritētu veiksmīgi.

Talantu attīstība

Mērķtiecīgu pasākumu kopums profesionāli spējīgu jauniešu prasmju pilnveidei, tostarp treniņi, nometnes, mentoringa un sagatavošanas programmas.

Tehniskais delegāts

Dalībvalsts pārstāvis konkursa komitejā un *WorldSkills* Ģenerālajā asamblejā.

WorldSkills

1. Globālas kustības zīmols, kas aptver visu *WorldSkills International* darbību.
2. Pasaules jauno profesionāļu meistarības konkurss, kas notiek reizi divos gados.

WorldSkills Europe

WorldSkills International Eiropas reģionālā struktūra, kas koordinē *WorldSkills* aktivitātes un sadarbību Eiropas valstīs.

WorldSkills International

Starptautiska nevalstiska organizācija, dibināta 1950. gadā, ar galveno mērķi veicināt profesionālo izglītību un prasmes visā pasaulē.

***WorldSkills International* gada biedra maksa**

Gada maksa, ko maksā katras dalībvalsts biedru organizācija atbilstoši noteiktam aprēķina koeficientam.

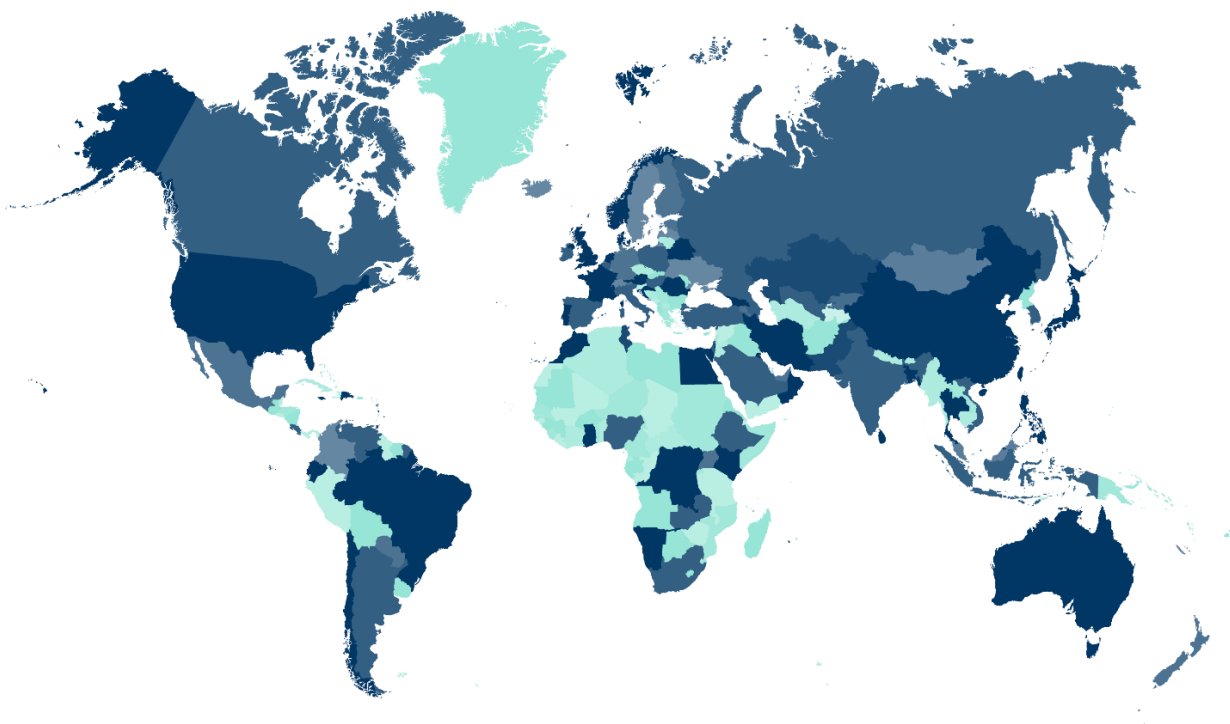
***WorldSkills* profesionālie standarti (*WorldSkills Occupational Standards - WSOS*)**

Nosaka, kādas prasmes, zināšanas un kompetences ir nepieciešamas konkrētajā profesijā, lai veiksmīgi piedalītos *WorldSkills* konkursos. Tos var uzskatīt par “mācību un vērtēšanas pamatu” gan sacensībām, gan profesionālajai izglītībai.

1. Jauno profesionāļu meistarības konkursu attīstība pasaulē, Eiropā un Latvijā

1.1. *WorldSkills* un *EuroSkills* izveidošanas un attīstības vēsture

Profesionālo prasmju čempionātu kustība aizsākās 1950. gadā Madridē, un jau divdesmitā gadsimta sešdesmitajos un septiņdesmitajos gados tā pakāpeniski paplašinājās ārpus Eiropas, izveidojot pamatu organizācijai- starptautiskajai bezpeļņas asociācijai *WorldSkills International*. 2025. gadā *WorldSkills International* apvieno 89 valstis ar kopīgu mērķi - “uzlabot pasauli ar prasmju spēku” (skatīt 1. attēlu)¹.

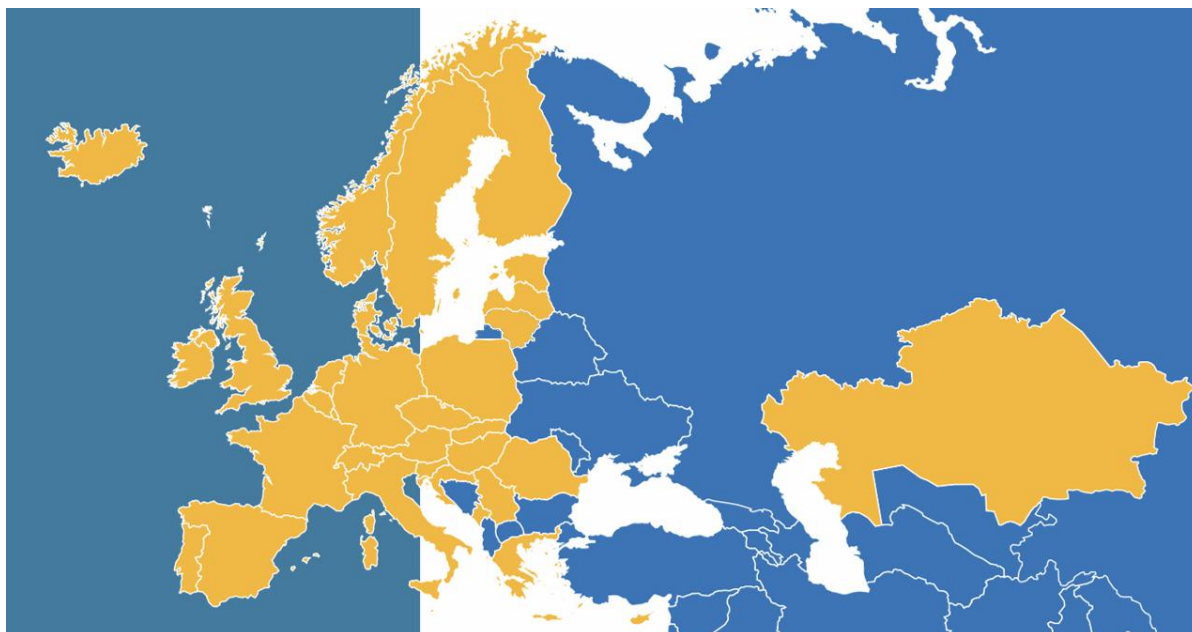
1.1. attēls. *WorldSkills International* dalībvalstis (iezīmētas pelēkos toņos)²

2007. gadā tika dibināta *WorldSkills International* reģionālā organizācija *WorldSkills Europe*, kas 2025. gadā apvieno 33 valstis (skatīt 1.2. attēlu).

Pirmais Eiropas reģionālais jauno profesionāļu konkurss, kurā piedalījās arī Latvija un mehatronikā ieguva sudraba medaļu notika 1998. gadā Groningenā. Pēc pārtraukuma sacensības tika atsāktas 2008. gadā Roterdamā jau ar *EuroSkills* zīmolu. Konkursi *WorldSkills* un *EuroSkills* norisinās pārmaiņus ik pēc diviem gadiem.

¹ <https://worldskills.org/about/#vision-mission>

² Avots: WorldSkills.org, Pieejams: <https://worldskills.org/brand/resources/downloads/>

1.2. attēls. *WorldSkills Europe* dalībvalstis³

EuroSkills piedalās jaunie profesionāļi 17 - 25 gadu vecumā (aptuveni 35 - 45 prasmju konkursos), savukārt *WorldSkills* - jaunieši vecumā līdz 22 gadiem.

WorldSkills stratēģiskā attīstība

WorldSkills kustības izaugsme ir radījusi pieaugošu nepieciešamību pēc ciešākas dalībvalstu sadarbības, lai nodrošinātu vienotus izcilības standartus profesionālo prasmju attīstībā. Vienlaikus globālās politikas un attīstības organizācijas arvien biežāk akcentē profesionālās izglītības sistēmas nozīmi kā priekšnosacījumu valsts ekonomiskajai izaugsmei un konkurētspējai. Šo izpratni būtiski veicinājusi *WorldSkills International*, tās dalībvalstu un globālo partneru kopējā iesaiste.

Saskaņā ar *WorldSkills International* Ģenerālās asamblejas 2016. gadā apstiprināto stratēģisko plānu “*WorldSkills Vision 2025*”, organizācijas loma pārsniedz starptautisku konkursu organizēšanu. *WorldSkills* mērķtiecīgi pozicionē sevi kā globālu līderi prasmju attīstības veicināšanā, īstenojot savstarpēji saistītas stratēģiskās prioritātes (skatīt 1.3. attēlu)

WorldSkills International un WorldSkills Europe darbības virzieni

WorldSkills International un *WorldSkills Europe* pamatdarbība ietver:

- ***WorldSkills un EuroSkills pasākumu*** organizēšanu (prasmju konkursi, demonstrācijas, izmēģinājumi, konferences),
- **starptautiskas pieredzes apmaiņas** veicināšanu starp dalībniekiem un nozares ekspertiem,
- **zināšanu resursu un prasmju satura** nodrošināšanu (t. sk. konkursu standarti, metodiskie materiāli),
- **publicitātes un sabiedrības informēšanas** kampaņas,

³ Avots: *WorldSkills Europe Annual Report 2004*, Pieejams:

https://worldskillseurope.org/application/files/9217/5631/8898/World_Skill_Europe_-_Annual_Report_2024_-_Low_Resolution_FINAL.pdf

- **tematisku projektu īstenošanu.**

Kā vadošās platformas prasmju izcilības jomā šīs organizācijas stiprina starptautisko sadarbību un sekmē nozaru attīstību globālā un Eiropas mērogā.

1.3. attēls. *WorldSkills Vision 2025* stratēģiskajā plānā noteiktie darbības virzieni⁴

⁴ <https://api.worldskills.org/resources/download/8337>

Starptautiskā sadarbība un projekti: OECD PISA-VET

Viens no nozīmīgākajiem starptautiskajiem sadarbības virzieniem ir iesaiste projektā ar OECD PISA-VET, kura mērķis ir izstrādāt profesionālās izglītības sasniegumu novērtējumu globālā mērogā. PISA-VET ietver piecas profesiju grupas:

- automehāniķi,
- elektriķi,
- uzņēmējdarbības un administratīvās jomas speciālisti,
- veselības aprūpes darbinieki,
- tūrisma un viesmīlības nozares pārstāvji.

Konkursu mērogs un sabiedriskā ietekme

Gan pasaules, gan Eiropas līmeņa konkursi tiek organizēti kā vērienīgi pasākumi, to īstenošanā iesaistot plašu ekspertu, sponsoru un partneru loku. Tie piesaista desmitiem tūkstošu apmeklētāju, tostarp lielu skolēnu un jauniešu auditoriju. Piemēram, ***WorldSkills 2024 Lionā*** atbalstīja 210 sponsoru un partneru, un apmeklētāju skaits pārsniedza 140 000 (t. sk. 61 000 skolēnu). Savukārt ***EuroSkills 2025 Heringā*** apmeklēja 103 000 interesentu, kuriem bija iespēja vērot jauno profesionāļu sniegumu un iesaistīties “Try-a-Skill” aktivitātēs.

Latvijas pievienošanās WorldSkills un EuroSkills kustībai

Latvija pievienojās Eiropas jauno profesionāļu meistarības konkursu kustībai 2007. gadā, kad tika izveidota Eiropas konkursa *EuroSkills* atbalsta organizācija ESPO. Latviju ESPO līdz 2010.gadam pārstāvēja Profesionālās izglītības administrācija (ar PIA tā laika direktores Ilzes Brantes atmiņām iespējams iepazīties 2. pielikumā).

Katru *WorldSkills International* un *WorldSkills Europe* dalībvalsti pārstāv viena oficiāli atzīta institūcija. Pēc PIA reorganizācijas, pamatojoties uz IZM deleģējumu, VIAA kopš 2010. gada ir Latvijas oficiālais pārstāvis *WorldSkills Europe*, bet kopš 2011. gada — oficiālais pārstāvis *WorldSkills International*. Latvijas pārstāvību starptautiskajās asociācijās nodrošina divi oficiāli delegāti.

Latvijas dalības ieguvumi

Pēc pievienošanās *WorldSkills International* un *WorldSkills Europe* ir pieejamas šādas iespējas:

- piedalīties ***EuroSkills*** un ***WorldSkills*** konkursos.
- **salīdzināt** Latvijas profesionālo prasmju līmeni Eiropas un pasaules mērogā.
- paaugstināt nacionālā konkursa ***SkillsLatvia*** kvalitāti, ieviešot ***WorldSkills standartus***.
- deleģēt ekspertus dalībai starptautiskās darba grupās un **vērtēšanas kritēriju** izstrādē,
- **piedalīties** citu valstu nacionālajos konkursos un **pieredzes apmaiņā**,
- izmantot starptautisko platformu kā **zināšanu bāzi** prasmju veicināšanas pasākumu attīstībai,
- **stiprināt sadarbību** starp profesionālās izglītības ekspertiem un tautsaimniecības nozarēm,
- izmantot dalības pieredzi kā instrumentu **profesionālās izglītības sistēmas pilnveidei** valstī.

EuroSkills un *WorldSkills* konkursos piedalās jaunieši, kuri iepriekš sekmīgi apliecinājuši kompetences nacionālajos profesionālās meistarības konkursos, kas tiek organizēti atbilstoši *WorldSkills* standartiem.

1.2. Jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstības pasākumi *WorldSkills Europe* dalībvalstīs

Informācijas avoti un analīzes pieeja

Lai raksturotu jauno profesionāļu meistarības konkursu organizēšanu un ar tiem saistīto talantu attīstības pasākumu nodrošināšanu, informācija apkopota par 33 *WorldSkills Europe* dalībvalstīm. Analīzē izmantotas dalībvalstu oficiālās tīmekļa vietnes, *Skills* kustības platformas, kā arī *WorldSkills Europe* un *WorldSkills International* resursi.

Analīzes mērķis ir salīdzināt starptautisko praksi ar situāciju Latvijā, novērtēt īstenotās pieejas, identificēt labās prakses piemērus un izvērtēt to pārneses iespējas nacionālajā kontekstā.

Dalības mērķi: prestižs, kvalitāte un salīdzināmība

Eiropas kontinentā ir 51 valsts vai tās daļa, no kurām 33 ir *WorldSkills Europe* dalībvalstis. Dalībvalstu sniegtā informācija liecina, ka galvenie iesaistes motīvi ir profesionālās izglītības prestiža celšana un tās kvalitātes pilnveide. Nacionālā līmenī konkursi bieži tiek izmantoti kā instruments sabiedrības informētības palielināšanai par profesionālās izglītības iespējām un karjeras ceļiem, savukārt starptautiskā līmenī būtiska nozīme ir valstu sasniegumu salīdzināmībai *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursu kontekstā.

Institucionālie modeļi: trīs grupas, bet valsts iesaiste - vienmēr

Jauno profesionāļu meistarības sacensībām Eiropā ir senas tradīcijas – vairākās valstīs kopš 20. gadsimta 50. gadiem ir uzkrāta ievērojama pieredze gan konkursu organizēšanā, gan talantu attīstības jomā. Atbildīgās institūcijas izvēli lielā mērā nosaka profesionālās izglītības sistēmas modelis konkrētajā valstī.

Pēc institucionālās piederības jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības politikas īstenotājus var iedalīt trīs grupās:

- valsts institūcijas,
- uzņēmēju jumta organizācijas,
- *Skills* apvienības (biedrības vai fondī, kas izveidoti konkursu un talantu attīstības pasākumu nodrošināšanai).

Kopējās tendences liecina, ka:

- gandrīz pusē valstu (46 %) atbildību uzņemas valsts institūcijas (biežāk valstīs, kur profesionālā izglītība balstās skolu sistēmā),
- 42 % gadījumu konkursu un talantu attīstību nodrošina *Skills* apvienības (biežāk nozarē balstītās sistēmās),
- 12 % valstu politikas īstenošanu uztic uzņēmēju jumta organizācijām, vienlaikus valsts institūcijām vienmēr saglabājot sadarbības partnera lomu.

Visās *WorldSkills Europe* dalībvalstīs valsts ir iesaistīta - tieši vai partnerības formā.

Sadarbības partneri un atbalstītāji: ilgspējas pamats

Dalībvalstu prakse apliecina, ka konkursu ilgspēju būtiski nosaka ilgtermiņa sadarbība ar partneriem un atbalstītājiem. Partneru iesaiste parasti ir balstīta formalizētos līgumos un stabilos sadarbības modeļos, savukārt atbalstītāji nereti darbojas kā aktīvi veicinātāji, nodrošinot finansējumu, organizatorisko atbalstu vai iesaistoties konkrētās aktivitātēs.

Kā biežākie sadarbības partneri tiek minēti valsts institūcijas, uzņēmumi un to pārstāvības organizācijas, meistarū ģildes un palātas, kā arī izglītības iestādes. Atsevišķās valstīs nozīmīga loma ir arī pašvaldībām, īpaši Ziemeļvalstīs, Šveicē un Francijā, kur tās iesaistās reģionālo konkursu organizēšanā vai noteiktu procesu nodrošināšanā.

Pamatojoties uz publiski pieejamo informāciju, izšķirami trīs partneru iesaistes mehānismi:

- partnerība kā integrēta sistēmas daļa,
- mērķtiecīga sadarbība ar konkrētiem vadošajiem partneriem ar skaidri definētām lomām,
- pasākumu apjoms, kas ir atkarīgs no partneru piesaistes iespējām un var radīt svārstīgu regularitāti un jaudu.

Finansēšana un resursi: kombinēti avoti, dominē valsts un uzņēmumi

Dalībvalstīs finansējums un resursi parasti tiek kombinēti no vairākiem avotiem: valsts budžeta, ES un citiem fondiem, dalīborganizāciju vai individuālajiem maksājumiem, uzņēmumu ieguldījuma, pašvaldību resursiem, kā arī izglītības iestāžu un mācību centru infrastruktūras. Visās dalībvalstīs valsts piedalās finansējuma nodrošināšanā, taču atšķiras mehānisms:

- valsts kā galvenais finansētājs (bāzes finansējums),
- valsts kā partneris (finansējums sadarbības līgumu ietvarā),
- valsts subsīdijas vai mērķmaksājumi konkrētiem pasākumiem.

Austrumeiropas valstīs būtisku lomu bieži ieņem ES fondu finansējums, kas nodrošina gan bāzes kapacitāti, gan papildu aktivitātes. Uzņēmumi veido otru nozīmīgu balstu, nodrošinot finansējumu, tehnoloģijas, aprīkojumu un ekspertus, nereti uzņemoties arī galveno sponsoru lomu. Vienlaikus uzņēmumu ieguldījuma precīza monetārā novērtēšana praksē ir sarežģīta, jo tas prasītu nesamērīgi lielus administratīvos resursus.

Nozīmīgs ir arī profesionālās izglītības iestāžu un mācību centru ieguldījums, īpaši infrastruktūras, iekārtu un mācībspēku darba nodrošināšanā. Vairākās valstīs tiek veidoti un akreditēti *WorldSkills* prasmju vai veiktspējas centri, kas nodrošina mērķtiecīgu sagatavošanu un labās prakses pārnesi.

Starptautiskajā praksē prasmju meistarības konkursi un talantu attīstība netiek īstenoti kā brīvprātīga vai tirgus balstīta iniciatīva, bet gan kā valsts politikas instruments ar stabilu bāzes finansējumu.

Konkursu organizēšana un vienotais zīmols

WorldSkills International konsekventi veicina vienota zīmola izmantošanu. Vairāk nekā 90 % *WorldSkills Europe* dalībvalstu izmanto kopējo simboliku, vienlaikus attīstot arī nacionālos zīmolus. Latvijā tiek attīstīts *SkillsLatvia* zīmols -VIAA patentēta preču zīme, kas ieviesta 2017. gadā, īstenojot pirmo nacionālo konkursu *SkillsLatvia 2017*.

Nacionālā konkursa organizēšana un dalība starptautiskajos konkursos aptuveni 80 % gadījumu tiek uzticēta *Skills* institūcijām, savukārt ap 20 % gadījumu pienākumi tiek deleģēti institūcijām, kas īsteno jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības politiku. Konkursu regularitāte dalībvalstīs atšķiras: aptuveni 42 % valstu konkursus rīko reizi divos gados, bet ap 39 % - katru gadu, tostarp Latvijā. Norises formāts var būt centralizēts vienā vietā, organizēts rotācijas kārtībā sadarbībā ar pašvaldībām vai arī izkliedēts dažādos laikos un vietās visa gada garumā.

Ceļš uz EuroSkills un WorldSkills: atlase, eksperti, treniņi un komanda

Dalībvalstīs valsts komandas veidošanas un sagatavošanas posmi kopumā ir līdzīgi: ekspertu atlase, dalībnieku kandidātu izvēle un komandas apstiprināšana, prasmju pilnveides mācības, komandas saliedēšanas pasākumi un dalība konkursā. Eksperti parasti ir augsti kvalificēti nozares vai mācību centru speciālisti, kas izstrādā sagatavošanās plānus, nodrošina atbalstu dalībniekiem un iesaistās vērtēšanas procesos sacensību laikā.

Dalībnieku atlase visbiežāk balstās nacionālo konkursu rezultātos, tomēr praksē sastopamas divas pieejas:

- nacionālā konkursa laureāti kļūst par kandidātiem dalībai starptautiskajos konkursos,
- atklāta pieteikšanās konkrētam starptautiskajam čempionātam ar pārbaudījumiem.

Atsevišķās valstīs pieteikumam nepieciešams arī izglītības iestādes vai uzņēmuma apliecinājums un atbalsts. Sagatavošanās ilgums var svārstīties no vairākiem mēnešiem līdz gadam un ilgāk, turklāt līdztekus profesionālajām prasmēm tiek attīstītas arī valodu prasmes, snieguma analīze, fiziskā noturība, stresa vadība un motivācija.

Ietekme un kopsavilkuma atziņas

WorldSkills International 2021. gada ietekmes pētījums norāda, ka *WorldSkills* kustība veicina kvalificētu jauniešu skaita pieaugumu, uzlabo profesionālos standartus, palīdz sagatavot jauniešus nākotnes karjerai, sekmē nozaru attīstību un atbalsta ekonomikas izaugsmi un cilvēkkapitāla attīstību.

Kopumā *WorldSkills Europe* dalībvalstu pieredze liecina, ka:

- valsts iesaiste ir universāls priekšnoteikums sistēmas stabilitātei,
- prasmju konkursi un talantu attīstība tiek īstenoti kā valsts politikas instruments ar stabilu bāzes finansējumu,
- ilgtspēju stiprina daudzavotu finansējums un skaidri sadalītas partneru lomas,
- uzņēmumu ieguldījums ir tikpat būtisks kā valsts atbalsts, īpaši tehnoloģiju, aprīkojuma un ekspertu nodrošināšanā,
- talantu attīstībai nepieciešama strukturēta, ilgtermiņa sagatavošana un cieša sadarbība starp ekspertiem, izglītības iestādēm un nozari,
- vienots zīmols un mērķtiecīga komunikācija palīdz sasniegt kustības galveno mērķi - padarīt profesionālo izglītību redzamu, pievilcīgu un konkurētspējīgu.

1.3. Profesionālās meistarības konkursu attīstība Latvijā

1.3.1. No skolās rīkoti profesionālās meistarības konkursi līdz konkursam “Jaunais profesionālis”

Jauno profesionāļu meistarības konkursiem Latvijā ir ilgstošas tradīcijas. Tie vēsturiski īstenoti gan profesionālās izglītības sistēmas ietvaros, gan nozaru organizāciju un uzņēmumu iniciatīvu veidā. Ilgu laiku valsts līmeņa prasmju sacensības norisinājās galvenokārt profesionālās izglītības iestādēs, un to sasniedzamība bija ierobežota - par konkursiem pārsvarā zināja tikai dalībnieki, pedagogi un iesaistīto uzņēmumu pārstāvji. Līdz ar to plašākai sabiedrībai, īpaši pamatskolu skolēniem un viņu vecākiem, šie pasākumi bija maz redzami un nepietiekami pieejami.

Konkurss “Jaunais profesionālis 2008” kā attīstības pagrieziena punkts

Būtisks pavērsiens profesionālās meistarības konkursu attīstībā Latvijā bija konkurss “Jaunais profesionālis 2008”, kas pirmo reizi plašākai auditorijai tika atklāts 2008. gada 28. februārī 14. starptautiskās izglītības izstādes “Skola 2008” ietvaros. Konkurss finansēja IZM, bet organizēja PIA sadarbībā ar profesionālās izglītības iestādēm, norisi atbalstīja nozaru organizācijas un uzņēmumi.

Konkursā piedalījās 52 profesionālās izglītības iestāžu audzēkņi, kuri sacentās 19 prasmju jomās. Izstādes “Skola” formāts nodrošināja konkursu sasaisti ar profesionālās izglītības popularizēšanu, radot iespēju apmeklētājiem klātienē iepazīt profesiju piedāvājumu, uzdot jautājumus un gūt priekšstatu par kvalificētu speciālistu pieprasījumu darba tirgū.

Institucionālā attīstība un ES fondu projektu periods (2010 – 2013)

Pēc Profesionālās izglītības administrācijas reorganizācijas atbildību par konkursa “Jaunais profesionālis” organizēšanu pārņēma VISC. Tika saglabāts konkursa stratēģiskais mērķis – veicināt izpratni par profesionālās izglītības nozīmi tautsaimniecībā un sekmēt tās kvalitātes un prestiža paaugstināšanu.

Laikā no 2010. līdz 2013. gadam konkursa aktivitātes tika īstenotas ar ES fonda projekta “Profesionālo mācību priekšmetu pedagogu un prakses vadītāju teorētisko zināšanu un praktisko kompetenču paaugstināšana” atbalstu. Projekts nodrošināja iespēju paplašināt konkursa saturu un formātu, tostarp:

- īstenot profesiju paraugdemonstrējumus,
- organizēt aktivitāti “Skatuve”, kurā izglītības iestāžu audzēkņi demonstrēja radošos un profesionālos meistarstīkus,
- rīkot konferences pedagogiem un prakses vadītājiem,
- nodrošināt profesionālās pilnveides seminārus sadarbībā ar nozari par jaunākajām tehnoloģijām, nozares attīstības tendencēm, vērtēšanas kritērijiem, kā arī *EuroSkills* un *WorldSkills* sacensību norisi.

Pārejas periods un finansējuma ierobežojumi (2014 – 2016)

Pēc ES fondu projekta noslēguma 2014. - 2016. gadā profesionālās meistarības konkursu turpināšana notika ierobežota finansējuma apstākļos. Galveno atbildību par prasmju konkursu organizēšanu šajā periodā uzņēmās profesionālās izglītības iestādes sadarbībā ar VISC. Konkursi pārsvarā norisinājās izglītības iestāžu vidē, kā rezultātā samazinājās to publiskā pieejamība un redzamība.

Atsevišķās prasmju jomās konkursu organizēšanu pārņēma nozaru organizācijas un uzņēmumi, piemēram, “Robota programmēšana” tika īstenota nozares pasākumu ietvaros, savukārt viesmīlības un viesnīcu pakalpojumu jomās - uzņēmumos. Vienlaikus, lai nodrošinātu nacionālās atlases atbilstību *WorldSkills* standartiem dalībai

EuroSkills un *WorldSkills* noteiktās prasmju jomās paralēli izglītības iestāžu konkursiem sacensības organizēja un finansēja arī VIAA.

SkillsLatvia kā nacionālais zīmols un integrācija starptautiskajā prasmju izcilības tīklā (2016 - 2023)

Attīstoties no lokāliem prasmju konkursiem līdz nacionāla mēroga pasākumam, Latvija nonāca nākamajā attīstības posmā – sistemātiskā integrācijā Eiropas un pasaules prasmju izcilības tīklā.

Šo procesu būtiski veicināja ES fondu projekts “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” (2016. - 2023.), kura aktivitātes bija mērķtiecīgi vērstas uz prasmju izcilības kustības attīstību.

Šajā periodā tika izveidots *SkillsLatvia* – ne tikai kā nacionālā konkursa zīmols, bet arī kā vienots ietvars profesionālo prasmju konkursu, demonstrējumu un metodiskā atbalsta īstenošanai. Atjaunojās prakse nacionālos konkursus organizēt kā plašus profesionālās izglītības popularizēšanas pasākumus ar nozaru līdzdalību. Kopš 2017. gada *SkillsLatvia* ik gadu norisinās starptautiskajā izstāžu centrā BT1 Ķīpsalā.

No 2023. gada šo attīstības posmu turpina ES fondu projekts “Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā”. Projekts nodrošina nacionālā pasākuma nepārtrauktību, valsts komandas dalību starptautiskajos konkursos, kā arī mērķtiecīgu atbalstu izglītības iestādēm un pedagogiem darbā ar talantīgajiem audzēkņiem.

1.3.2. Izglītības iestāžu un nozaru organizāciju rīkoti prasmju konkursi

Nozaru konkursi prasmju jomās ārpus EuroSkills un WorldSkills

Projektā “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” tika attīstīti arī nozares prasmju konkursi tajās jomās, kuras nav pārstāvētas *EuroSkills* un *WorldSkills* sacensībās. VIAA sadarbībā ar profesionālās izglītības iestādēm un nozaru ekspertiem organizēja konkursus, tostarp dzelzceļa transporta un pakalpojumu, ceļu būves, lauksaimniecības, pārtikas ražošanas, skaistumkopšanas un viesnīcu pakalpojumu nozarēs.

Šo konkursu īstenošana turpinās arī pēc projektu noslēguma, tos nodrošinot izglītības iestādēm sadarbībā ar nozares uzņēmumiem. Nozaru konkursu mērķi ir:

- veicināt nozares un tajā pieprasīto profesiju atpazīstamību,
- identificēt perspektīvākos jaunos speciālistus,
- novērtēt dalībnieku teorētiskās zināšanas un praktiskās prasmes.

Nozaru organizāciju un uzņēmumu iniciēti profesionālās meistarības konkursi

Papildus valsts un izglītības iestāžu iniciatīvām profesionālās meistarības konkursus organizē arī nozaru organizācijas un uzņēmumi. Šādu konkursu mērķis ir uzlabot sagatavošanas kvalitāti, sekmēt pieredzes un mācību metožu apmaiņu, kā arī stiprināt sadarbību starp darba devējiem un izglītības iestādēm. Vienlaikus tie nodrošina jauniešiem iespēju iepazīt jaunākās tehnoloģijas un potenciālos darba devējus.

Piemēri:

- konkurss “Jaunais automehāniķis / Young Car Mechanic”, kas kopš 2008. gada attīstījies par starptautisku iniciatīvu ar stabilu dalībnieku skaita pieaugumu;
- Baltijas valstu jauno pavāru konkurss “Zero Waste Challenge”, kas norisinās starptautiskās izstādes “Rīga Food” ietvaros;
- mašīnbūves un metālapstrādes nozares profesionālās meistarības konkursi, ko organizē Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociācija, tostarp Erasmus+ projektu ietvaros.

2. Jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstība profesionālajā izglītībā Latvijā

2.1. Jauno profesionāļu meistarības konkursi ar *Skills* zīmolu

VIAA kopš 2016. gada, īstenojot ES fondu projektu Nr. 8.3.5.0/16/I/001 “Karjeras atbalsts izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs”, kā arī turpinot darbu ES fondu projekta Nr. 4.2.2.9/2/23/I/001 “Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā” ietvaros, ir konsekventi saglabājusi jauno profesionāļu meistarības konkursiem sākotnēji noteiktos mērķus un uzdevumus: sniegt ieguldījumu jauniešu personīgajā izaugsmē un karjeras attīstībā, stiprināt profesionālās izglītības un darba tirgus sasaisti, sekmēt darba devēju aktīvu iesaisti izglītības procesā. Vienlaikus šie konkursi kalpo kā instruments profesionālās izglītības kvalitātes uzraudzībai un pilnveidei atbilstoši mainīgajām darba tirgus prasībām.

Jauno profesionāļu meistarības konkursu ieguldījums karjeras attīstības atbalstā

2.1. attēls. atbalstā ES fondu projekta “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” ietvaros⁵

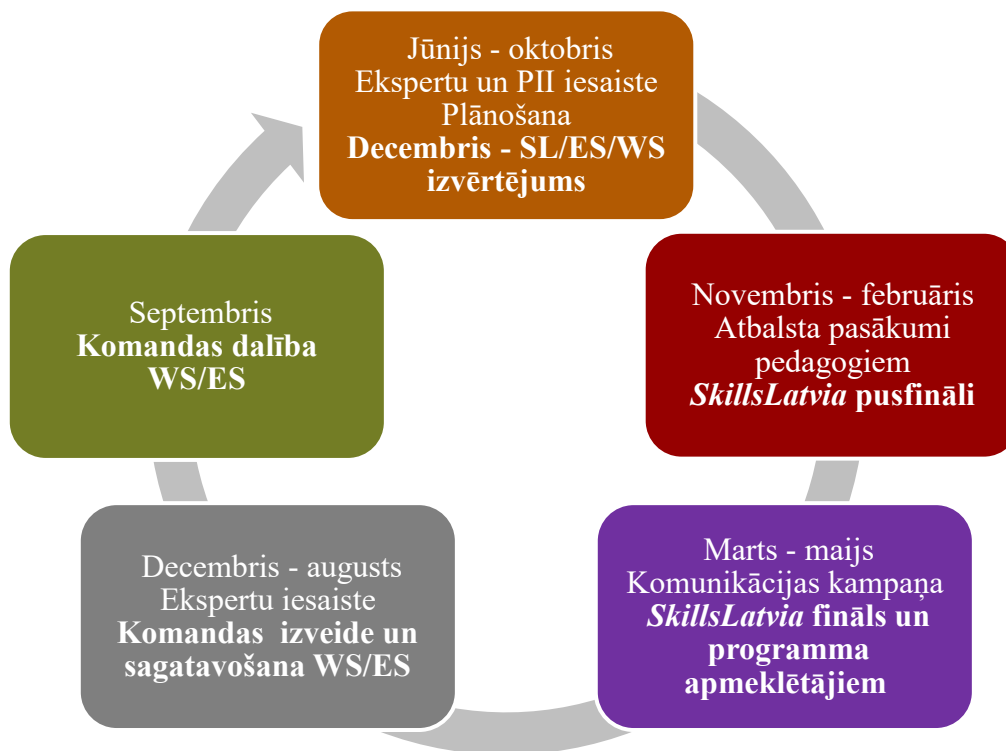
Projekts “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” būtiski veicināja profesionālās izglītības kvalitātes paaugstināšanu un starptautisko prasmju standartu integrēšanu Latvijas izglītības sistēmā (skatīt 2.1. attēlu).

ES fondu projekts “Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā”

ES fondu projekts “Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā” nodrošina uzsāktā darba nepārtrauktību un tā turpmāku attīstību, balstoties iepriekšējā periodā izveidotajā struktūrā. Esošo ietvaru papildina pasākumi, kas vērsti uz talantu attīstību, izglītības iestāžu un pedagogu atbalstu, kā arī starpnozaru sadarbības stiprināšanu.

⁵ IZMAnot_06062016_SAM835SAM; Ministru kabineta noteikumu projekts „Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.5.specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” īstenošanas noteikumi” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

Nacionālā jauno profesionāļu meistarības konkursa *SkillsLatvia* organizēšana, Latvijas komandas sagatavošana un dalības nodrošināšana starptautiskajos konkursos *EuroSkills* un *WorldSkills*, kā arī izglītības iestādēm un pedagogiem sniegtais atbalsts darbā ar talantīgiem audzēkņiem veido savstarpēji saistītu darbību virkni, kas pārklājas izveido gada ciklu. Šī cikliskā pieeja nodrošina koordinētu procesu un iepriekš paredzamu, prognozējamu un pārskatāmu darbību secību visām iesaistītajām pusēm.

2.2. attēls. Gada cikla galvenie posmi

Gada cikla galvenie posmi:

1. *SkillsLatvia* prasmju konkursu saraksta aktualizēšana un sadarbība ar nozaru ekspertiem.
2. Profesionālās izglītības iestāžu un nozaru uzņēmumu iesaiste.
3. Kandidātu atlase un sagatavošana dalībai *SkillsLatvia* prasmju konkursos, atbalsts pedagogiem
4. *SkillsLatvia* pasākuma norise (*SkillsLatvia* fināls un programma apmeklētājiem).
5. Latvijas komandas izveide dalībai starptautiskajā konkursā *EuroSkills* / *WorldSkills*
6. Komandas sagatavošana starptautiskajam konkursam *EuroSkills* / *WorldSkills* sadarbībā ar nozaru ekspertiem un uzņēmumiem.
7. Latvijas komandas dalība *EuroSkills* / *WorldSkills*
8. *SkillsLatvia* un dalības *EuroSkills* / *WorldSkills* izvērtējums. Starptautiskās pieredzes pārnese profesionālās izglītības saturā.

Jauno profesionāļu meistarības konkursu gada ciklā iesaistītās puses un to atbildība

2.1. tabula.

Jauno profesionāļu meistarības konkursu gada ciklā iesaistītās puses un to atbildība

Iesaistītā puse	Atbildība gada ciklā
Valsts izglītības attīstības aģentūra	Stratēģiskā, saturiskā, metodiskā un organizatoriskā vadība; <i>SkillsLatvia</i> organizēšana un nodrošināšana; sadarbības koordinēšana; Latvijas komandas izveide, sagatavošana un dalības nodrošināšana <i>EuroSkills</i> vai <i>WorldSkills</i> ; pārstāvība starptautiskajās organizācijās; komunikācija ar sabiedrību un medijiem.
Profesionālās izglītības iestādes	Jauno profesionāļu atlase un sagatavošana; mācību un prakses vides nodrošināšana; pedagogu un nozaru mentoru iesaiste; <i>SkillsLatvia</i> pusfinālu infrastruktūras nodrošināšana; sadarbība ar uzņēmumiem.
Nozaru eksperti	Konkursa darba uzdevumu, tehnisko aprakstu un vērtēšanas kritēriju izstrāde; metodiskais atbalsts pedagogiem; objektīva vērtēšana; dalībnieku sagatavošana starptautiskajiem konkursiem; līdzdalība starptautiskajās žūrijās; prasmju tendenču monitorings.
Nozaru uzņēmumi / konkursa atbalstītāji	Tehniskais un materiālais nodrošinājums; praktiskā apmācība un meistarklases; prakses un darba iespējas konkursantiem; balvas un motivējoši pasākumi; profesionālās izglītības un darba tirgus sasaistes stiprināšana.
Izglītojamie - jaunie profesionāļi	Motivēta dalība atlasē, sagatavošanā un konkursos; profesionālo un personīgo prasmju attīstīšana; Latvijas pārstāvēšana starptautiskajos konkursos; profesionālās izglītības prestiža veicināšana.

SkillsLatvia prasmju konkursu saraksta aktualizēšana un sadarbība ar nozaru ekspertiem

Kopš 2017. gada *SkillsLatvia* prasmju konkursu izvēle balstās starptautiskajā pieejā, aptverot sešas nozaru grupas:

- celtniecību un būvniecības tehnoloģijas,
- radošās mākslas un modes tehnoloģijas,
- informācijas un komunikācijas tehnoloģijas,
- ražošanu un inženiertehnoloģijas,
- sabiedriskos un individuālos pakalpojumus,
- transportu un loģistiku.

Katru nozari pārstāv tai atbilstoši prasmju konkursi (skatīt 3. pielikumu)

VIAA veic priekšaptauju, kurā profesionālās izglītības iestādes piesaka audzēkņu dalību nākamā mācību gada *SkillsLatvia*, izvēloties no VIAA piedāvātajiem 20 - 24 prasmju konkursiem atbilstoši iestādē īstenotajām profesionālās izglītības programmām. Mācību gada sākumā septembrī notiek atkārtota aptauja, kurā izvēles tiek apstiprinātas vai precizētas.

Prasmju konkursu iekļaušanu konkrētā gada programmā ietekmē kvalificētu ekspertu pieejamība, piemērota infrastruktūra pusfinālu un finālu norisei, kā arī nepieciešamais aprīkojums.

VIAA nodrošina nozaru ekspertu iesaisti, uzturot un attīstot ekspertu datu bāzi kopš 2010. gada. Eksperti izstrādā konkursa uzdevumus, sniedz metodisko atbalstu pedagogiem un nodrošina vērtēšanu atbilstoši starptautiskajiem standartiem. Pakalpojuma līguma ietvaros uzdevumu izstrādātāji uzņemas saistības astoņu mēnešu periodā - sagatavo pusfināla un fināla uzdevumu komplektus un nodrošina profesionālu un metodisku atbalstu pedagogiem, vada vērtēšanu pusfinālā un finālā un sagatavo pārskatus. SkillsLatvia finālu vērtēšanā ik gadu tiek iesaistīti līdz 70 nozaru profesionāļi, tostarp iepriekšējo starptautisko konkursu dalībnieki un laureāti.

VIAA nodrošina ekspertu pienākumu izpildes uzraudzību, metodisko atbalstu uzdevumu un vērtēšanas kritēriju izstrādē, koordinē sadarbību un nodrošina visu ar konkursiem saistīto informācijas apriti ar izglītības iestādēm.

Profesionālās izglītības iestāžu un nozaru uzņēmumu iesaiste

Dalībai *SkillsLatvia* prasmju konkursos VIAA uzaicina profesionālās izglītības iestādes, kas īsteno LKI 4. un 5. līmeņa profesionālās izglītības programmas. Tās ir Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas, pašvaldību un privāto dibinātāju profesionālās izglītības iestādes, kopumā līdz 37 institūcijām.

Kopš 2024. gada *SkillsLatvia* visi prasmju konkursu pusfināli tiek organizēti profesionālās izglītības iestādēs. Par pusfinālu norises vietām VIAA prioritāri izraugās tehnikumus, kuriem Izglītības un zinātnes ministrija ir deleģējusi metodiskā darba virsvadību attiecīgajā nozarē. VIAA vienojas ar profesionālās izglītības iestādēm par iespēju nodrošināt mācību darbnīcas, laboratorijas un citas telpas, prasmju konkursa uzdevumu izpildei nepieciešamo aprīkojumu un iekārtas, kā arī piedāvāt izmitināšanas iespējas un ēdināšanu konkursa dalībniekiem.

Profesionālās izglītības iestādes ik gadu iesaistās arī *SkillsLatvia* fināla organizēšanā, nodrošinot prasmju konkursa norisei nepieciešamo profesionālo (šūšanas iekārtas, frizieru darba galdi) aprīkojumu, tostarp informācijas tehnoloģiju infrastruktūru.

VIAA ar profesionālās izglītības iestādēm ir vienojusies par iestādes deleģēta darbinieka – koordinatora – nozīmēšanu, ar kuru tiek nodrošināta regulāra informācijas aprīte par visiem *SkillsLatvia* norises jautājumiem. Lielākoties šo pienākumu veic profesionālās izglītības iestāžu direktoru vietnieki vai metodiķi.

VIAA aktīvi iesaista nozaru uzņēmumus *SkillsLatvia* prasmju konkursu atbalstīšanā (skatīt 6. pielikumu). Daļa uzņēmumu nodrošina ilgtermiņa atbalstu konkrētos konkursos, piemēram, smago spēkratu, inženiersistēmu un mobilās robotikas jomās, nodrošinot visu nepieciešamo aprīkojumu un materiālus. Citās jomās, tostarp krāsošanā, dekoratīvajā apdarē, sausajā būvē un elektrotehnikā, uzņēmumi piegādā lielāko daļu konkursam nepieciešamo materiālu. Ēdienu gatavošanas un restorānu servisa konkursos atbalstu sniedz arī vairumtirdzniecības tīkli, nodrošinot daļu no produktiem. Sadarbība ar atbalstītājiem tiek īstenota bez formāliem līgumiem, bet VIAA nodrošina viņu publicitāti.

Papildus materiālajam atbalstam **būtisks ir uzņēmumu ieguldījums cilvēkresursos**, nodrošinot iespēju nozares ekspertiem piedalīties *SkillsLatvia* prasmju konkursu pusfinālos un finālā, saglabājot viņiem darba samaksu dalības laikā.

Kandidātu atlase un sagatavošana dalībai SkillsLatvia prasmju konkursos, atbalsts pedagogiem

Kandidātu atlase dalībai *SkillsLatvia* prasmju konkursos tiek uzsākta profesionālās izglītības iestādēs, kurās izglītojamie tiek izvērtēti dalībai pusfinālos. Atlase balstās uz VIAA tīmekļvietnē

pieejamajiem prasmju konkursu uzdevumu materiāliem, iepriekšējo gadu pieredzi un ekspertu sniegto informāciju VIAA organizētajos tiešsaistes semināros, kas skaidro pusfinālu uzdevumos nepieciešamās prasmes un kompetences.

Izglītības iestāžu aptaujas liecina, ka arvien biežāk savu dalību atlasē konkursos iniciē paši izglītojamie, apzinoties augstās prasības *SkillsLatvia* dalībniekiem. Papildus profesionālajām iemaņām būtiska nozīme ir motivācijai, mērķtiecībai, psiholoģiskajai noturībai, precizitātei un spējai strādāt intensīvā darba tempā.

Talantīgo izglītojamo atbalstam profesionālās izglītības iestādes īsteno mērķtiecīgus pasākumus, tostarp:

- individuālu mācību plānu izstrādi;
- dalību tematiskos semināros, radošajās darbnīcās un konkursos;
- nozares mentoru iesaisti;
- kvalitatīvu prakses vietu nodrošināšanu;
- psihologa vai karjeras konsultanta atbalsta piedāvāšanu;
- izglītojamo iesaisti Erasmus+ mobilitātes projektos;
- sasniegumu novērtēšanu iestāžu apbalvošanas pasākumos.

Atlasē konkursi profesionālās izglītības iestādēs visbiežāk notiek mācību gada pirmā semestra otrajā pusē - novembrī vai decembra sākumā, kad ir zināmas konkrētās prasības katra *SkillsLatvia* prasmju konkursa pusfinālam. Dalībai konkursā noteikts vecuma ierobežojums līdz 22 gadiem, kas atbilst starptautiskajām *WorldSkills* prasībām.

Pirms dalības pusfinālā izglītības iestādes elektroniski iesniedz VIAA parakstītu pieteikumu ar informāciju par konkursantu un pavadošo pedagogu. Pedagogi pirms pusfināliem piedalās VIAA organizētā tiešsaistes seminārā, kurā nozares eksperti skaidro vērtēšanas sistēmu, metodiku un sniedz praktiskus piemērus, nodrošinot vienotu izpratni par uzdevumu struktūru un vērtēšanas kritērijiem. Pusfinālos piedalās līdz 270 konkursantiem, pusfinālu vērtēšanā iesaistās vidēji 150 pedagogi.

Papildus līgumsaistībām nozares eksperti nepieciešamības gadījumā nodrošina pedagogiem mācības, meistarklases un konsultācijas. Visu sagatavošanās un atbalsta procesu koordinē VIAA, garantējot vienlīdzīgus nosacījumus visām iesaistītajām profesionālās izglītības iestādēm. Gadījumos, kad konkrētajā iestādē nav pieejams nepieciešamais aprīkojums vai materiāli, tie tiek nodrošināti sadarbībā ar uzņēmumiem vai citām izglītības iestādēm, arī šo procesu koordinē VIAA.

SkillsLatvia pasākuma norise (SkillsLatvia fināls un programma apmeklētājiem)

SkillsLatvia fināls kopš 2017. gada ir publisks pasākums, kura mērķis ir popularizēt profesionālo izglītību un demonstrēt jauno profesionāļu prasmju izcilību, kā arī sadarbību starp nozarēm un izglītības iestādēm. Fināls notiek mācību gada otrā semestra beigās - aprīļa nogalē vai maija sākumā.

Sagatavošanās finālam sākas janvārī, kad VIAA, balstoties uz ekspertu sagatavotajiem infrastruktūras aprakstiem, izstrādā tehniskās specifikācijas telpām, darba vietu izbūvei un nepieciešamajam aprīkojumam un iepirkuma rezultātā izvēlas konkursa fināla norises vietu. Paralēli tiek īstenoti materiālu iepirkumi konkursa pusfināliem.

Lai informētu sabiedrību, īpaši skolēnus, viņu vecākus, pedagogus un karjeras konsultantus, VIAA īsteno daudzkanālu komunikāciju - informācija tiek publicēta tīmekļvietnē, sociālajos

tīklos, izglītības platformās un tiešsaistes semināros. Integrētās komunikācijas kampaņas ietvaros tiek uzsvērtā profesionālās izglītības nozīme un karjeras iespējas.

SkillsLatvia finālā no pusfināliem tiek izvirzīti seši labākie konkursanti vai komandas katrā prasmju konkursā, kopumā piedaloties aptuveni 120 - 126 dalībniekiem. Fināls ilgst četras dienas: pirmajā dienā notiek komandu ierašanās, iepazīšanās ar darba vidi un konkursa atklāšana, otrajā un trešajā dienā – prasmju uzdevumu izpilde un vērtēšana, savukārt ceturtajā dienā – uzvarētāju apbalvošana. Prasmju konkursu uzdevumu izpilde katrā konkursa dienā ir līdz 8 stundām.

SkillsLatvia pusfinālu un fināla uzdevumu novērtēšanai tiek izmantota pielāgota starptautisko konkursu vērtēšanas sistēma (*Competition Information System*). Pirms konkursa VIAA darbinieki sistēmā ievada informāciju par konkursantiem, vērtētājiem un prasmju konkursu vērtēšanas tabulas. Pēc visu vērtējumu ievadīšanas VIAA sagatavo kopsavilkuma izdrukas, kuras ar parakstu apliecina visi eksperti.

Paralēli konkursiem apmeklētājiem tiek piedāvātas izglītojošas aktivitātes, prasmju demonstrējumi un iespēja iepazīt profesionālās izglītības programmas. Prasmju demonstrējumu un izmēģinājumu piedāvā profesionālās izglītības iestādes un uzņēmumi.

Pēc SkillsLatvia fināla izglītības iestādes saņem katra konkursanta detalizētu vērtējumu izdrukas, ekspertu ieteikumus un tiek apkopota dalībnieku atgriezeniskā saite. Ekspertu pārskatus skatīt 10.pielikumā.

Latvijas valsts komandas izveide starptautiskajam konkursam (prasmju konkursu izvēle un kandidātu atlase)

Jau aicinot jauniešus piedalīties SkillsLatvia prasmju konkursos, tiek skaidrots, ka ceļš uz pasaules prasmju izcilību ir pakāpenisks un balstīts savstarpēji saistītos profesionālās attīstības posmos. Katrs konkurss nodrošina iespēju novērtēt savas profesionālās kompetences, izvirzīt augstākus mērķus un mērķtiecīgi virzīties uz izcilību. Starptautiskie prasmju konkursi *EuroSkills* un *WorldSkills* paplašina šo attīstības ceļu, sniedzot dalībniekiem iespēju iegūt starptautisku pieredzi, salīdzināt savus sasniegumus ar citu valstu jauniešiem profesionāļiem un gūt profesionālu iedvesmu, kas veicina kompetenču attīstību augstākā līmenī. Latvijas dalība starptautiskajās asociācijās *WorldSkills International* un *WorldSkills Europe* nodrošina jauniešiem institucionāli atzītu iespēju integrēties Eiropas un pasaules izcilāko jauno profesionāļu kopienā. Konkursanta dalība *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursā ir pieļaujama tikai vienu reizi katrā no tiem, izslēdzot atkārtotu dalību.

Atbilstoši IZM deleģējumam VIAA nodrošina Latvijas pārstāvību *WorldSkills International* un *WorldSkills Europe* ar diviem oficiāliem pārstāvjiem: **oficiālo delegātu**, kurš darbojas Stratēģiskajā komitejā un **tehnisko delegātu**, kurš darbojas Tehniskajā komitejā. Delegāti pārstāv Latviju WSI un WSE Ģenerālajās asamblejās, kas ir augstākā lēmēj institūcija, piedalās konkursu sagatavošanas sanāksmēs (*Competition Preparation Week* un *Competition Preparation Meeting*), kā arī starptautiskajos prasmju konkursos *WorldSkills* un *EuroSkills*.

Prasmju konkursu izvēle dalībai kārtējā starptautiskajā konkursā balstās uz vairākiem kvalitātes un iespēju kritērijiem: SkillsLatvia fināla uzdevumu atbilstība attiecīgā starptautiskā prasmju konkursa profesijas standartam, konkursantu sniegums, kas pārsniedz vidējo līmeni, ekspertu atzinums par godalgoto vietu ieguvēju potenciālu turpmākai profesionālajai attīstībai.

Papildus tiek izvērtēta iespēja nodrošināt: kvalificētu nozares ekspertu iesaisti sagatavošanās procesā un starptautiskā konkursa žūrijas darbā, nozares uzņēmumu atbalstu, nepieciešamo resursu pieejamību profesionālajai pilnveidei.

Izšķirošs faktors ir arī kandidātu **personīgā motivācija** piedalīties starptautiskajā konkursā, apzinoties augstās profesionālās un psiholoģiskās prasības.

Prasmju konkursu sākotnējā atlase un reģistrācija dalībai starptautiskajā konkursā tiek veikta ne vēlāk kā 12 mēnešus pirms konkursa norises, reģistrējot tos konkursa informācijas sistēmā. Sākotnēji tiek noteikts paplašināts prasmju konkursu loks, kas tiek precizēts aptuveni **deviņus mēnešus** pirms konkrētā starptautiskā konkursa.

VIAA izveido potenciālo kandidātu sarakstu dalībai starptautiskajos prasmju konkursos, balstoties uz pēdējo divu SkillsLatvia konkursu godalgoto vietu ieguvējiem. Kandidāti tiek aicināti uz pārrunām, kuru laikā VIAA sniedz informāciju par starptautisko konkursa norisi un noteikumiem, profesionālās pilnveides iespējām, Latvijas valsts pārstāvēšanas nozīmi Eiropas un pasaules līmeņa konkurencē, uzsverot gan profesionālās sagatavotības, gan psiholoģiskās noturības nozīmi.

Sākotnēji katram prasmju konkursam tiek izraudzīti vismaz divi kandidāti. Kandidāti iesniedz VIAA zināšanu un prasmju pašvērtējumu atbilstoši attiecīgā starptautiskā konkursa tehniskajām prasībām, rakstisku apliecinājumu par motivāciju un gatavību pilnveidot profesionālās un psiholoģiskās prasmes augsta snieguma nodrošināšanai.

VIAA nodrošina motivētu kandidātu atlasībai vidēji septiņās profesijās katrā *EuroSkills* konkursā, kur dalībnieku vecums nepārsniedz 25 gadus, un *WorldSkills* konkursā, kur noteiktais vecuma ierobežojums ir līdz 22 gadiem.

Atbilstoši starptautisko konkursu noteikumiem katru konkursantu pavadā eksperts, kurš piedalās žūrijas darbā savas profesionālās kompetences jomā.

VIAA nozaru ekspertu datubāzē ir iekļauti speciālisti ar plašu starptautisko prasmju konkursu pieredzi dažādās nozarēs. Latvijas ekspertu profesionalitāte ir augsti novērtēta, un vairākkārt viņiem ir uzticēti galvenā eksperta vai galvenā eksperta vietnieka pienākumi *WorldSkills* un *EuroSkills* konkursos, tostarp grafiskā dizaina, Web tehnoloģiju, mēbeļu izgatavošanas, smago spēkratu tehnoloģiju un kravu pārvadājumu prasmju konkursos.

Ekspertu starptautiskā pieredze būtiski veicina nacionālo prasmju konkursu uzdevumu kvalitāti un aktualitāti, kā arī nodrošina informācijas apriti par jaunākajām tehnoloģiju un prasmju attīstības tendencēm Eiropā un pasaulē. Ar VIAA pilnvarojumu eksperti tiek reģistrēti konkursa informācijas sistēmā, apgūst normatīvos dokumentus un tehniskā delegāta vadībā pilnveido zināšanas, nodrošinot augstus vērtēšanas un konkursa norises standartus.

Komandas sagatavošana starptautiskajam konkursam sadarbībā ar nozaru ekspertiem un uzņēmumiem

VIAA organizē kandidātu sagatavošanu dalībai starptautiskajos prasmju konkursos *EuroSkills* un *WorldSkills*, nodrošinot mērķtiecīgu profesionālo pilnveidi, psiholoģisko sagatavotību un komandas saliedēšanu. Ar izvēlētajiem kandidātiem tiek noslēgtas vienošanās, kas nosaka pušu tiesības, pienākumus un atbildību sagatavošanās procesā.

Sagatavošanās dalībai starptautiskajā konkursā vidēji ilgst astoņus mēnešus un ietver praktiskās un teorētiskās apmācības, angļu valodas prasmju pilnveidi, praksi nozaru uzņēmumos,

meistarklases, iespēju robežās dalību citu valstu nacionālajos prasmju konkursos, kā arī psiholoģisko atbalstu un komandas saliedēšanas aktivitātes. VIAA piesaista mācību koordinātorus, kuri sadarbībā ar nozares ekspertiem izstrādā individuālus profesionālās pilnveides plānus un nodrošina to īstenošanu, tostarp nepieciešamos resursus, telpas, aprīkojumu un izdevumu segšanu.

Nozīmīgu atbalstu sagatavošanās procesā sniedz arī nozaru uzņēmumi, nodrošinot materiālus, aprīkojumu vai iespēju iepazīties ar mūsdienīgu tehniku. Četrus mēnešus pirms starptautiskā konkursa notiek atlases konkurss, kurā tiek noteikts galvenais dalībnieks un rezerves kandidāts, pēc kā seko oficiāla reģistrācija starptautiskā konkursa sistēmā.

Konkursantu komandu vada VIAA deleģēts komandas vadītājs (vai vadītāji lielākas komandas gadījumā), kurš koordinē sagatavošanās procesu, nodrošina sadarbību starp iesaistītajām pusēm un sniedz atbalstu konkursa laikā. Pirms starptautiskā konkursa VIAA nodrošina arī vienotu komandas ietēru, kas tiek izmantots ikdienā un oficiālajās ceremonijās, pārstāvot valsti starptautiskajā vidē.

Latvijas valsts komandas dalība EuroSkills / WorldSkills

Saskaņā ar starptautisko prasmju konkursu asociāciju noteikumiem dalībvalstis sedz ikgadējo dalības maksu organizācijās. Tās apmērs ir atkarīgs no valsts pārstāvības iepriekšējos konkursos un var mainīties. Pēc reģistrācijas kārtējam konkursam informācijas sistēmā tiek noteikts oficiālais valsts komandas sastāvs, kurā ietilpst oficiālais un tehniskais deleģāts, komandas vadītājs vai vadītāji, eksperti un konkursanti. Oficiālā deleģāta, tehniskā deleģāta un komandas vadītāja dalība ir obligāta neatkarīgi no konkursantu skaita.

VIAA, ņemot vērā pieejamo budžetu, aprēķina dalības maksu atbilstoši konkursa organizatoru piedāvātajām izmaksu pakām, kurās iekļauta izmitināšana, ēdināšana, transfēri, dalība atklāšanas un noslēguma ceremonijās, kā arī reprezentatīvie materiāli. Papildus VIAA nodrošina komandas nokļūšanu uz konkursa norises vietu un atpakaļ, kā arī nepieciešamā aprīkojuma loģistiku, kas uz konkursa vietu jānogādā savlaicīgi.

VIAA pilnvaro konkursantus un ekspertus pārstāvēt valsti starptautiskajā konkursā un sedz komandējuma izdevumus.

EuroSkills konkursi ilgst piecas dienas, savukārt *WorldSkills* - sešas dienas, ieskaitot atklāšanas un noslēguma ceremonijas. Prasmju uzdevumu izpilde notiek trīs vai četrās dienās, kopumā aizņemot 18–22 stundas. Paralēli konkursiem norisinās prasmju demonstrējumi, izmēģinājumi apmeklētājiem, kā arī starptautiskas konferences un citas aktivitātes, kas veicina profesionālās izglītības un darba tirgus sadarbību.

SkillsLatvia un dalības EuroSkills / WorldSkills rezultātu izvērtēšana; Starptautiskās pieredzes pārnese profesionālās izglītības saturā

Prasmju konkursu gada cikla noslēgumā tiek sistemātiski apkopota informācija par visu līmeņu prasmju konkursiem un veikts to snieguma un ietekmes izvērtējums. Izvērtējumā tiek analizēti konkursu rezultāti, dati par konkursantiem un izglītības programmām, ekspertu atzinumi, kā arī izglītības iestāžu vadītāju, pedagogu un konkursantu sniegtās atsauksmes. VIAA apkopo iegūto informāciju un gada noslēguma pasākumā iepazīstina iesaistītās puses ar prasmju konkursu gada pārskatu.

Katru gadu, balstoties uz nozaru ekspertu ieteikumiem, tiek izvēlēta viena profesionālā kvalifikācija vai izglītības programma, kuru padziļināti analizē tehnikumu metodiskā darba grupās. Analīzes ietvaros tiek salīdzināti Latvijas un starptautiskie profesiju standarti, lai

identificētu prasmes, kuras nepieciešams stiprināt, kā arī izvērtētu nepieciešamās izmaiņas profesiju standartos.

Metodiskā darba īstenošanā izveidojusies cieša sadarbība ar profesionālās izglītības iestādēm, kurām Izglītības un zinātnes ministrija ir uzticējusi nozaru metodiskā darba vadību, tostarp Ventpils, Liepājas, Valmieras, Jelgavas un Ogres tehnikumiem, kā arī Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikumu. Ar nozaru ekspertu padomju un nozaru uzņēmumu pārstāvju līdzdalību metodiskā darba grupās 2024. gada jūnijā tika izvērtēta mehatronisku sistēmu tehniķa izglītības programma, savukārt 2025. gada jūnijā – viesmīlības pakalpojumu speciālista un viesu uzņemšanas dienesta speciālista izglītības programmas, to standarti un atbilstība starptautiskajiem *WorldSkills* standartiem. Smago spēkratu mehāniķa profesijas standarts ir pilnībā izstrādāts, balstoties uz attiecīgās profesijas *WorldSkills* standartu.

Katrs prasmju konkurss sniedz ieguldījumu profesionālās izglītības satura attīstībā un ietekmē mācību procesa organizēšanu. To apliecina arī tiešsaistes semināri par konkursu uzdevumu saturu un vērtēšanas principiem, kuros piedalās gan pedagogi, gan izglītības iestāžu metodiķi. Šie semināri veicina nozarēm aktuālo prasmju izpratni un nodrošina mērķtiecīgāku atbalstu pedagogu ikdienas darbā.

Būtiska nozīme ir arī pedagogu iesaistei *SkillsLatvia* pusfinālu vērtēšanā. Šī pieredze padziļina pedagogu izpratni par profesionālo prasmju novērtēšanu, kā arī par darba drošības, procesu organizēšanas, laika plānošanas un resursu efektīvas izmantošanas nozīmi izglītojamo sagatavošanā.

Nozaru ekspertu izstrādātie vērtēšanas kritēriji tiek izmantoti arī ikdienas mācību darbā, tādējādi veicinot izglītojamo mērķtiecīgāku sagatavošanu darba tirgus prasībām un sekmējot profesionālās izglītības kvalitātes paaugstināšanos.

Lai gan katra prasmju konkursa tiešo ietekmi uz izglītības saturu nav iespējams precīzi kvantificēt, ilgtermiņa ekspertu novērojumi, kā arī sadarbība ar pedagogiem un konkursantiem apliecina pozitīvas pārmaiņas profesionālās izglītības satura aktualitātē un kvalitātē.

Vienlaikus tiek pakāpeniski attīstīta sadarbība ar citiem VIAA īstenotajiem ES fondu projektiem - Nr. 4.2.2.9/1/24/I/001 “Profesionālo kvalifikāciju sistēmas attīstība izglītības kvalitātes nodrošināšanai” un Nr. 4.2.2.3/1/24/I/001 Pedagogu profesionālā atbalsta sistēmas izveide”, nodrošinot savstarpēju sinerģiju profesionālās izglītības attīstībā.

Personas datu uzkrāšana un apstrāde SkillsLatvia un starptautisko prasmju konkursu ietvaros

Dati par SkillsLatvia konkursantiem un Latvijas konkursantu dalību starptautiskajos prasmju konkursos tiek uzkrāti atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas nosaka ES fondu projektu īstenošanu un personas datu apstrādi - Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK un Fizisko personu datu apstrādes likumam. Personu dati tiek uzkrāti un uzglabāti Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmā un VIAA serveros.

Informācija par *SkillsLatvia* konkursiem kopš 2017. gada, kā arī par dalību starptautiskajos prasmju konkursos *EuroSkills* un *WorldSkills*, ir publiski pieejama VIAA tīmekļvietnē.

Tīmekļvietnē <https://www.viaa.gov.lv/lv/skills-konkursi> pieejami dati par konkursu norisi, foto un video materiāli, kā arī konkursu dalībnieku veiksmes stāsti.

Papildus personu datiem tiek uzkrāta šāda informācija:

- konkursu dalībnieku reģistrācijas dokumenti,
- konkursu programmas,
- informācija par atbalstītājiem,
- rezultātu kopsavilkumi,
- aptauju rezultāti,
- ekspertu un starptautisko konkursantu pārskati,
- starptautisko konkursantu atlases un sagatavošanas dokumentācija.

Tiek nodrošināta apkopota informācija par dalību starptautiskajos prasmju konkursos kopš 2010. gada, kā arī, iespēju robežās, informācija par dalībnieku turpmāko profesionālo karjeru, vienlaikus norādot, ka šie dati nesniedz pilnīgu priekšstatu par dalībnieku nodarbinātības statusu. Katra gada cikla noslēgumā tiek veikta konkursu informācijas izvērtēšana un sagatavota pārskata prezentācija.

Kopsavilkums

Šīs nodaļas būtiskākie secinājumi, kas pamato jauno profesionāļu meistarības konkursu nozīmi un nepieciešamību tos turpināt un attīstīt:

- Jauno profesionāļu meistarības konkursi ar *Skills* zīmolu ir ilgtermiņā konsekventi veidota sistēma, kas kopš 2016. gada mērķtiecīgi veicina jauniešu profesionālo izaugsmi, karjeras attīstību un profesionālās izglītības prestižu.
- Konkursi nodrošina ciešu sasaisti starp profesionālo izglītību un darba tirgu, sistemātiski iesaistot nozaru ekspertus un uzņēmumus gan izglītojamo sagatavošanā, gan prasmju vērtēšanā un attīstībā.
- *SkillsLatvia* un dalība *EuroSkills* un *WorldSkills* veido vienotu, prognozējamu gada ciklu, kas nodrošina pēctecību, caurskatāmību un stabilu sadarbību starp VIAA, izglītības iestādēm, ekspertiem un uzņēmumiem.
- Starptautisko prasmju standartu integrēšana konkursos kalpo kā efektīvs instruments profesionālās izglītības kvalitātes uzraudzībai un pilnveidei, ļaujot savlaicīgi identificēt un stiprināt darba tirgū pieprasītās prasmes.
- Pedagogu un izglītības iestāžu iesaiste konkursos, īpaši vērtēšanas un metodiskajās aktivitātēs, būtiski paaugstina profesionālo kompetenču vērtēšanas kvalitāti un ietekmē mācību procesa uzlabošanu ikdienas darbā.
- Konkursi sniedz tiešu ieguldījumu izglītības programmu attīstībā, nodrošinot starptautiskās pieredzes pārnesi profesionālās izglītības saturā un veicinot tā aktualitāti.
- Jauniešu dalība konkursos attīsta ne tikai profesionālās prasmes, bet arī personīgās kompetences – motivāciju, mērķtiecību, psiholoģisko noturību un spēju strādāt augstas intensitātes apstākļos, ceļ pašapziņu un lepnumu par izvēlēto profesiju.
- Latvijas sasniegumi un ekspertu atzinība starptautiskajos konkursos apliecina profesionālās izglītības sistēmas konkurētspēju un sniedz pozitīvu signālu par tās attīstības virzienu.
- Izveidotā informācijas uzkrāšanas, izvērtēšanas un atgriezeniskās saites sistēma nodrošina pamatu pierādījumos balstītai politikas plānošanai un ilgtspējīgai prasmju izcilības atbalsta turpināšanai.
- Jauno profesionāļu meistarības konkursi ir stratēģiski nozīmīgs instruments profesionālās izglītības kvalitātes, darba tirgus atbilstības un jauniešu konkurētspējas

stiprināšanai, tādēļ to sistemātisks atbalsts un turpmāka attīstība ir pamatota un nepieciešama.

2.2. Prasmju konkursu statistika (2010. - 2025.)

2.2. tabulā apkopoti galvenie rādītāji par *SkillsLatvia* aktivitātēm ES fondu projektu ietvaros 2017.–2025. gadā.

2.2. tabula.

Dati par *SkillsLatvia* ES fondu projektu ietvaros (2017. - 2025.)

Rādītājs	Skaitis
Dalībnieki pusfinālos	1 422 izglītojamie
Pārstāvētās profesionālās izglītības iestādes	37
Kvalificējušies finālam	946 izglītojamie
Vidējais prasmju konkursu skaits finālā gadā	20

5. pielikuma “*SkillsLatvia* prasmju konkursi 2017. - 2026.” tabulā apkopots *SkillsLatvia* prasmju konkursu pārskats laika posmā no 2017. līdz 2026. gadam, strukturējot informāciju pa konkursu/kompetenču jomām un gadiem.

6. pielikuma “Profesionālās izglītības iestāžu un izglītojamo dalība *SkillsLatvia* 2017. - 2025.” tabulā apkopota profesionālās izglītības iestāžu un konkursantu dalība nacionālajā prasmju konkursā *SkillsLatvia* laika posmā 2017. līdz 2025. gadam (un norāde par 2026. gadu).

3.3. tabula.

Dalība starptautiskajos prasmju konkursi *EuroSkills* un *WorldSkills*

Periods	Dalībnieku skaits
2016.–2025.	87 konkursanti
Kopš 2010. gada (kopā)	136 konkursanti

2.4. tabula.

Latvijas valsts komandas pārstāvju sasniegumi kopā kopš 2010. gada

Konkurss	Zelta medaļas*	Sudraba medaļas*	Bronzas medaļas*	Ekselences medaļas*
<i>EuroSkills</i>	3	3	3	20
<i>WorldSkills</i>	–	2	1	10

*Katrā *EuroSkills* un *WorldSkills* prasmju konkursā ir iespējams iegūt tikai vienu zelta, sudraba vai bronzas medaļu (izņēmums ir absolūti vienāds punktu skaits diviem vai vairākiem

dalībniekiem). Ekselesences medaļas vai medaļas par izcilību iegūst konkursanti, kuri sasnieguši ≥ 700 punktu (izcila snieguma) robežu.

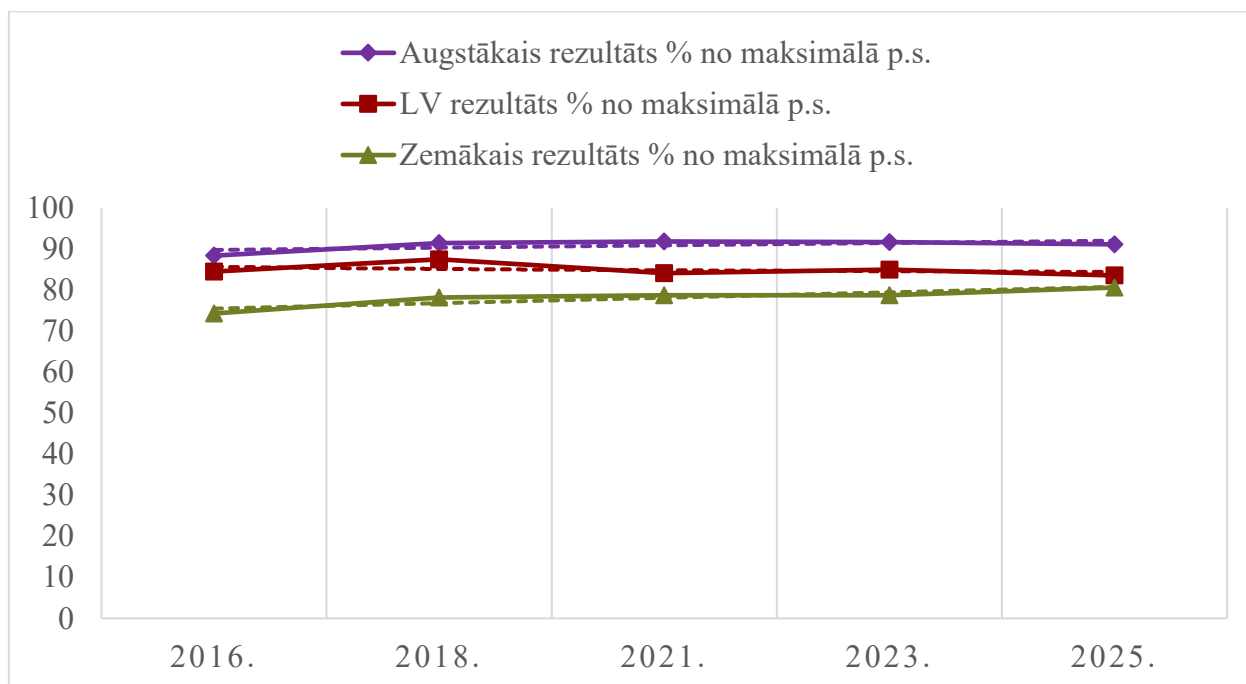
7. pielikuma tabulā “Latvijas komandas dalība un panākumi *EuroSkills* un *WorldSkills* 2010. - 2025.” apkopota informācija par Latvijas valsts komandas dalību un sasniegumiem. 2010. - 2025. gadā Latvija *EuroSkills* un *WorldSkills* sacensībās piedalījās ar 145 dalībniekiem (15 konkursos), un *WorldSkills 2026* ir plānoti vēl 4 dalībnieki.

Kopējie sasniegumi šajā periodā: 3 zelta, 5 sudraba, 4 bronzas un 30 ekselesences medaļas (700+ punkti), kas norāda uz stabilu rezultātu kvalitāti. Rezultātu ziņā īpaši izceļas prasmju konkursi Skatlogu dizains un noformēšana, Web tehnoloģijas, kā arī Ēdienu gatavošana. Veiksmīgākais gads pēc iegūto apbalvojumu skaita ir *EuroSkills 2016*, bet augsti rezultāti sasniegti arī *EuroSkills 2014* un *EuroSkills 2018*.

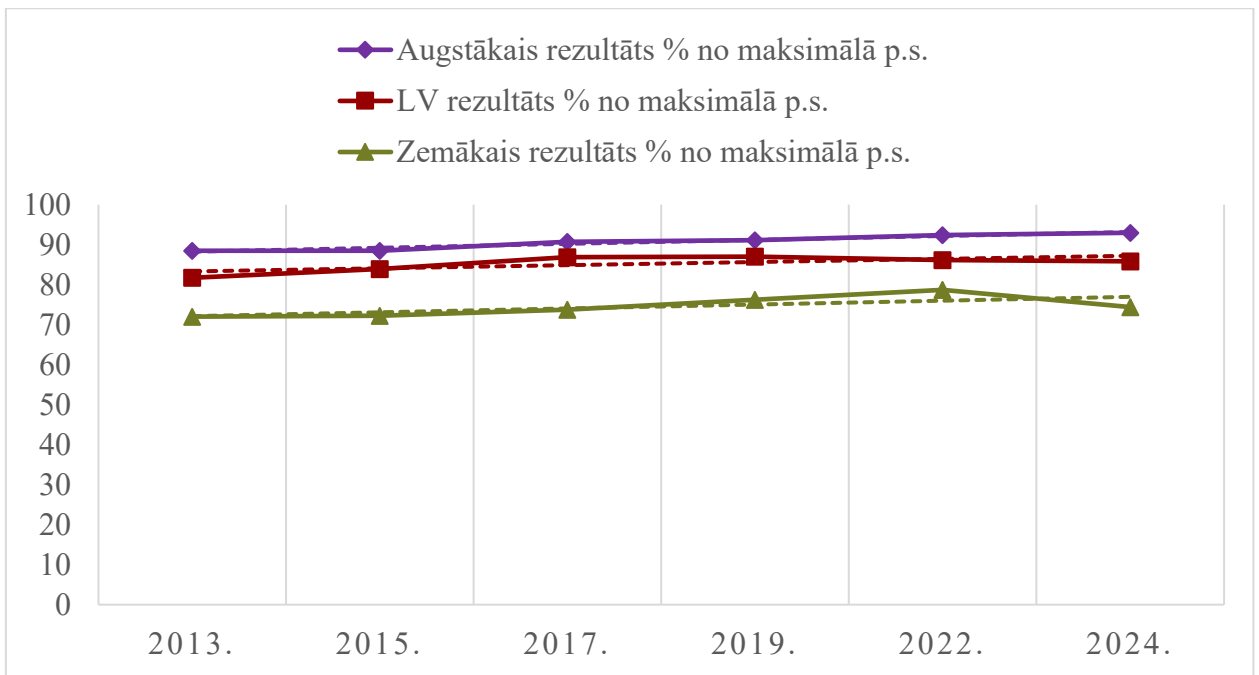
8. pielikuma tabulā “Latvijas komandas eksperti *EuroSkills* un *WorldSkills* 2016. - 2025.” apkopots Latvijas komandas ekspertu saraksts *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursiem 2016. - 2025. gadā. Kopumā minēti **31 unikāli eksperti**, kas norāda uz plašu speciālistu iesaisti dažādās prasmju jomās.

9. pielikuma tabulā “*EuroSkills* un *WorldSkills* organizatori - valstis un pilsētas 2010. - 2029.” apkopotas ***EuroSkills* un *WorldSkills* sacensību norises vietas** - pilsētas un valstis - laika posmā no 2010. līdz 2029. gadam.

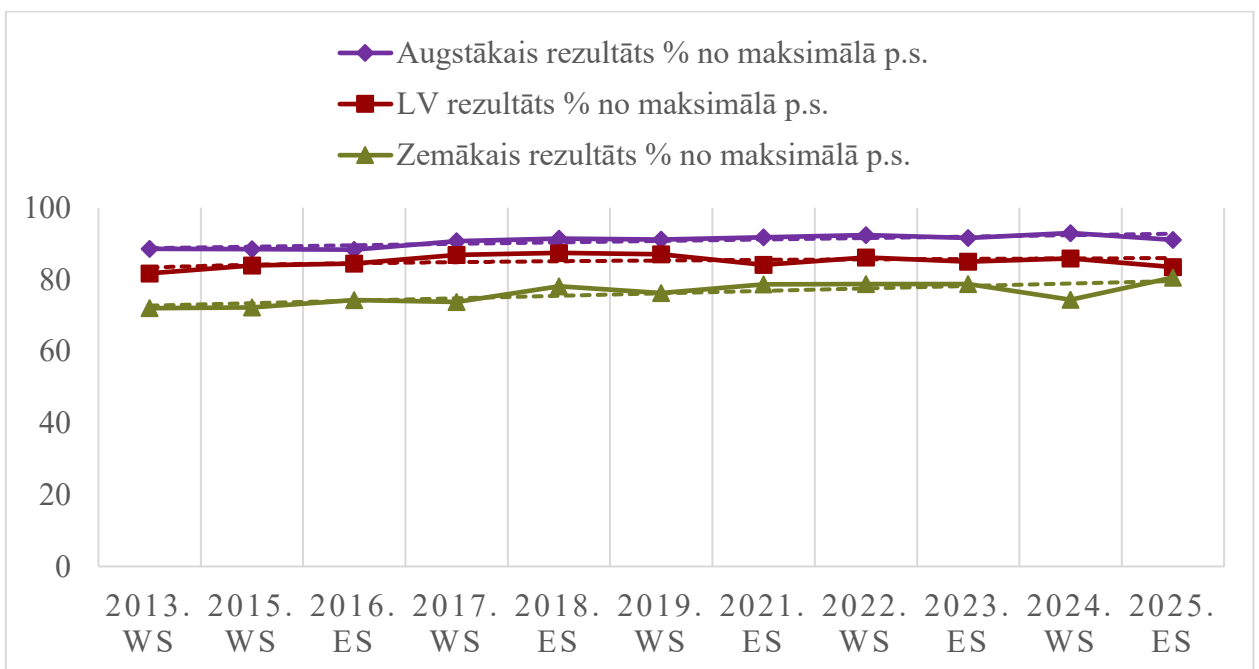
Latvijas valsts komandas dalībnieku snieguma dinamika

2.5. attēls. Latvijas valsts komandas snieguma tendences *EuroSkills* konkursos salīdzinājumā ar valstīm, kas uzrādīja komandas snieguma augstāko un zemāko rezultātu (komandas punktu vidējais rādītājs % attiecībā pret maksimālo punktu skaitu)

2.6. attēls. Latvijas valsts komandas snieguma tendences *WorldSkills* konkursos salīdzinājumā ar valstīm, kas uzrādīja komandas snieguma augstāko un zemāko rezultātu (komandas punktu vidējais rādītājs % attiecībā pret maksimālo punktu skaitu)

2.7. attēls. Latvijas valsts komandas snieguma tendences *WorldSkills (WS)* un *EuroSkills (ES)* konkursos salīdzinājumā ar valstīm, kas uzrādīja komandas snieguma augstāko un zemāko rezultātu (komandas punktu vidējais rādītājs % attiecībā pret maksimālo punktu skaitu)

Grafikos (2.5. - 2.7. attēli) atspoguļota Latvijas valsts komandas snieguma dinamika 2013 - 2025, to salīdzinot ar valstīm, kuru komandu rezultāti attiecīgajos konkursos bijuši visaugstākie

un viszemākie. Sniegums izteikts kā komandas punktu vidējais rādītājs (%) pret maksimāli iespējamo punktu skaitu (100%).

2.5. attēls (***EuroSkills***). Latvijas komandas sniegums kopumā ir stabils ar nelielām svārstībām, saglabājoties virs 80% no maksimālā punktu skaita. Vienlaikus vērojama “apakšējās robežas” paaugstināšanās, proti, zemāko rezultātu valstu rādītāji laika gaitā pieaug.

2.6. attēls (***WorldSkills***). Analogs tendenču attēlojums *WorldSkills* konkursos liecina par salīdzinoši noturīgu Latvijas sniegumu virs 80%, ar nelieliem kāpumiem un kritumiem pa gadiem.

2.7. attēls (***EuroSkills (ES) un WorldSkills (WS) salīdzinājums***). Apvienotais salīdzinājums norāda uz stabilu Latvijas snieguma trajektoriju. Salīdzinājumā redzams, ka augstākā rādītāja valstīm ir neliela izaugsmes tendence (piem., no 88,51% 2013. gadā līdz 91,03% 2025. gadā), savukārt zemākais rādītājs demonstrē izteiktāku pieaugumu, kas norāda uz vājāko rezultātu uzlabošanu laika gaitā, īpaši *EuroSkills* kontekstā.

Kopsavilkums

Kopš 2013.gada Latvijas valsts komanda saglabā noturīgi augstu sniegumu (virs 80% no maksimālā), vienlaikus starptautiskā mērogā vērojama rezultātu konverģence uz augšu: līderu sniegums pakāpeniski uzlabojas, bet zemāko rezultātu valstu progresija ir straujāka, īpaši *EuroSkills* konkursos.

3. Finansējums un resursi jauno profesionāļu meistarības konkursiem un talantu atbalstam

Lai nodrošinātu finansējumu jauno profesionāļu meistarības konkursam *SkillsLatvia*, talantu attīstības pasākumiem un dalībai starptautiskajos konkursos, Latvijā tiek īstenoti Eiropas fondu projekti. Pirmais ES fondu projekts „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” norisinājās no 2016. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. maijam un izveidoja aktivitāšu finansēšanas un resursu nodrošināšanas kārtību. Šī kārtība tiek piemērota arī ES fondu projektā „Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā”, kas tiek realizēts pašlaik. Projekta finansējumu administrē VIAA, savukārt papildus savu ieguldījumu sniedz profesionālās izglītības iestādes un uzņēmumi, nodrošinot aprīkojumu, materiālus, pusfinālu norisi un starptautisko konkursu dalībnieku profesionālo pilnveidi.

Nacionālā konkursa SkillsLatvia finansēšanas un materiālo resursu nodrošināšanas mehānisms

Ar ES fondu projekta „Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā” finansējumu un sadarbības partneru atbalstu tiek nodrošināts finansējums un materiālie resursi nacionālo konkursu un pusfinālu organizēšanai un koordinēšanai un talantu attīstības īstenošanai, tostarp:

1. Cilvēkresursu ieguldījums.

Finansējums nodrošina konkursu un talantu attīstības pasākumu organizēšanu, koordinēšanu un metodisko vadību, tostarp: projekta vadības un īstenošanas personāla, prasmju konkursu uzdevumu satura izstrādātāju, darbnīcu vadītāju un vērtēšanas ekspertu darba atalgojumu. Cilvēkresursu finansējums nodrošina:

- **VIAA darbinieku atlīdzība:** četriem Profesionālās meistarības konkursu nodaļas darbiniekiem un diviem Projekta vadības nodaļas darbiniekiem, kuri nacionālā konkursa, pusfināla un talantu attīstības pasākumu nodrošināšanai veltī 60% no kopējās darba slodzes.
- **Pakalpojumu samaksa nozares ekspertiem** (fiziskām un juridiskām personām) par uzdevumu un vērtēšanas kritēriju izstrādi, profesionālo atbalstu pedagogiem, darbnīcu vadīšanu un konkursa vērtēšanu. Atlīdzība tiek noteikta, ievērojot projekta finansēšanas ietvaru un piemērojot izglītības nozarē noteiktās tarifu likmes.

2. Konkursu norises telpu un darbnīcu nodrošināšana.

Finansējums nodrošina:

- konkursa *SkillsLatvia* norises vietas nomu (prasmju konkursu darbnīcas, prasmju paraugdemonstrējumu laukumi, atklāšanas / noslēguma telpas, biroja telpas, palīgtelpas),
- laukumu apbūvi un aprīkošanu ar komunikācijām (elektrība, internets, ventilācija, ūdens u.c.).

Piemēram, tiek nodrošināts finansējums 8 000 m² lielās BT1 izstāžu centra otrās halles platības izbūvei noteiktās prasmju konkursu norises vietās (darbnīcās), nosakot to konfigurāciju, izbūvējot nepieciešamos norobežojumus, palīgtelpas un vietas paraugdemonstrējumiem, kā arī ierīkojot atbilstošas komunikācijas. Finansējuma ietvaros sedz arī elektroenerģijas, interneta un citu pakalpojumu izdevumus konkursa norises laikā.

3. Konkursa SkillsLatvia norisei nepieciešamais aprīkojums un materiāli.

Tiek finansēta darbnīcu aprīkošana ar stendiem, darbapaldiem, tehniskajām iekārtām un instrumentiem, kā arī nepieciešamo materiālu iegāde uzdevumu izpildei. Papildus tiek piesaistīti

izglītības iestāžu un uzņēmumu resursi. Informācija par šo partneru ieguldījumu netiek centralizēti apkopota.

4. Konkursantu dalība.

Finansējums ietver:

- dalībnieku un pavadošo pedagogu naktsmītni un ēdināšanu,
- darba aizsardzības pakalpojumu,
- civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu.

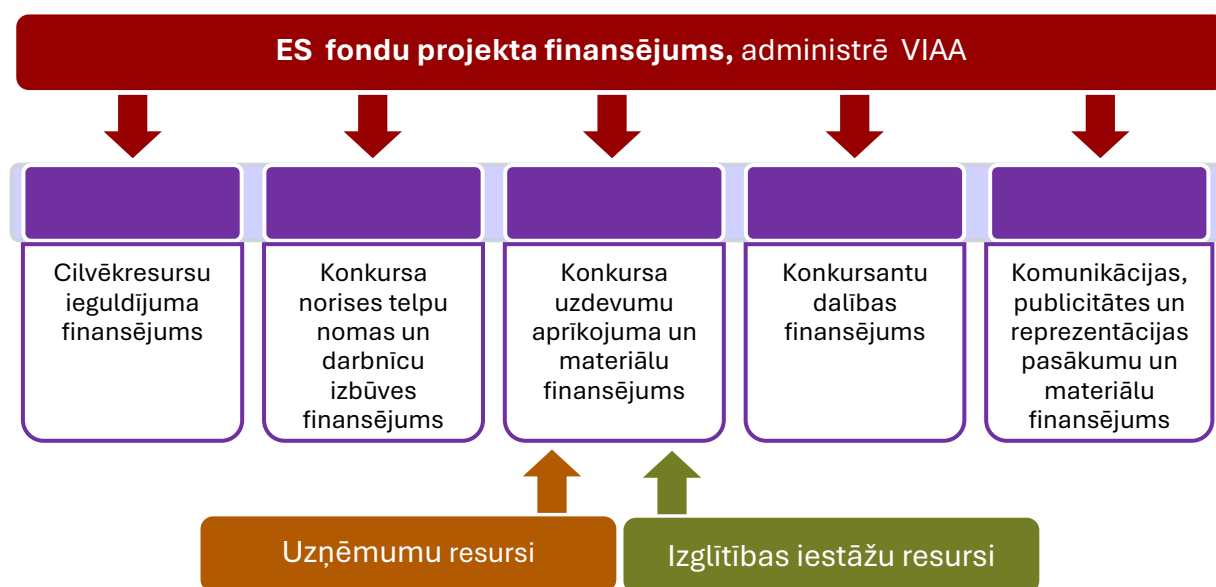
5. Komunikācija, publicitāte un reprezentācija.

Finansējuma ietvaros tiek īstenota komunikācijas kampaņa ar mērķi informēt sabiedrību, veidot *SkillsLatvia* tēlu, kā arī tiek nodrošināti reprezentatīvie un informatīvie materiāli. Komunikācijas un publicitātes pasākumus nodrošina VIAA Komunikācijas un programmu publicitātes nodaļa, bet komunikācijas kampaņu īsteno iepirkuma rezultātā nolīgts pakalpojuma sniedzējs.

Nacionālā konkursa *SkillsLatvia* finansējuma un resursu avoti

Galvenais finansēšanas avots ir VIAA administrētais ES fondu projekts „Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā”, kas nodrošina finansējumu (skatīt 3.1. attēlu):

- cilvēkresursu ieguldījumam,
- konkursu norises telpu un darbnīcu izbūvei,
- konkursa uzdevumu aprīkojumam un materiāliem,
- konkursantu dalībai,
- komunikācijai, publicitātei un reprezentācijai.

3.1. attēls. Finansējuma un resursu avotu shēma *SkillsLatvia* un talantu atbalstam

Galvenie **resursu avoti** ir nozaru uzņēmumi un profesionālās izglītības iestādes, kas nodrošina tehnoloģisko aprīkojumu un materiālus prasmju konkursu uzdevumu veikšanai.

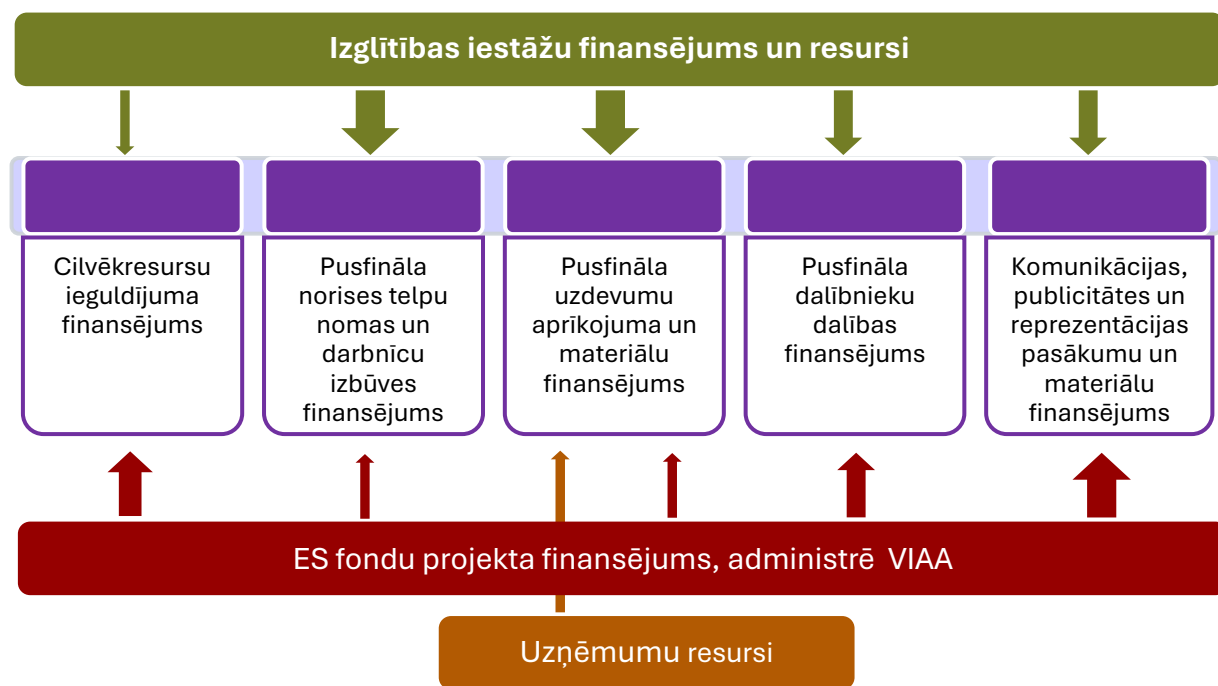
Pusfinālu finansēšanas un materiālo resursu nodrošināšanas mehānisms

Ja nacionālā konkursa finansējums galvenokārt tiek nodrošināts no **ES fondu projekta līdzekļiem**, tad pusfinālu organizēšanā lielākā daļa izdevumu attiecas uz **profesionālās izglītības iestādēm**.

Izglītības iestādes pusfināla organizēšanai piesaista arī savus darbiniekus un iesaistās publicitātes aktivitātēs. Izglītības iestāžu līdzdalība pusfināla organizēšanā ir attēlots 3.2. attēlā. Informācija par izglītības iestāžu ieguldījumu netiek centralizēti apkopota.

Izglītības iestādes nodrošina:

- finansējumu cilvēkresursu ieguldījumam - izglītības iestāžu personālam, kas iesaistīts pusfināla norises organizēšanā,
- telpas un darbnīcu izbūvi pielāgojot tās pusfināla uzdevumu specifikācijām,
- uzdevumu veikšanai nepieciešamo aprīkojumu,
- uzdevumu norisei nepieciešamos materiālus,
- finansējumu pusfināla dalībnieku līdzdalības nodrošināšanai (nakšņošanas izdevumi).
- iesaisti komunikācijas, publicitātes un reprezentācijas pasākumos.

3.2. attēls. Finansējuma un resursu avotu shēma pusfinālu norises nodrošināšanai

VIAA no projekta līdzekļiem nodrošina finansējumu:

- cilvēkresursu ieguldījumam, tostarp VIAA personāla atlīdzību un nozaru ekspertu sniegtos pakalpojumus (uzdevumu izstrāde, vērtēšana, darbnīcu vadīšana),
- komunikācijas, publicitātes un reprezentācijas aktivitātēm,
- telpu nomai (ja nepieciešams telpas nomāt),
- uzdevumu norisei nepieciešamajiem materiāliem (trūkstošo materiālu iegādei),
- dalībnieku un pavadošo pedagogu ēdināšanai.

Uzņēmumu ieguldījums pusfinālu norisē nodrošina trūkstošo aprīkojumu uzdevumiem izglītības iestādēs. Atsevišķos gadījumos uzņēmumi sniedz papildu atbalstu, nodrošinot materiālus pusfinālu norisei.

Nacionālo konkursu un pusfinālu finansējuma apjoms

Vidēji gadā konkursa *SkillsLatvia* pusfinālu un fināla nodrošināšanai tiek izlietots ES fondu finansējums **500 000 - 600 000 eiro** apmērā. Finansējuma apjoms ir atkarīgs no:

- konkrētajā gadā plānotā profesionālo prasmju konkursu skaita;
- uzdevumu specifikas;
- papildus īstenotajām publicitātes aktivitātēm.
- Izmaksu apmēru ietekmē arī inflācijas rezultātā radušās izmaiņas.

3.1. tabulā ir apkopota informācija par *SkillsLatvia 2025* konkursa izmaksām, tā iegūta no ES fondu projekta “Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā” finanšu datiem. Summas tabulā ir noapaļotas līdz pilnam simtam. *SkillsLatvia 2025* ietvaros notika **20 prasmju konkursi**.

3.1. tabula
Skills Latvia 2025 izmaksas, to struktūra

Nr.p.k.	Izmaksu grupa	Summa (eiro)
1.	Konkursa uzdevumu satura izstrādes un vērtēšanas izmaksas	59 100,00
2.	Konkursa dalībnieku nodrošināšanas izmaksas	40 100,00
3.	Konkursa norises tehniskās izmaksas*	255 200,00
4.	Komunikācijas, publicitātes un reprezentācijas izmaksas	55 700,00
5.	Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas personāla izmaksas	174 900,00
6.	Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas administratīvās izmaksas	14 600,00
7.	Pusfināla rīkošanas izmaksas**	11 400,00
Kopā		611 000,00
<i>1 prasmju konkursa vidējās izmaksas</i>		<i>30 600,00</i>

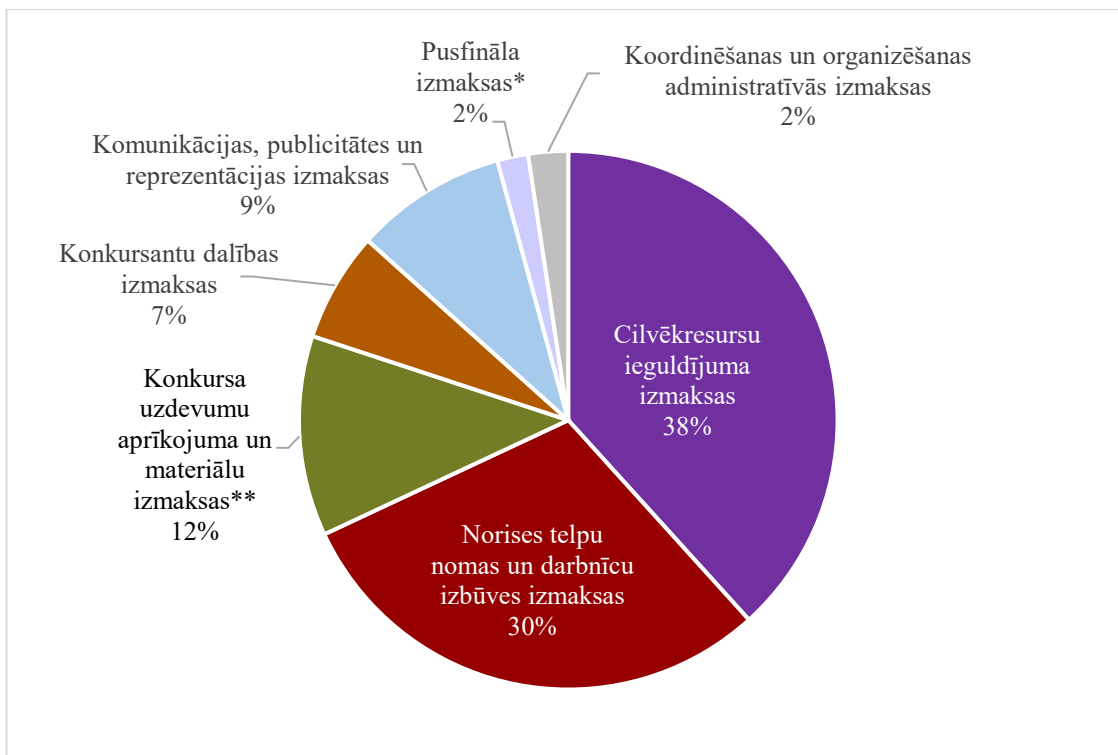
* Aprēķinā nav iekļauts uzņēmumu un izglītības iestāžu resursu ieguldījums.

** Aprēķinā nav iekļauts izglītības iestāžu resursu ieguldījums.

Izmaksas ir sadalītas pa **grupām atbilstoši to izlietošanas mērķim:**

1. Konkursa uzdevumu satura izstrādei un vērtēšanai,
2. Konkursantu dalības nodrošināšanai,
3. Konkursa telpu nomai, darbnīcu izbūvei, konkursa uzdevumu aprīkojumam un materiāliem (kā arī citiem saistītiem izdevumiem),
4. Komunikācijai, publicitātei un reprezentācijai,
5. Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanai un organizēšanai,
6. Konkursa un talantu attīstības pasākumu administratīvā procesa nodrošināšanai,
7. Pusfināla norisei.

Izmaksu sadalījums un papildus ieguldījumi

* Aprēķinā nav iekļauts izglītības iestāžu resursu ieguldījums.

** Aprēķinā nav iekļauts uzņēmumu un izglītības iestāžu resursu ieguldījums.

3.3. attēls. ES fondu projekta finansētā SkillsLatvia 2025 nacionālā konkursa un pusfināla izmaksu struktūra

Kā norādīts 3.1. tabulā un 3.3. attēlā **ES fondu projekta finansētā SkillsLatvia 2025** nacionālā konkursa un pusfināla izmaksu sadalījums ir sekojošs:

- konkursa norises tehniskās izmaksas veido 42% no kopējā finansējuma apjoma,
- cilvēkresursu ieguldījuma izmaksas ir otra lielākā izdevumu pozīcija - 38%,
- komunikācijas, publicitātes un reprezentācijas izdevumi veido 9% no kopējām izmaksām.
- konkursantu dalības izmaksas sastāda 7%,
- VIAA administratīvie izdevumi, kas saistīti ar konkursa koordinēšanu un organizēšanu, ir 2%, pusfināla norises nodrošināšanai no projekta līdzekļiem novirzīti 2%.

Jāatzīmē, ka izglītības iestāžu un uzņēmumu izdevumi šajā aprēķinā nav iekļauti.

Līdzšinējais **uzņēmumu un izglītības iestāžu ieguldījums naudas izteiksmē netiek aprēķināts**, jo šim procesam būtu nepieciešami papildu cilvēkresursi un finansējums datu vākšanai un apkopošanai gan VIAA, gan uzņēmumos un izglītības iestādēs.

Pēc provizoriskiem VIAA aprēķiniem:

- **Nacionālā konkursa norisei** nepieciešamo iekārtu un materiālu nodrošināšanai uzņēmumi un izglītības iestādes papildus sniedz ieguldījumu **vismaz 20% apmērā** no projekta ietvaros piešķirtā finansējuma.

- **Pusfināla posmā** izglītības iestādes nodrošina **vismaz 80% no konkursa norisei nepieciešamajiem resursiem**, savukārt atsevišķu pusfināla prasmju konkursu organizēšanu papildus atbalsta arī uzņēmumi.

Izglītības iestādes no sava budžeta sedz izdevumus par izglītojamo sagatavošanu dalībai pusfinālā un nacionālajā konkursā un ceļa izdevumus nokļūšanai uz pasākumiem.

Finansēšanas un materiālo resursu nodrošināšanas mehānisms Latvijas dalībai EuroSkills un WorldSkills konkursos

Latvijas jauno profesionāļu komandas izveidei, sagatavošanai un dalībai konkursos *EuroSkills* un *WorldSkills*, nepieciešamais finansējums un materiālie resursi tiek nodrošināti ar ES fondu projekta „Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā” atbalstu, kā arī sadarbojoties ar uzņēmumiem un izglītības iestādēm, tostarp tiek nodrošināts (skatīt 3.4. attēlu):

1. Cilvēkresursu ieguldījums.

Finansējums attiecas uz atlīdzību personālam, kas organizē un koordinē Latvijas dalību *WorldSkills* un *EuroSkills* pasākumos, tajā skaitā administratīvajam personālam. Šos pienākumus veic VIAA darbinieki (Četriem Profesionālās meistarības konkursu nodaļas darbiniekiem un diviem Projekta vadības nodaļas darbiniekiem, kuri starptautisko konkursu nodrošināšanai veltī 40% no kopējās darba slodzes).

2. Valsts dalības maksājumi.

Finansējums ietver:

- ikgadējos valsts dalības maksājumus starptautiskajās asociācijās *WorldSkills Europe* un *WorldSkills International*,
- valsts oficiālā delegāta un tehniskā delegāta dalību Ģenerālajā asamblejā,
- tehniskā delegāta dalību konkursa sagatavošanas nedēļā.

3. Konkursantu profesionālā pilnveide un psiholoģiskā sagatavošana.

Finansējums paredz atlīdzību par pakalpojumiem, kas saistīti ar:

- teorētisko zināšanu, profesionālo prasmju un iemaņu attīstību,
- psiholoģisko sagatavošanu.

Pakalpojumus veic mācību koordinatori, kas, atbilstoši pakalpojuma līgumā noteiktajam, izstrādā kompetenču pilnveides plānu un nodrošina mācību materiālus, informāciju, aprīkojumu un drošus darba apstākļus, praktizēšanos un prasmju pārbaudes, kandidātu atlasī, nepieciešamo loģistiku (ēdināšanu, naktsmītnes un transportu), drošības un vides prasību uzraudzību, kā arī darba apģērbu un aizsarglīdzekļus.

Papildus ES fondu projekta finansētajiem mācību koordinatoru pakalpojumiem, konkursantu profesionālo prasmju pilnveidē tiek iesaistīti arī uzņēmumu un izglītības iestāžu resursi.

4. Konkursantu un ekspertu dalības finansējums.

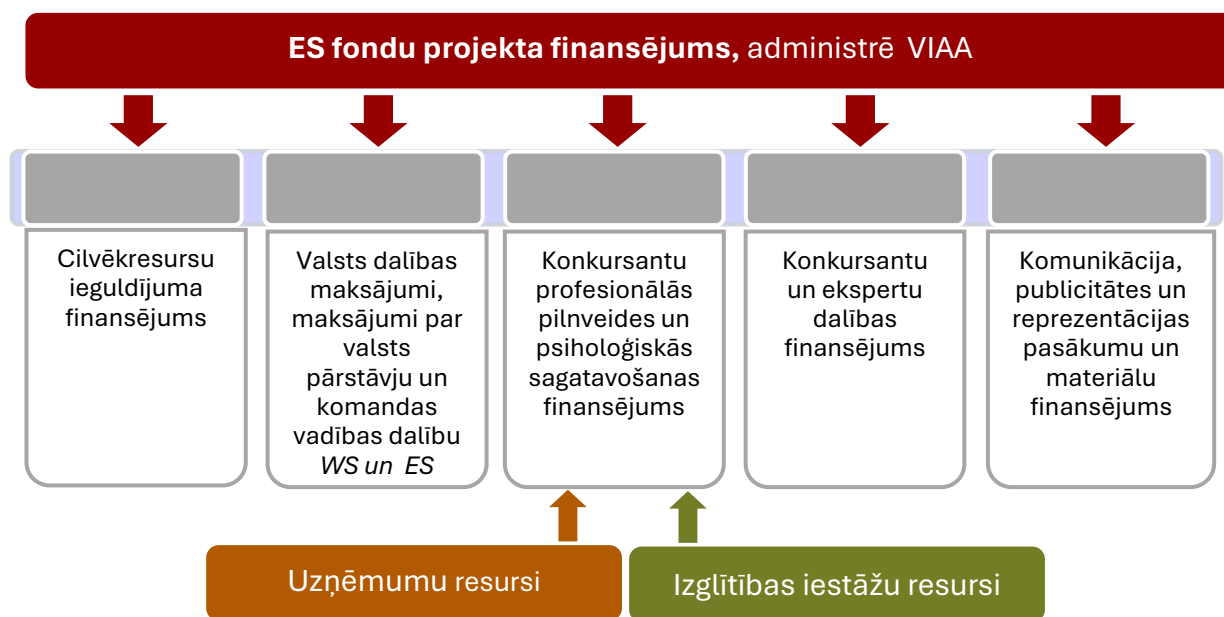
Finansējums ietver maksājumus par:

- dalību konkursā (dalības pakas),
- komandējuma izdevumu segšanu konkursantiem un ekspertiem.

5. Komunikācija, publicitāte un reprezentācija.

Finansējums nodrošina:

- sabiedrības informēšanas pasākumus;
- Latvijas valsts komandas pārstāvju tēla veidošanas pasākumus,
- reprezentācijas pasākumus un materiālu nodrošinājumu.

3.4. attēls Finansējuma un resursu avotu shēma Latvijas valsts komandas dalībai *WorldSkills* un *EuroSkills* konkursos

Valsts līdzdalības izmaksu grupas *WorldSkills* un *EuroSkills* pasākumos

Valsts līdzdalības izmaksas *WorldSkills* un *EuroSkills* pasākumos pēc būtības tiek iedalītas trīs grupās:

1. Izmaksas, kas tieši saistītas ar komandas pārstāvju dalību starptautiskajos konkursos.
2. Izmaksas, kas saistītas ar valsts un komandas vadības dalību *EuroSkills* un *WorldSkills*.
3. Izdevumi, kas nodrošina nepieciešamās atbalsta funkcijas, tostarp personāla un administratīvās izmaksas, kā arī reprezentācijas izdevumus (sk. 3.2. tabulu).

Uz valsts un komandas vadības dalību (oficiālais delegāts, tehniskais delegāts, konkursantu komandas vadītājs) attiecināmās kopējās izmaksas **nemainās** atkarībā no tā, cik prasmju konkursos piedalās Latvijas valsts komandas pārstāvji, izņemot gadījumus, kad komandas atbalsta nodrošināšanai nepieciešami divi komandas vadītāji.

- **Personāla un administratīvās izmaksas**, tostarp reprezentācijas izdevumu, **būtiski neietekmē** prasmju konkursu skaitu.
- Savukārt **izmaksas, kas saistītas ar komandas pārstāvju dalību prasmju konkursos**, tieši atkarīgas no:
 - izvēlēto prasmju konkursu skaita;
 - konkursantu sagatavošanas procesa;
 - nodrošinājuma konkursa norises laikā;
 - Latvijas valsts ekspertu līdzdalības konkrētajos prasmju konkursos.

3.2. tabulā ir apkopota informācija par izmaksām Latvijas valsts komandas dalībai *WorldSkills 2024* un *EuroSkills 2025* konkursos.

Informācija iegūta no projekta „Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā” finanšu datiem, summas ir noapaļotas līdz pilnam simtam.

3.2. tabula
WorldSkills 2024 un EuroSkills 2025 izmaksu kopsavilkums

Nr.p.k.	Izmaksu grupa	Izmaksu apakšgrupa	WorldSkills 2024 (6 prasmju konkursi)		EuroSkills 2025 (12 prasmju konkursi)	
			Summa (eiro)	1 prasmju konkursa vidējās izmaksas	Summa (eiro)	1 prasmju konkursa vidējās izmaksas
1.	Kopējās izmaksas, kas saistītas ar valsts un komandas vadības dalību EuroSkills un WorldSkills	Dalības līdzmaksājumi, maksājumi par valsts pārstāvju dalību sagatavošanas un oficiālajos pasākumos	25 400,00	4200,00	26 300,00	2200,00
		Maksājumi par valsts pārstāvju un komandas vadības dalību WS / ES	15 700,00	2600,00	15 200,00	1300,00
Kopā			41 100,00	6 800,00	41 500,00	3 500,00
2.	Izmaksas, kas tieši saistītas ar komandas pārstāvju dalību starptautiskajos konkursos	Konkursantu dalības izmaksas	17 300,00	2900,00	47 000,00	4000,00
		Ekspertu dalības izmaksas	26 100,00	4300,00	46 300,00	3900,00
		Konkursantu profesionālās pilnveides izmaksas*	19 000,00	3200,00	65 200,00	5400,00
		Komandas treniņi, psiholoģiskā sagatavotība	5400,00	900,00	10 600,00	900,00
		Komandas apģērbs, transporta un loģistikas pakalpojumi	1800,00	300,00	8000,00	700,00
Kopā			69 600,00	11 600,00	177 100,00	14 900,00
3.	Izdevumi, kas nodrošina nepieciešamās atbalsta funkcijas	Aktivitāšu koordinēšanas, organizēšanas un administratīvā personāla izmaksas	75 600,00	12600,00	75 600,00	6300,00
		Administratīvās izmaksas t.sk reprezentācijas izdevumi	5800,00	1000,00	5800,00	500,00
Kopā			81 400,00	13 600,00	81 400,00	6 800,00
Pavisam kopā			192 100,00	32 000,00	300 000,00	25 200,00

*Aprēķinā nav iekļauts uzņēmumu un izglītības iestāžu resursu ieguldījums.

Latvijas valsts komandas izmaksu sadalījums WorldSkills 2024 un EuroSkills 2025 konkursos

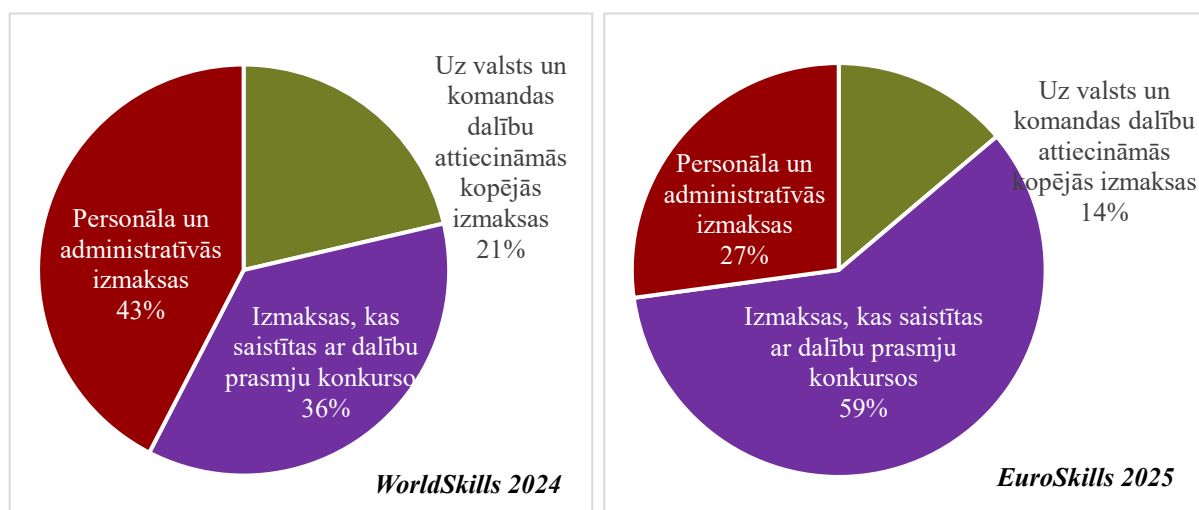
Saskaņā ar datiem, kas norādīti 3.2. tabulā un 3.5. attēlā, tiešo un netiešo izmaksu proporcija ir atkarīga no prasmju konkursu skaita, kuros piedalās valsts pārstāvji.

Latvijas valsts komanda **piedalījās sešos WorldSkills 2024 prasmju konkursos. Finansējuma sadalījums bija šāds:**

- valsts dalības līdzmaksājumi un maksājumi par Latvijas pārstāvju un komandas vadības dalību *WorldSkills* veido 21% no kopējiem izdevumiem,
- personāla un administratīvās izmaksas sasniedz 43%,
- izmaksas, kas saistītas ar profesionālo prasmju konkursiem, to dalībniekiem un ekspertiem veido 36% no kopējā apjoma.

EuroSkills 2025 Latvija tika pārstāvēta **12 prasmju konkursos. Finansējuma sadalījums bija šāds:**

- valsts dalības līdzmaksājumi un maksājumi par Latvijas pārstāvju un komandas vadības dalību *WorldSkills* veido 14% no kopējiem izdevumiem,
- personāla un administratīvās izmaksas sasniedz 27%,
- izmaksas, kas saistītas ar profesionālo prasmju konkursiem, to dalībniekiem un ekspertiem veido 59% no kopējā apjoma.

3.5. attēls. *WorldSkills 2024* un *EuroSkills 2025* izmaksu struktūra

Detalizētāka informācija par *WorldSkills 2024* un *EuroSkills 2025* izmaksu struktūru apkopota 11. pielikumā.

Latvijas valsts komandas dalībnieku profesionālās pilnveides izmaksu attiecība pret pārējām izmaksām WorldSkills 2024 un EuroSkills 2025

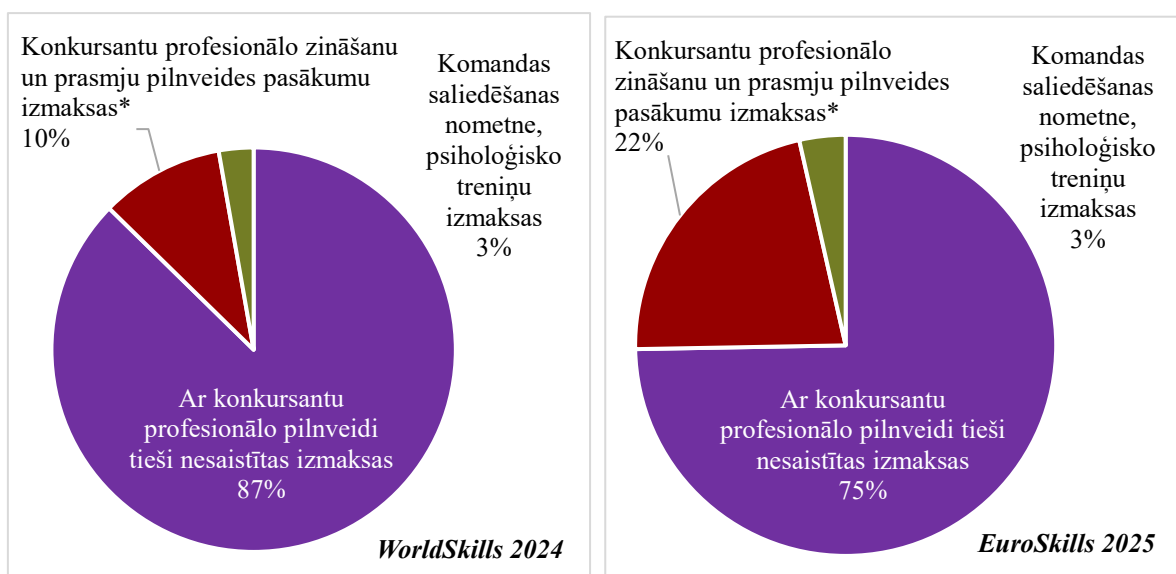
Saskaņā ar 3.2. tabulas un 3.6. attēla datiem:

WorldSkills 2024

- Kopējais finansējums: **192 100 eiro**
- Konkursantu profesionālās pilnveides pasākumiem novirzīti **10%**
- Psiholoģiskajai sagatavošanai un komandas saliedēšanas aktivitātēm – **3%**

EuroSkills 2025

- Kopējais finansējums: **300 000 eiro**
- Profesionālajai pilnveidei novirzīti **22%**
- Psiholoģiskajai sagatavošanai un komandas saliedēšanai – **3%**

*Nav iekļauts konkursantu pašu ieguldījums un atbalstītāju ieguldījums

3.6. attēls. Latvijas valsts komandas dalībnieku profesionālās pilnveides izmaksu attiecība pret pārējām izmaksām *WorldSkills 2024* un *EuroSkills 2025*

Kopsavilkums

Analizējot Latvijas valsts komandas snieguma tendences un finansiālā atbalsta apjomu konkursantu profesionālās pilnveides nodrošināšanai, secināms, ka **ir nepieciešams palielināt ieguldījumus konkursantu kompetenču attīstībā**, lai nodrošinātu konkurētspējīgu dalību starptautiskajos prasmju konkursos.

4. Priekšlikumi jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības īstenošanas modelim pēc 2027. gada

Kopš 2008. gada Latvijā tiek pilnveidota jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēma, kas balstīta uz starptautiski atzītiem principiem un integrēta profesionālās izglītības politikas īstenošanā. Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu līdzšinējā norise tika īstenota, balstoties uz diviem Eiropas Sociālā fonda un valsts līdzfinansētiem projektiem, kas nodrošināja nepieciešamo finansējumu, kā arī vienotas pieejas izstrādi konkursu un saistīto aktivitāšu ieviešanā.

Sasniegtie rezultāti ir ievērojami veicinājuši sistēmas attīstību, un tās pilnveide ir būtiska arī turpmāk. Nākotnē īpaša uzmanība jāpievērš aktivitāšu nepārtrauktības nodrošināšanai, lai sasniegtu nākamās stratēģiskos mērķus. Turpmāk, attīstot šo sistēmu, nepieciešams uzsvērt ciešu sadarbību ar darba devējiem un profesionālās izglītības iestādēm, kā arī paaugstināt konkursu integrāciju mācību procesā, lai prasmju meistarības konkursi kļūtu par neatņemamu izglītības vides sastāvdaļu, kā tas atspoguļots nākamajā sadaļā par sistēmas attīstību Latvijā.

4.1. Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības īstenošanas modeļa būtība

Modeļa mērķis ir attīstīt jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēmu kā pastāvīgu valsts atbalsta sistēmu ar skaidru institucionālo ietvaru, prognozējamu finansējumu un ciešu sadarbību ar nozaru partneriem.

Sistēmas darbība balstīta uz šādiem **pamatprincipiem**:

1. Ilgtspējīga pārvaldība un skaidri definēts atbildības sadalījums.
2. Stabils finansējuma modelis (bāzes finansējums, līdzfinansējums, papildus resursi).
3. Nodrošināts kvalitatīvs konkursu cikls (reģionālais posms, nacionālais posms, valsts izlases veidošana, sagatavošanās dalībai *WorldSkills / EuroSkills*).
4. Mērķtiecīgs talantu attīstības atbalsts (profesionālo prasmju pilnveides process, ekspertu iesaiste, motivācijas pasākumi).
5. Tiek veicināta ciešāka partneru un sabiedrības iesaiste - darba devēju, nozaru organizāciju, pašvaldību un izglītības iestāžu aktīva dalība procesa īstenošanā.

Modeļa izstrādes pamatojums: noslēdzoties Eiropas Sociālā fonda projektiem, kas orientēti uz jauno profesionāļu meistarības konkursiem un talantu attīstību Latvijā, ir nepieciešams pāriet no terminēta projektu finansējuma uz pastāvīgu, ilgtspējīgu un valsts izglītības politikā integrētu modeli.

Starptautiskajā praksē jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstība profesionālajā izglītībā netiek īstenoti kā brīvprātīga vai tirgus balstīta iniciatīva, bet kā valsts politikas instruments ar stabilu bāzes finansējumu.

Modeļa elementi: sistēma, finansējums un materiālie resursi, cilvēkresursi, sadarbība, metodika, uzraudzība.

- **Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēma** – institucionālais / pārvaldības ietvars (lomas, procesi, struktūra), kas nodrošina talantu identificēšanu, attīstību un dalību nacionāla un starptautiska līmeņa prasmju konkursos.

- **Finansējums** – publiskie un privātie finanšu resursi, kas paredzēti nacionāla un starptautiska līmeņa jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu īstenošanai.
- **Materiālie resursi** – tehnoloģiskās iekārtas, instrumenti un materiāli, kas paredzēti nacionāla un starptautiska līmeņa jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu īstenošanai.
- **Cilvēkresursi** – iesaistīto personu (VIAA, izglītības iestāžu, nozaru ekspertu u.c.) kapacitāte, kompetences un darba laiks, kas nepieciešami jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu plānošanai, īstenošanai, koordinācijai un kvalitātes nodrošināšanai.
- **Sadarbība** – koordinēta četrpusēja partnerība starp profesionālās izglītības iestādēm, izglītojamajiem, nozaru uzņēmumiem / asociācijām un Valsts izglītības attīstības aģentūru, lai kopīgi īstenotu prasmju konkursus un talantu attīstību.
- **Metodika** – vienotu principu, paņēmieni un instrumentu kopums, kas nosaka, **kā** tiek plānoti, īstenoti un novērtēti jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstības pasākumi.
- **Uzraudzība** - datos, rādītājos un gada pārskatā balstīta sistēma, kas nodrošina jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu novērtēšanu un analīzi, lai veiktu korekcijas.

Finansēšanas pieeja apvieno valsts budžeta bāzes finansējumu pamatfunkcijām ar papildu avotiem (uzņēmumu ieguldījumi, sponsori, pašvaldības un ES instrumenti).

Modeļa izklāsta pārskats

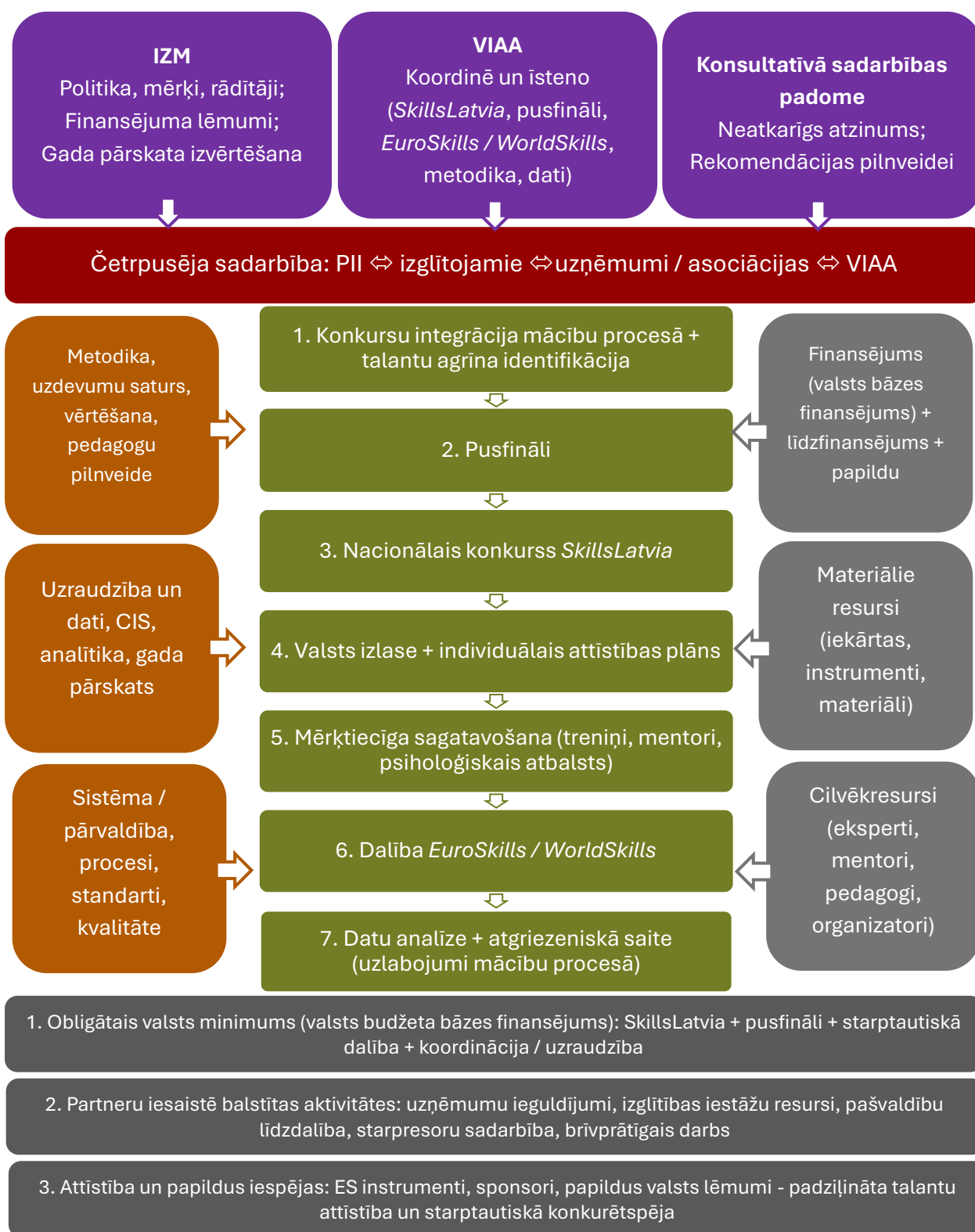
Modelis balstās uz **četrpusēju sadarbību** starp profesionālās izglītības iestādēm, izglītojamajiem, nozaru uzņēmumiem un Valsts izglītības attīstības aģentūru.

Finansēšanas pamatā ir **valsts budžeta bāzes finansējums**, kas nodrošina sistēmas pamatfunkcijas – nacionālā konkursa *SkillsLatvia* norisi, pusfinālu organizēšanu, Latvijas dalību *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos, kā arī koordinācijas un uzraudzības funkcijas.

Vienlaikus modelis paredz **papildu resursu piesaisti**, izmantojot nozaru uzņēmumu un asociāciju ieguldījumu, sponsoru atbalstu, pašvaldību līdzdalību un citu Eiropas Savienības fondu instrumentus.

Būtiska modeļa sastāvdaļa ir **metodiskā atbalsta sistēma**, kas nodrošina prasmju konkursu integrāciju profesionālās izglītības procesā, pedagogu profesionālo pilnveidi un izglītojamo mērķtiecīgu sagatavošanu konkursiem.

Lai nodrošinātu sistēmas attīstību un politikas lēmumu pamatotību, modelis paredz centralizētu **datu uzkrāšanu un analīzi** par konkursu rezultātiem un talantu attīstības progresu, kā arī **uzraudzību** ar gada pārskatu un konsultatīvas sadarbības padomes iesaisti.

4.1. attēls. Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības modeļa darbības shēma

Modeļa īstenošanas līmeņi un atbildības nošķirums

1. Obligātais valsts minimums - nodrošina sistēmas **nepārtrauktu funkcionēšanu** un profesionālās izglītības politikas mērķu īstenošanu (nodrošināms neatkarīgi no partneru iesaistes; valsts atbildība). Finansējums: valsts budžeta bāzes finansējums.

2. Partneru iesaistē balstītas aktivitātes - stiprina **saikni ar darba tirgu** un nodrošina sistēmas praktisko kvalitāti (atkarīgas no sadarbības intensitātes). Resursi: uzņēmumu ieguldījumi, izglītības iestāžu resursi, pašvaldību līdzdalība, starpresoru sadarbība, brīvprātīgais darbs.

3. Attīstības un papildu iespējas - ļauj **padzīlēt talantu attīstību**, palielināt sistēmas kvalitāti un starptautisko konkurētspēju (īstenojamas, ja pieejami papildu resursi; paplašina sistēmas ietekmi). Finansējuma avoti: valsts budžets (papildu lēmumi), Eiropas Savienības fondu instrumenti (piemēram, Erasmus+), sponsoru ieguldījums.

Sagaidāmā ietekme: stabila prasmju izcilības sistēma, lielāka konkursu integrācija mācību procesā, ciešāka saikne ar darba tirgu, mērķtiecīgāka talantu attīstība un prognozējams, ilgtermiņš finansējums vidējā un ilgtermiņā.

4.2. Profesionālās izglītības iestādes, izglītojamā, uzņēmuma un Valsts izglītības attīstības aģentūras sadarbības mehānisms

Četrpusējās sadarbības stiprināšana

Mērķis uz kuru tiecas jauno profesionāļu meistarības konkursu īstenošanā un talantu attīstībā iesaistītās puses, ir nodrošināt skaidru, koordinētu un praksē balstītu sadarbību starp profesionālās izglītības iestādēm, izglītojamajiem, uzņēmumiem un VIAA, lai:

- prasmju meistarības konkursi kļūtu par mācību procesa sastāvdaļu,
- tiktu savlaicīgi identificēti un attīstīti talanti,
- profesionālā izglītība atbilstu darba tirgus vajadzībām.

Sadarbības modelis balstās uz četrpusēju partnerību, kur katrai pusei ir skaidra loma un atbildība. Šāda sistēma, kur sadarbības partneri papildina cits citu, veicina vienotu izpratni par attīstības virzieniem un ļauj katrai iesaistītajai pusei sniegt savu ieguldījumu talantu izaugsmes un konkurētspējas stiprināšanā. 4.1. attēlā redzama katras sadarbībā iesaistītās puses loma.

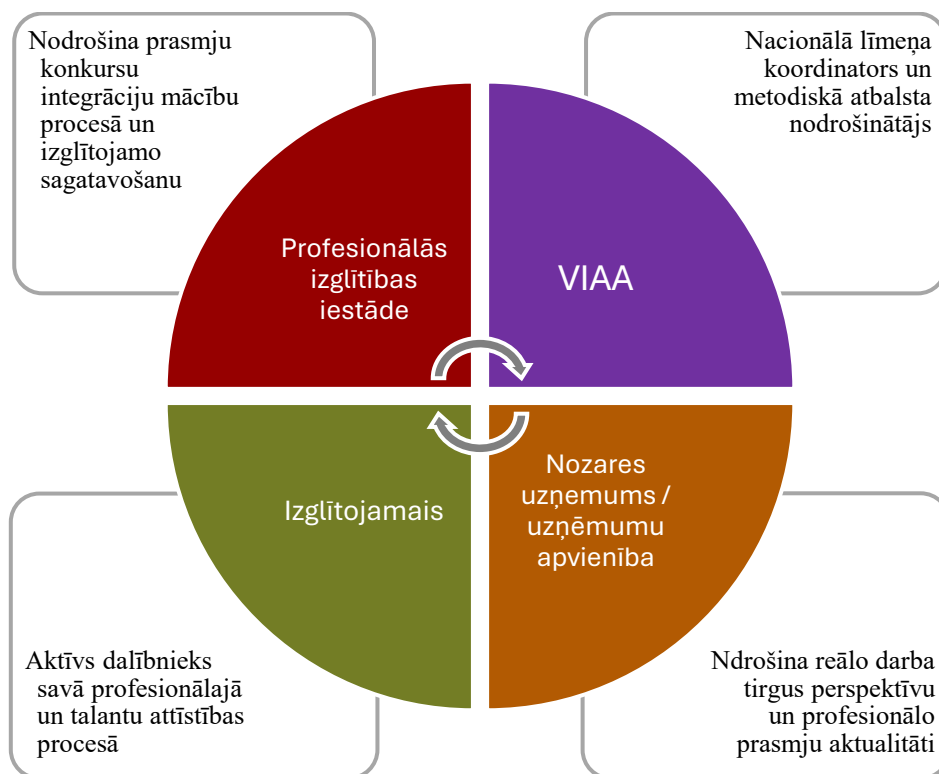
Profesionālās izglītības iestādes galvenie uzdevumi:

- integrēt prasmju meistarības konkursus izglītības programmās,
- organizēt izglītojamo atlasī, sagatavošanu un dalību konkursos,
- identificēt talantus un izstrādāt individuālos attīstības plānus,
- nodrošināt pedagogu profesionālo un metodisko pilnveidi,
- sadarboties ar uzņēmumiem un nozaru ekspertiem,
- nodrošināt infrastruktūru un izvērtēt sasniegtos rezultātus.

Izglītojamā galvenie uzdevumi:

- piedalīties mācību procesā un praktiskajās nodarbībās,
- attīstīt profesionālās un caurviju prasmes,
- iesaistīties prasmju novērtēšanā un konkursos,
- īstenot individuālo attīstības plānu,
- izmantot atgriezenisko saiti profesionālajai izaugsmei,

- pārstāvēt valsti starptautiskajos konkursos (ja attiecināms).

4.1. attēls. Sadarbībā iesaistīto pušu loma jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstībai

Nozares uzņēmumu un uzņēmumu apvienību galvenie uzdevumi:

- nodrošināt prakses vietas un reālus darba uzdevumus,
- iesaistīties konkursu uzdevumu un vērtēšanas izstrādē,
- sniegt ekspertu un mentoru atbalstu izglītojamajiem,
- aktualizēt nozares prasības un ieviest jaunās tehnoloģijas konkursu saturā,
- sniegt atbalstu konkursu nodrošināšanā un starptautisko konkursu kandidātu sagatavošanā,
- veicināt izglītojamo nodarbinātību un karjeras iespējas.

VIAA galvenie uzdevumi:

- īstenot politiku, izstrādāt metodiskās vadlīnijas un kvalitātes ietvaru;
- nodrošināt vienotus standartus un vērtēšanas principus;
- organizēt un koordinēt nacionālos un starptautiskos konkursus;
- nodrošināt pedagogu profesionālo pilnveidi;
- sniegt metodisko atbalstu un konsultācijas;
- apkopot datus, analizēt rezultātus un veicināt labās prakses apmaiņu.

Līdzšinējā darbība ir nodrošinājusi stabilu pamatu sadarbības mehānisma izveidei starp jauno profesionāļu meistarības konkursos un talantu attīstībā iesaistītajām pusēm. VIAA ir izstrādātas procedūras, kas nodrošina regulāru komunikāciju ar sadarbības partneriem, kā arī veido darba grupas uzdevumu īstenošanai. Nepieciešams turpināt paplašināt *Skills* konkursos iesaistīto nozaru

ekspertu līdzdalību profesionālās izglītības satura pilnveidē. Konkursu ekspertu aktīvāka iesaiste satura pilnveidē kalpo kā stabils pamats efektīvai sadarbībai un sinerģijai starp VIAA struktūrvienībām. Šim procesam palīdz arī kopīga rezultātu analīze un vienota kvalitātes kritēriju noteikšana.

Sadarbības partneru un atbalstītāju loma jauno profesionāļu meistarības konkursos

Starptautiskajā praksē uzņēmumu un nozares organizāciju iesaiste jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības īstenošanā ir būtiska, tomēr tā kalpo kā papildinošs finansējuma un resursu avots, nevis pamatsistēmas uzturēšanas mehānisms.

VIAA ir izveidojusi uzticamu uzņēmumu tīklu, kas pastāvīgi sniedz atbalstu profesionālās meistarības konkursu norisei. Uzsākto praksi nepieciešams turpināt attīstīt, pakāpeniski paplašinot tās iespējas, kas līdz šim nav tikušas pilnībā izmantotas. 4.1. tabulā apkopoti vēlamie sadarbības attīstības scenāriji, uz kuriem pakāpeniski tiek ietis, lai jauno profesionāļus meistarības konkursu un talantu attīstības sistēma kļūtu arvien efektīvāka.

4.1. tabula

Vēlamais sadarbības partneru mehānisms Latvijā

Ideālais scenārijs	Optimālais scenārijs
<i>Sadarbības partneri ir būtiska daļa no jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēmas</i>	<i>Ir izveidojusies ilgstoša un stabila sadarbība ar konkrētiem sadarbības partneriem</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Citas nozaru ministrijas un to pārvaldes iestādes ir sadarbības partneri. ▪ Nozaru asociācijas darbojas kā sadarbības partneri un viens no to mērķiem ir veicināt talantu attīstību. ▪ Pašvaldības ir sistēmiski sadarbības partneri. ▪ Karjeras konsultanti ir būtisks sadarbības procesa elements. ▪ Ir nodrošināta plaša ģenerālsponsoru iesaiste. ▪ Sadarbībā iesaistītas gan profesionālās izglītības iestādes, gan augstskolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonomikas ministrija ir sadarbības partneris. ▪ Katram Latvijas tautsaimniecībai nozīmīgam nozares konkursam kā sadarbības partneri ir piesaistītas attiecīgās nozaru asociācijas un uzņēmumi. ▪ Pasākumam ir piesaistīti vairāki ģenerālsponsori. ▪ Profesionālās izglītības iestādes darbojas kā sadarbības partneri. ▪ Rīgas pašvaldība un citu Latvijas valstspilsētu pašvaldības iesaistās kā k sadarbības partneri.

Plānotie sagaidāmie rezultāti

Turpinot attīstīt sadarbības mehānismu tiek veicināta ne tikai profesionālās izglītības iestāžu konkurētspēja, bet arī nodrošināts, ka talantu attīstības process ir ilgtspējīgs un orientēts uz ilgtermiņa izaugsmi, vienlaikus veidojot pamatu veiksmīgai dalībai gan nacionāla, gan starptautiska mēroga konkursos. Sadarbības mehānisms nodrošina:

- darba tirgus vajadzībām atbilstošus jauno profesionāļu meistarības konkursus,
- caurspīdīgu un mērķtiecīgu talantu attīstības sistēmu,
- ciešāku sadarbību starp izglītības nozari un uzņēmējdarbību,

- augstāku absolventu nodarbinātību un konkurētspēju,
- ilgtspējīgu profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanas mehānisma attīstību.

4.3. Finansēšanas un resursu nodrošināšanas mehānisms

Politikas konteksts un problēmas aktualitāte

Noslēdzoties ES fondu projektu finansējumam un ņemot vērā valsts budžeta ierobežotās iespējas, aktualizējas nepieciešamība nodrošināt sistēmas darbības nepārtrauktību, pārskatot līdzšinējo pieeju un nosakot minimālo valsts atbildības līmeni, kā arī izstrādājot papildu resursu piesaistes mehānismus.

Nepieciešams izstrādāt skaidru, uz ilgtermiņa plānošanu balstītu finansēšanas mehānismu, kas apvienotu valsts budžeta bāzes finansējumu ar mērķtiecīgu nozaru uzņēmumu, asociāciju un citu sadarbības partneru iesaisti, kā arī papildu avotu piesaisti.

Institucionālais ietvars un līdzšinējā prakse

IZM veido profesionālās izglītības politiku, nosakot mērķus, stratēģijas, prioritātes, likumdošanas iniciatīvas un normatīvos regulējumus, savukārt VIAA šo politiku īsteno praktiskā līmenī, pildot VIAA nolikumā noteikto uzdevumu nodrošināt atbalstu talantu attīstībai un prasmju izcilībai vispārējā un profesionālajā izglītībā, tostarp organizējot nacionāla līmeņa jauno profesionāļu meistarības konkursus un dalību starptautiskos pasākumos.

Līdzšinējā praksē finansējums jauno profesionāļu meistarības konkursu organizēšanai un talantu attīstībai ir nodrošināts, ievērojot vienotus principus, neatkarīgi no izglītības veida un līmeņa.

Esošais institucionālais ietvars nosaka finansēšanas un resursu nodrošināšanas mehānisma izveidi un ierobežo iespējas ieviest būtiski atšķirīgus risinājumus bez strukturālām izmaiņām sistēmā.

Prakse liecina, ka nozīmīga loma resursu nodrošināšanā ir bijusi profesionālās izglītības iestādēm un nozaru uzņēmumiem, kas sniedz ieguldījumu konkursu norisē, nodrošinot aprīkojumu, materiālus un ekspertīzi. Šī sadarbība līdz šim lielā mērā balstījies uz projektu ietvarā nodrošinātu koordināciju un finansējumu.

Problēmas formulējums un konceptuālā izvēle

Galvenā problēma ir ilgtspējīga finansēšanas un resursu nodrošināšanas mehānisma trūkums pēc ES fondu projektu noslēguma.

Saglabājot esošo pieeju bez pielāgojumiem, pastāv risks samazināt aktivitāšu apjomu un kvalitāti, kā arī ierobežot dalību starptautiskajos konkursos. Tādēļ tiek izvērtēti risinājumu virzieni, kuru pamatā ir:

- valsts budžeta bāzes finansējuma noteikšana sistēmas pamatfunkciju nodrošināšanai,
- mērķtiecīga nozaru uzņēmumu un sadarbības partneru iesaistes paplašināšana,
- papildu finansējuma avotu piesaiste, tostarp ES fondu instrumentu izmantošana,
- resursu optimizācija un prioritāšu noteikšana.

Tālāk tekstā tiks salīdzināti potenciālie konkursu norises scenāriji, analizēta to izmaksu struktūra un izcelti aspekti, kas ietekmē sistēmas attīstības iespējas vidējā un ilgtermiņā. Alternatīvo scenāriju izstrāde balstās ne tikai uz finansējuma avotu dažādošanu, bet arī uz

kontekstu, kurā Latvijas institucionālie un fiskālie apstākļi nosaka nepieciešamību pilnveidot esošo mehānismu, nevis ieviest būtiski atšķirīgas pieejas.

Nacionālā konkursa un pusfināla finansēšanas scenāriji

Ņemot vērā Latvijas institucionālos un fiskālos apstākļus, turpmākā attīstība balstāma esošā finansēšanas mehānisma pilnveidē.

Šajā kontekstā tika izvērtēti vairāki iespējamie scenāriji bāzes finansējuma apjoma noteikšanai, ņemot vērā dažādus jauno profesionāļu meistarības konkursa *SkillsLatvia* norises organizatoriskos risinājumus, kas aplūkoti 4.2. tabulā.

Izmaksu aplēse sagatavota diviem potenciāliem *SkillsLatvia* konkursa norises scenārijiem, balstoties uz 2025. gada faktiskajām izmaksām. Pirmajā scenārijā konkurss tiek organizēts līdzšinējā formātā – maijā starptautiskā izstāžu centra BT1 2. hallē. Šādas norises vietas izvēle balstās uz līdzšinējo pieredzi, kas apliecina, ka tikai BT1 pavasara periodā iespējams nodrošināt pasākumam atbilstošas telpas. Otrajā scenārijā konkurss tiek rīkots izstādes “Skola” laikā, februārī BT1 izstāžu centra 1. hallē. 4.2. tabulā sniegta salīdzinoša informācija par *SkillsLatvia 2025* izmaksām un izmaksām abos nākotnes scenārijos, lai identificētu iespējas izmaksu optimizācijai, nemazinot konkursa kvalitāti.

Izmaksu aplēses pamatā izmantoti projekta “Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā” grāmatvedības uzskaites dati par *SkillsLatvia 2025* faktiskajām izmaksām. Aprēķini veikti 20 prasmju konkursiem, summas noapaļotas līdz pilniem simtiem, nodrošinot salīdzināmu un konceptuālajam ziņojumam atbilstošu detalizācijas līmeni.

- **Konkursa uzdevumu satura izstrādes un vērtēšanas izmaksas** aprēķinātas, balstoties uz Valsts ieņēmumu dienesta publicēto statistiku par vidējo stundas tarifa likmi profesiju grupai “vecākie speciālisti”.⁶
- **Konkursa dalībnieku nodrošināšanas izmaksas** noteiktas, izmantojot 2025. gada faktiskās izmaksas kā atskaites punktu.
- **Konkursa norises tehniskajās izmaksās** abos scenārijos, salīdzinot ar 2025. gadu, paredzēts samazināt konkursa darba vietu izbūvei un aprīkošanai nepieciešamo dienu skaitu, tādējādi veicinot resursu efektīvāku izmantošanu. Scenārijā, kur konkurss tiek rīkots izstādes “Skola” laikā BT1 izstāžu centra 1. hallē, papildus tiek ņemts vērā, ka nav nepieciešama autostāvvietu, kā arī citu abiem pasākumiem kopīgi izmantojamu telpu apmaksā. Tāpat tiek ņemts vērā, ka pasākums norisinās apkures sezonā, kas būtiski ietekmē tehnisko izmaksu struktūru.
- **Komunikācijas, publicitātes un reprezentācijas izmaksas** abos scenārijos plānotas samazinātā apjomā, paredzot aptuveni 50 % no 2025. gada izmaksām, vienlaikus saglabājot konkursa atpazīstamību un sabiedrības informētību.
- **Konkursu un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas personāla izmaksas** aprēķinātas, balstoties uz VIAA esošo darbinieku noslodzi un nacionālajiem konkursiem piemērojamajām personāla atlīdzības likmēm. Izmaksu sadalījums paredz, ka 60 % attiecināmi uz nacionālā konkursa nodrošināšanu, savukārt 40 % - uz dalību starptautiskajos konkursos.

⁶ <https://www.vid.gov.lv/lv/informacija-par-darba-vietam-2025gada-atbilstosi-profesiju-klasifikatoram>

- **Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas administratīvās izmaksas** noteiktas, izmantojot 2025. gada faktiskās izmaksas kā atskaites punktu.

4.2. tabula

Skills Latvia konkursa un talantu attīstības pasākumu izmaksu struktūra un izmaksu aplēse

Nr.p.k.	Izmaksu grupa	<i>SkillsLatvia</i> 2025 izmaksas (eiro)	Norises varianti	
			Pašreizējais variants BT1 (2. halle) (eiro)	Izstādes "Skola" laikā BT1 (1. halle) (eiro)
1.	Konkursa uzdevumu satura izstrādes un vērtēšanas izmaksas	59100,00	71500,00	71500,00
2.	Konkursa dalībnieku nodrošināšanas izmaksas	40100,00	40100,00	40100,00
3.	Konkursa norises tehniskās izmaksas	255200,00*	232500,00	225500,00
4.	Komunikācijas, publicitātes un reprezentācijas izmaksas	55700,00	28500,00	28500,00
5.	Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas personāla izmaksas	174900,00	103500,00	103500,00
6.	Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas administratīvās izmaksas	14600,00	14600,00	14600,00
7.	Pusfināla rīkošanas izmaksas	11400,00**	35500,00	35500,00
Kopā		611000,00	526200,00	519200,00
<i>1 prasmju konkursa vidējās izmaksas pieņemot, ka kopējais Skills Latvia prasmju konkursu skaits gadā - 20</i>		<i>30600,00</i>	<i>26260,00</i>	<i>25830,00</i>

* Aprēķinā nav iekļauts uzņēmumu un izglītības iestāžu resursu ieguldījums.

** Aprēķinā nav iekļauts izglītības iestāžu resursu ieguldījums.

- **Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas administratīvās izmaksas** noteiktas, izmantojot 2025. gada faktiskās izmaksas kā atskaites punktu.
- **Pusfināla izmaksas** noteiktas, izmantojot Ministru kabineta noteikumos Nr. 238 "Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu maksas pakalpojumu cenrādis" iekļauto izglītības iestāžu maksas pakalpojumu cenrādi⁷ un 2025.

⁷ <https://likumi.lv/ta/id/360053-izglitibas-un-zinatnes-ministrijas-padotiba-esoso-profesionalas-izglitibas-iestazu-maksas-pakalpojumu-cenradis>

gada *SkillsLatvia* faktiskās konkursa uzdevumu materiālu un aprīkojuma izmaksas kā atskaites punktu.

Minētā izmaksu analīze kalpo par pamatu turpmākamam konceptuālajam izvērtējumam par valsts budžeta bāzes finansējuma apjomu, kā arī to aktivitāšu identificēšanai, kurām nepieciešama papildu resursu piesaiste no nozaru uzņēmumiem, nozaru apvienībām vai citiem Eiropas Savienības fondu instrumentiem.

Nacionālā konkursa un pusfināla izmaksu dinamika un alternatīvo norises formātu izvērtējums

Novērtējot finansējuma nepieciešamību vidējā termiņā, papildus izmaksu struktūras analīzei jāņem vērā makroekonomiskie faktori, tostarp inflācijas ietekme. Saskaņā ar Latvijas Bankas makroekonomiskajām prognozēm inflācijas līmenis 2026. gadā tiek lēsts 2,1 % apmērā, savukārt 2027. gadā - 2,8 %. Šie rādītāji jāņem vērā, plānojot bāzes finansējuma apjomu un prognozējot tā pietiekamību nākamajos budžeta periodos.

Papildus vienotā *SkillsLatvia* pasākuma izmaksu analīzei tika veikta arī alternatīvu prasmju konkursu norises formātu izmaksu aplēse, izvērtējot konkursu organizēšanu nozaru pasākumu ietvaros un izglītības iestādēs. Veiktie aprēķini liecina, ka kopējais izmaksu apjoms šajos gadījumos būtiski neatšķiras no izmaksām, kas rodas, organizējot konkursus vienota nacionāla pasākuma ietvaros.

Vienlaikus alternatīvajiem norises formātiem ir identificēti vairāki papildu faktori, kas ietekmē izmaksu struktūru un organizatorisko sarežģītību. Nozaru pasākumu ietvaros iesaistītajiem ekspertiem parasti tiek piemērotas nozares atalgojuma likmes, kas var ievērojami pārsniegt atlīdzības līmeni, kas paredzēts VIAA finansēšanas mehānisma ietvaros. Tāpat šādos pasākumos telpu nomas izmaksas var būt augstākas kā vienoti organizētā pasākumā izstāžu centrā.

Savukārt prasmju konkursu organizēšana izglītības iestādēs prasa būtisku papildu iesaisti no skolu personāla puses, kā arī palielina VIAA procesu koordinātoru noslodzi. Izglītības iestādes kā būtiskākos izaicinājumus norāda mācību procesa traucējumus konkursa norises laikā un ierobežotu personāla pieejamību papildu uzdevumu veikšanai. Plašāks šo aspektu izvērtējums sniegts 12. pielikumā.

Kopsavilkums par nacionālo konkursu finansēšanu

Veiktā analīze liecina, ka *SkillsLatvia* konkursa nodrošināšanai nepieciešams valsts budžeta bāzes finansējums vismaz **500 000 eiro** apmērā gadā. Plānojot finansējumu nākamajiem gadiem, papildus jāņem vērā inflācijas koeficients – 2,1 % 2026. gadā un 2,8 % 2027. gadā.

Izmaksu aplēse apliecina, ka izglītības iestādēs rīkoto nacionālo prasmju konkursu izmaksas būtiski neatšķiras no izmaksām, kas rodas, organizējot vienotu konkursu pasākumu izstāžu centrā. Tāpat secināms, ka viena prasmju konkursa organizēšana nozaru pasākuma ietvaros nav finansiāli izdevīgāka par konkursa norisi vienotā *SkillsLatvia* pasākuma ietvaros BT1 izstāžu centrā.

Ņemot vērā *SkillsLatvia* konkursa stratēģisko nozīmi profesionālās izglītības prestiža stiprināšanā, profesionālās izglītības kā apzinātas karjeras izvēles popularizēšanā, kā arī izglītojamo piederības un lepnuma sajūtas veicināšanā, ir pamatoti saglabāt līdzšinējo konkursa formātu kā vienotu nacionāla mēroga pasākumu, kas ietver gan prasmju konkursus, gan profesiju paraugdemonstrējumus.

Izvērtējums valsts dalības finansēšanai starptautiskajos konkursos

Lai nodrošinātu sekmīgu Latvijas dalību starptautiskos konkursos, svarīgi ir ieguldīt profesionālās izglītības kvalitātē un attīstīt starptautisko sadarbību. Valsts finansējums šajā jomā veicina Latvijas tēla stiprināšanu un ir atbilstošs ilgtermiņa attīstības interesēm.

4.3. tabulā ir apkopoti dati par nepieciešamo finansējumu dalībai starptautiskajos profesionālās meistarības konkursos. Izmaksu aprēķini balstīti uz faktiskajām 2024. un 2025. gada izmaksām. Veicot *WorldSkills 2024* un *EuroSkills 2025* izmaksu struktūras analīzi, secināts, ka jāpalielina investīcijas konkursantu profesionālo prasmju pilnveidē, īpaši sagatavošanās periodā Papildu finansējuma nepieciešamība šim mērķim ir dokumentēta 3. nodaļas 3.2. tabulā, skatīt arī 3.5. un 3.6. attēlus.

4.3. tabula
WorldSkills un *EuroSkills* izmaksu aplēse

Nr.p.k.	Izmaksu grupa	Izmaksu aplēse (eiro)
1.	Dalības līdzmaksājumi, maksājumi par valsts pārstāvju dalību sagatavošanas un oficiālajos pasākumos	~27 000,00
2.	Maksājumi par valsts pārstāvju un komandas vadības dalību WS / ES	~16 000,00
3.	Konkursantu dalības izmaksas	20 000,00 – 50 000,00
4.	Ekspertu izmaksas	30 000,00 – 50 000,00
5.	Konkursantu sagatavošanas izmaksas:	
	- esošajā līmenī	30 000,00 – 90 000,00
	- papildus	50 000,00 – 100 000,00
6.	Aktivitāšu koordinēšanas, organizēšanas un administratīvā personāla izmaksas	60 000,00
7.	Administratīvās izmaksas t.sk reprezentācijas izdevumi	5000,00
Kopā		240 000,00 - 400 000,00

Kopējais finansējuma apjoms ir tieši atkarīgs no to prasmju konkursu skaita, kuros Latvija piedalās. Izmaksu aplēsē sniegta salīdzinoša informācija par dalību 6 un 12 prasmju konkursos, ļaujot izvērtēt dažādu līdzdalības scenāriju ietekmi uz valsts budžetu.

Veicot detalizētu izmaksu analīzi, redzams, ka galvenās izdevumu grupas ir saistītas ar valsts un komandas dalības maksu, ekspertu, aktivitāšu koordinēšanas un administratīvā personāla nodrošināšanu, kā arī konkursantu sagatavošanas procesu.

Kopsavilkums par finansēšanu valsts dalībai starptautiskajos konkursos

Veiktā analīze liecina, ka Latvijas valsts komandas dalības nodrošināšanai starptautiskajos profesionālās meistarības konkursos *EuroSkills* un *WorldSkills* ir nepieciešams valsts budžeta

bāzes finansējums vismaz **320 000 eiro** apmērā gadā. Plānojot finansējumu vidējā termiņā, jāņem vērā arī inflācijas ietekme - saskaņā ar prognozēm 2026. gadā inflācijas līmenis sasniegs 2,1 %, bet 2027. gadā – 2,8 %, kas atbilstoši jāatspoguļo budžeta plānošanas procesā.

Lai nodrošinātu sistēmas ilgtspēju un uzlabotu esošo finansēšanas un resursu piesaistes modeli, nepieciešams paplašināt līdzšinējo finansējuma avotu loku.

Turpmākās rīcības virzieni

Pašreizējais finansēšanas mehānisms paredz, ka Latvijas valsts komandas dalības nodrošināšana starptautiskajos profesionālās meistarības konkursos galvenokārt tiek īstenota ar ES projektu atbalstu, savukārt papildu resursi tiek piesaistīti, izmantojot sadarbības partneru – uzņēmumu un izglītības iestāžu ieguldījumu. Turpmāk nepieciešams šo mehānismu mērķtiecīgi attīstīt, paredzot:

- citu ES fondu un finanšu instrumentu izmantošanu kā papildu finansējuma avotu,
- ģenerālsponsoru piesaistes iniciēšanu un ilgtermiņa sadarbības modeļu izveidi ar nozaru uzņēmumiem un to apvienībām,
- individuālo sponsoru un brīvprātīgā darba iesaistes iespēju sistemātiskāku izmantošanu, kas līdz šim ir bijušas nepietiekami attīstītas.

Starptautiskā prakse apliecina, ka būtisku pienesumu jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu nodrošināšanā sniedz pašvaldību aktīva līdzdalība, kā arī starpnozaru sadarbība starp dažādu nozaru ministrijām un to padotības iestādēm. Latvijā šāda pieeja līdz šim nav pilnvērtīgi ieviesta, lai gan pašvaldību un nozaru ministriju iesaiste ir tieši saistīta ar kvalitatīvu cilvēkresursu sagatavošanu tautsaimniecības vajadzībām.

Līdz ar to valsts cilvēkresursu politikas veidotājiem nepieciešams uzsākt mērķtiecīgas iniciatīvas, lai veicinātu pašvaldību un nozaru ministriju iesaisti profesionālās izglītības izcilības un talantu attīstības pasākumu nodrošināšanā, stiprinot starpinstitucionālu sadarbību un veidojot ilgtspējīgu atbalsta sistēmu jauno profesionāļu meistarības attīstībai.

4.4. tabulā ir apkopoti ieteikumi par iespējamiem finansēšanas un resursu nodrošināšanas avotiem.

4.4. tabula

Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu iespējamie finansēšanas un resursu nodrošināšanas avoti

Nr.p.k.	Finansējuma / resursu ieguldīšanas mērķis	Iespējamie finansēšanas / resursu nodrošināšanas avoti
Nacionālais konkurss		
1.	Konkursa uzdevumu satura izstrāde, profesionālais atbalsts un konkursantu snieguma vērtēšana	Valsts budžets, Sadarbības partneru – uzņēmumu ieguldījums, ES projektu finansējums, piem. Erasmus+
2.	Konkursa dalībnieku sadzīves vajadzību un drošības pasākumu nodrošināšana konkursa norises laikā.	Valsts budžets, t.sk. izglītības iestāžu budžets

Nr.p.k.	Finansējuma / resursu ieguldīšanas mērķis	Iespējamie finansēšanas / resursu nodrošināšanas avoti
3.	Konkursa norises telpu, uzdevumu aprīkojuma un materiālu nodrošināšana	Valsts budžets, t.sk. izglītības iestāžu budžets, Sadarbības partneru – uzņēmumu ieguldījums, Sponsoru ieguldījums
4.	Komunikācijas, publicitātes un reprezentācijas pasākumu nodrošināšana	Valsts budžets
	Papildus aktivitātes profesionālās izglītības pievilcības veicināšanai	Pašvaldību ieguldījums
5.	Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas personāla nodrošināšana	Valsts budžets
6.	Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas administratīvo izmaksu segšana	Valsts budžets
7.	Pusfināla norises nodrošināšana	Valsts budžets, t.sk. izglītības iestāžu budžets. Sadarbības partneru – uzņēmumu ieguldījums, Sponsoru ieguldījums
<i>WorldSkills un EuroSkills</i>		
8.	Dalības līdzmaksājumu, maksājumu par valsts pārstāvju dalību sagatavošanas un oficiālajos pasākumos segšana	Valsts budžets
9.	Maksājumu par valsts pārstāvju un komandas vadības dalību WS / ES segšana	Valsts budžets
10.	Konkursa dalībnieku sadzīves vajadzību nodrošināšana konkursa laikā (dalībnieka “paka”, komandējuma un ceļa izdevumi	Valsts budžets
11.	Ekspertu sadzīves vajadzību nodrošināšana konkursa laikā (eksperta “paka”, komandējuma un ceļa izdevumi	Valsts budžets
12.	Konkursa dalībnieku un kandidātu profesionālās pilnveides un psiholoģiskās sagatavošanas pasākumu nodrošināšana	Valsts budžets

Nr.p.k.	Finansējuma / resursu ieguldīšanas mērķis	Iespējamie finansēšanas / resursu nodrošināšanas avoti
	Papildus atbalsts konkursantiem – profesionālā pilnveide, atbalsta stipendijas	Sadarbības partneru – uzņēmumu ieguldījums ES projektu finansējums, piem. Erasmus+, Sponsoru ieguldījums
13.	Aktivitāšu koordinēšanas, organizēšanas un administratīvā personāla nodrošināšana	Valsts budžets
14.	Administratīvās izmaksu t.sk reprezentācijas izdevumu segšana	Valsts budžets
Talantu attīstības pasākumi		
15.	Izglītojamie (piemēram, dalība citu valstu nacionālajos konkursos, sadarbībā ar partnervalstīm kopīgu talantu attīstības pasākumu īstenošanā u.c.)	Izglītības iestāžu īstenotu ES projektu finansējums, piem. Erasmus+
16.	Pedagogi (piemēram, pieredzes apmaiņa nacionālo konkursu satura veidošanā, izglītojamo sagatavošanā dalībai konkursos)	Izglītības iestāžu īstenotu ES projektu finansējums, piem. Erasmus+
17.	Pašvaldības, reģionu uzņēmumi (piemēram, iniciatīvas talantīgu jauno profesionāļu atbalstam pašvaldībās, pašvaldību un uzņēmēju sadarbība jauno speciālistu piesaistē reģionam)	Iniciatīvas ierosināšana IZM, Cilvēkresursu attīstības padomes u.c. ar cilvēkresursu attīstību saistītu valsts institūciju līmenī
18.	Šveices projekta iniciatīvu / publicitātes sasaiste ar pašvaldību, kurā atrodas mācību uzņēmums(i)	IZM, VIAA aktivitātes

Piedāvātais risinājums

Lai nodrošinātu jauno profesionāļu meistarības konkursu *SkillsLatvia*, Latvijas dalības *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos nepārtrauktību pēc ES projektu beigām, tiek piedāvāts atbalstīt **esošā finansēšanas un resursu nodrošināšanas mehānisma pilnveidi**, pakāpeniski pārejot uz ilgtspējīgu, valsts budžetā balstītu risinājumu.

Piedāvātais risinājums paredz:

1. **Noteikt valsts budžeta bāzes finansējumu** jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēmas pamatfunkciju nodrošināšanai, vienlaikus paredzot pakāpenisku pāreju no projektu finansējuma uz pastāvīgu finansēšanas mehānismu.

2. **Saglabāt *SkillsLatvia* konkursu kā vienotu nacionāla mēroga pasākumu**, nodrošinot prasmju konkursu, profesiju paraugdemonstrējumu un komunikācijas aktivitāšu īstenošanu vienotā formātā.
3. **Nodrošināt Latvijas dalību *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos**, paredzot bāzes finansējumu valsts komandas sagatavošanai un dalībai, ar uzsvaru uz konkursantu profesionālo prasmju pilnveidi.
4. **Nodrošināt mērķtiecīgu nozaru uzņēmumu, uzņēmēju apvienību un citu partneru piesaisti ilgtermiņa sadarbībai**, lai piesaistītu papildus resursus jauno profesionālu meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu norises nodrošināšanai.
5. **Īstenot aktivitātes ģenerālsponsoru piesaistei *SkillsLatvia* konkursu un Latvijas valsts komandas dalības *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos atbalstam**.
6. **Iniciēt aktivitātes pašvaldību iesaistīšanai profesionālās izglītības pievilcības veicināšanas pasākumos *SkillsLatvia* ietvaros**.
7. **Iniciēt starpnozaru sadarbības aktivitātes starp nozaru ministrijām un to padotības iestādēm *SkillsLatvia* un Latvijas valsts komandas dalības *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos atbalstam**.
8. **Veicināt individuālo sponsoru un brīvprātīgo darba piesaisti *SkillsLatvia* un Latvijas valsts komandas dalības *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos atbalstam**.

Finansiālais ietvars

Piedāvātais risinājums valsts budžeta bāzes finansējumam paredz:

- **valsts budžeta bāzes finansējumu:**
 - *SkillsLatvia* konkursa nodrošināšanai vismaz **500 000 eiro** apmērā gadā,
 - Latvijas dalībai *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos vismaz **320 000 eiro** apmērā gadā.
- **finansējuma indeksāciju** atbilstoši inflācijas prognozēm (2,1 % 2026. gadā un 2,8 % 2027. gadā).

Piedāvātais valsts budžeta bāzes finansējums pēc apjoma ir salīdzināms ar līdzšinējo ES fondu projektu ikgadējo finansējumu un neparedz būtisku jaunu administratīvo slogu profesionālās izglītības finansēšanas sistēmai.

Lai stiprinātu sistēmas ilgtspēju, piedāvātais risinājums paredz **paplašināt esošo finansēšanas ietvaru, iekļaujot:**

- **citus Eiropas Savienības fondu instrumentus** kā papildu finansējuma avotu aktivitātēm, kas nav nodrošināmas no bāzes finansējuma - finansējuma apjoms atbilstoši izvēlētajā ES fondu instrumenta nosacījumiem,
- **izglītības iestāžu un uzņēmumu līdzfinansējumu** aprīkojuma, materiālu un ekspertu iesaistes nodrošināšanai - piesaistīto resursu apjoms atbilstoši sadarbības partneru ieguldījumam,
- **ģenerālsponsoru līdzfinansējumu** kā papildu finansējuma avotu aktivitātēm, kas nav nodrošināmas no bāzes finansējuma - finansējuma apjoms atbilstoši sponsoru ieguldījumam.

Institucionālā sadarbība

Piedāvātais risinājums paredz uzsākt mērķtiecīgas iniciatīvas starpinstitucionālās sadarbības stiprināšanai, tostarp:

- veicināt **pašvaldību iesaisti** jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības pasākumu organizēšanā;
- attīstīt **sadarbību ar nozaru ministrijām un to padotības iestādēm**, sasaistot prasmju izcilības pasākumus ar valsts cilvēkresursu attīstības politiku;
- nodrošināt **vienotu koordinācijas mehānismu** Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā.

Sagaidāmā ietekme

Piedāvātā risinājuma īstenošana nodrošinās:

- jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēmas nepārtrauktību;
- profesionālās izglītības prestiža un konkurētspējas saglabāšanu un paaugstināšanu;
- mērķtiecīgāku un efektīvāku valsts, privātā sektora un Eiropas Savienības resursu izmantošanu;
- prognozējamu un ilgtspējīgu finansēšanas mehānismu vidējā un ilgtermiņā.

4.4. Datu uzkrāšana par jauno profesionāļu meistarības konkursiem un talantu atbalsta pasākumiem

Lai profesionālās meistarības konkursi un ar tiem saistītie talantu attīstības pasākumi sniegtu ilgtermiņa ieguldījumu profesionālās izglītības kvalitātē un darba tirgus vajadzību nodrošināšanā, ir nepieciešama **sistēmiska, salīdzināma un ilgtermiņā izmantojama datu uzkrāšana. Mērķis** - nodrošināt **efektīvu monitoringu, talantu identificēšanu, individuālā progresa analīzi un politikas lēmumu atbalstu.**

4.5. tabulā ir apkopota informācija par datu veidiem, kā arī norādīts mērķis, kādēļ šo datu uzkrāšana var būt nepieciešama.

4.5. tabula
Uzkrāšanai paredzētie datu veidi

Nr.p.k.	Datu veidi	Datu mērķis	Uzkrājamie dati
1.	Dalībnieku pamatdati	Nepieciešami dalībnieku identificēšanai, progresa analīzei un datu salīdzināmībai laika gaitā	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vārds, uzvārds, ▪ dzimšanas gads / vecuma grupa, ▪ izglītības statuss (izglītojamais, absolvents), ▪ izglītības iestāde, ▪ izglītības programma un kvalifikācija, ▪ mācību kurss / absolvēšanas gads
2.	Dalībnieku pieredzes un attīstības dati	Ļauj analizēt attīstības ceļu un iepriekšējo sagatavotību	<ul style="list-style-type: none"> ▪ iepriekšēja dalība prasmju konkursos (skolas, nacionālie, starptautiskie), ▪ iegūtie sertifikāti vai profesionālie apliecinājumi,

Nr.p.k.	Datu veidi	Datu mērķis	Uzkrājamie dati
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ dalība projektos, praksēs vai talantu attīstības programmās
3.	Dati par ekspertiem un mentoriem	Svarīgi kvalitātes un vērtēšanas uzticamības nodrošināšanai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ eksperta / mentora loma (uzdevuma autors, vērtētājs, treneris, mentors), ▪ profesionālā pieredze un nozares pārstāvniecība, ▪ iesaiste konkursos vai talantu atbalsta pasākumos, ▪ sniegtais ieguldījums (uzdevuma izstrāde, vērtēšana u. c.)
4.	Prasmju novērtējuma dati	Centrālais datu bloks talantu analīzei:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konkursa rezultāti (punkti, vieta, līmenis), ▪ rezultāti pa kompetenču blokiem (tehniskās prasmes, caurviju prasmes), ▪ individuālā progresa novērtējums salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem, ▪ ekspertu kvalitatīvais vērtējums (komentāri, ieteikumi).
5.	Sekundārie un kvalitātes dati	Papildinformācija sistēmas pilnveidei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sadarbības uzņēmumi un atbalstītāji, ▪ dalībnieku, pedagogu un ekspertu atsauksmes, ▪ pasākumu organizatoriskās kvalitātes novērtējums.

Lai nodrošinātu datu salīdzināmību un minimālu administratīvo slogu, ieteicams izmantot standartizētas digitālās datu vākšanas metodes. Pirms konkursa (pieredze, pašvērtējums) un pēc konkursa (pašrefleksija, ieguvumi) ieteicams datus no dalībniekiem iegūt ar digitālas anketas palīdzību. Esošā digitālā konkursa vērtēšanas sistēma (CIS) nodrošina vienotus vērtēšanas principus, tajā ir strukturēti punktu un komentāru lauki. Izmantojamas arī ekspertu un pedagogu strukturētas atsauksmes par individuālo progresu.

Datus nepieciešams glabāt centralizētā datu bāzē ar skaidri definētiem piekļuves līmeņiem. Jānodrošina datu drošība un atbilstība personas datu aizsardzības prasībām, kā arī jābūt iespējai izmantot unikālus identifikatorus, lai analizētu progresu ilgtermiņā.

Lai veiktu datu analīzi jānodrošina automatizētas atskaites un vizualizācijas (diagrammas, līmeņu sadalījumi) iespējas, iespējas individuālā progresa analīzei vairāku gadu griezumā un iespēja salīdzināt: konkursus, nozares, izglītības iestādes, attīstības pasākumu efektivitāti. Jānodrošina integrācija ar izglītības informācijas un karjeras plānošanas platformām.

Uzkrātie dati izmantojami gan **individuālā**, gan **sistēmiskā līmenī**:

- augsti potenciālo talantu identificēšanai un mērķtiecīgu attīstības ceļu piedāvāšanai,

- kompetenču trūkumu noteikšanai un papildu apmācību plānošanai,
- profesionālās izglītības kvalitātes un konkursu ietekmes izvērtēšanai,
- statistikas sagatavošanai sadarbības partneriem un finansētājiem,
- regulāru pārskatu un vizualizāciju veidošanai politikas lēmumu atbalstam.

Vienota un strukturēta datu uzkrāšana, kas aptver gan profesionālās meistarības konkursus, gan talantu attīstības pasākumus, ļauj pāriet no **atsevišķu pasākumu uzskaites uz ilgtermiņa talantu attīstības sistēmas pārvaldību**, nodrošinot pamatotus lēmumus izglītības politikas un darba tirgus vajadzību kontekstā.

4.5. Metodiskais atbalsts jauno profesionāļu meistarības konkursu norisei un talantu attīstības pasākumiem profesionālajā izglītībā

Lai nodrošinātu ES fondu projektu “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” un “Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā” ilgtspēju un veicinātu absolventu konkurētspēju darba tirgū, ir svarīgi turpināt attīstīt metodisko atbalstu talantu pilnveidei profesionālajā izglītībā. Nepieciešams veidot vienotu un ilgtspējīgu sistēmu, kas profesionālās izglītības procesā nodrošina savlaicīgu talantu atklāšanu un pilnveidošanu, veicina pedagogu kompetenci sagatavot izglītojamos augsta līmeņa profesionālajiem izaicinājumiem un sekmē prasmju meistarības konkursu attīstību saskaņā ar starptautiskajiem standartiem. Tā paaugstinot absolventu konkurētspēju darba tirgū.

Piedāvātais risinājums - ieviest četru līmeņu metodiskā atbalsta modeli, kas nodrošina:

- saskaņotu pieeju prasmju konkursiem visā profesionālajā izglītībā,
- pedagogu profesionālo pilnveidi,
- mērķtiecīgu izglītojamo talantu attīstību no mācību procesa līdz konkursiem.

Stratēģiskais līmenis nodrošina profesionālās izglītības standartu un nozaru prasību ievērošanu, prasmju meistarības konkursu metodiskās vadlīnijas, vienotus vērtēšanas kritērijus un pedagogu profesionālās pilnveides programmas. ES fondu projekts Nr. 4.2.2.3/1/24/I/001 “Pedagogu profesionālā atbalsta sistēmas izveide” tiek izmantots kā galvenais resurss metodisko materiālu un pedagogu apmācību izstrādei.

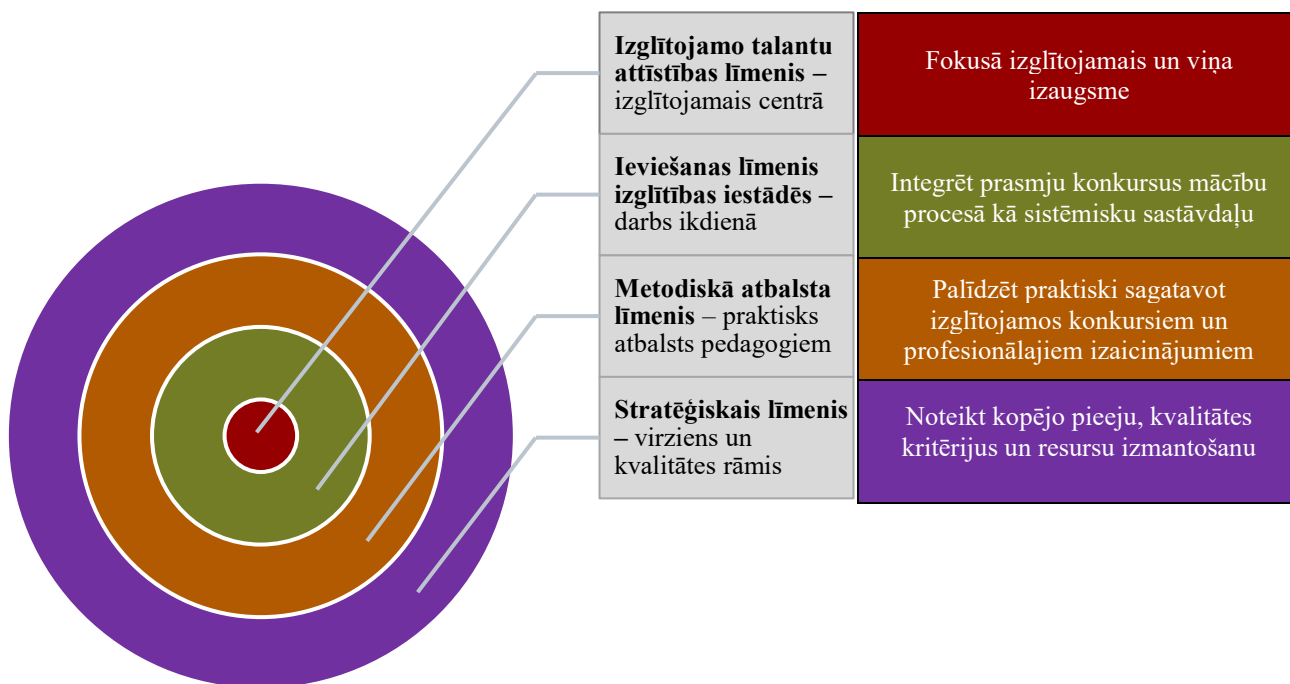
Praktiskā līmenī metodiskais atbalsts ietver profesionālo prasmju konkursu uzdevumu bankas, vērtēšanas instrumentus (profesionālās un caurviju prasmes), mentoru atbalstu pedagogiem, metodiskās darbnīcas, seminārus un labās prakses apmaiņu un sadarbību ar nozaru ekspertiem un darba devējiem.

Ieviešanas līmeņa galvenais mērķis ir iekļaut prasmju konkursus un to elementus ikdienas izglītības procesā, pārvēršot tos no atsevišķiem pasākumiem par neatņemamu mācību sastāvdaļu. To palīdzētu sasniegt:

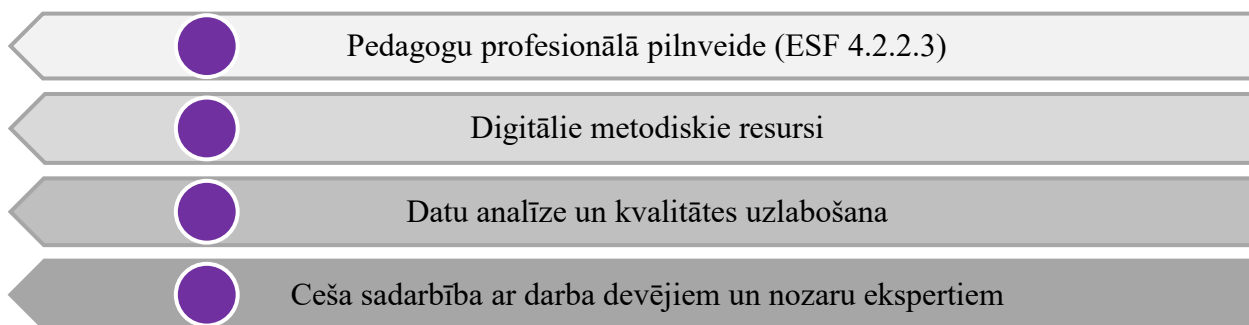
- prasmju meistarības konkursu uzdevumu iekļaušana mācību moduļos,
- talantu agrīna identificēšana praksēs un mācību darbnīcās,
- diferencēti uzdevumi talantīgajiem izglītojamajiem,
- mērķtiecīga sagatavošana skolas un nacionālā līmeņa konkursiem.

Visu darbību centrā ir **izglītojamais un viņa profesionālās izaugsmes veicināšana**. Metodiskais atbalsts tiek nodrošināts mērķtiecīgi un sistēmiski.

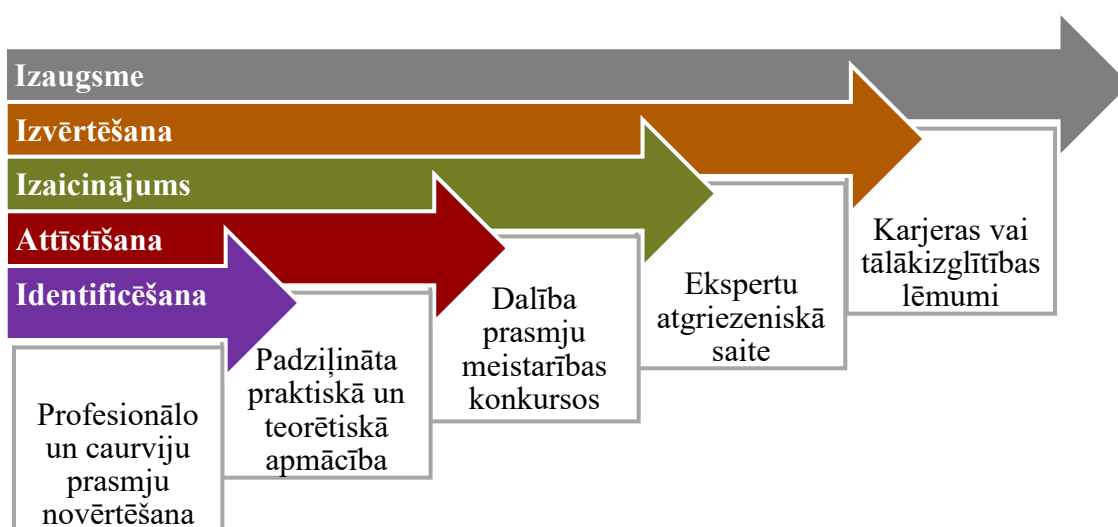
4.2. attēls ilustrē metodiskā atbalsta uzdevumus katram no atbalsta līmeņiem.

Horizontālie atbalsta elementi

4.2. attēls. Metodiskā atbalsta sistēma jauno profesionāļu meistarības konkursu norisei un talantu attīstībai

4.3. attēls. Talantu attīstības cikls

4.3. attēls informē par talantu attīstības cikla posmiem, to uzdevumiem.

Sagaidāmā ietekme

- vienots un saprotams prasmju meistarības konkursu metodiskais atbalsts,
- spēcīgāka pedagogu profesionālā kapacitāte,
- agrīna talantu identificēšana un attīstība,
- ilgtspējīga ES fondu resursu izmantošana ar ilgtermiņa ieguvumu izglītībai un darba tirgum.

4.6. Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības atbalsta uzraudzība pēc ES fondu projekta beigām

Pēc Eiropas Sociālā fonda projekta noslēguma ir nepieciešams nodrošināt, ka jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstības atbalsts turpinās kā pastāvīga valsts izglītības politikas daļa, tādējādi veicinot sistēmas integrāciju valsts izglītības politikas ilgtermiņa mērķos un nodrošinot sekmīgu pāreju uz nākamo koordinācijas un uzraudzības posmu. Šajā sadaļā ir izklāstīta kārtība, kā tiks organizēta atbildība, uzraudzība un rezultātu izvērtēšana bez ES fondu projekta ietvara.

Vispārējais ietvars

Pēc ES fondu projekta noslēguma prasmju konkursu un ar tiem saistītā talantu attīstības atbalsta sistēma tiek integrēta pastāvīgajā valsts izglītības politikas ietvarā. Tiek saglabāta līdzšinējā institucionālā kapacitāte, vienlaikus nodrošinot skaidru uzraudzības kārtību un regulāru rezultātu izvērtēšanu.

Institucionālais ietvars

Piedāvātais **institucionālais ietvars** pēc ES fondu projekta noslēguma nodrošinās, ka prasmju konkursu un talantu attīstības atbalsta sistēma turpina darboties un saglabā savu ilgtspēju. Lai nodrošinātu šīs sistēmas efektivitāti un nepārtrauktu attīstību, būtiski ir skaidri noteikt institucionālās atbildības jomas starp iesaistītajām pusēm.

Izglītības un zinātnes ministrijas loma - politikas veidotāja, tā:

- nosaka politikas mērķus un prioritātes,
- izvērtē politikas īstenošanu, balstoties uz ikgadējo pārskatu,
- pieņem lēmumus par turpmāko finansējumu.

Valsts izglītības attīstības aģentūras loma - sistēmas īstenotāja un datu nodrošinātāja, tā:

- nodrošina prasmju konkursu organizēšanu un veicina talantu attīstības pasākumu īstenošanu,
- koordinē Latvijas dalību starptautiskajos konkursos *WorldSkills* un *EuroSkills*,
- nodrošina skaidru nošķirumu starp: procesu stratēģisko vadību, pasākumu īstenošanu, finanšu administrēšanu, pašvērtējumu un datu apkopošanu;
- sagatavo informāciju politikas izvērtēšanai (bet neveic gala politisko vērtējumu).

4.4. attēlā parādīts jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības atbalsta uzraudzības sistēmas darbības mehānisms. **Politikas īstenošanas uzraudzība notiek IZM līmenī:**

- IZM iepazīstas ar VIAA gada pārskatu;

- pieņem lēmumus par politikas korekcijām un finansējumu.

Kā **ārējās uzraudzības** mehānisms tiek izveidota konsultatīva sadarbības padome, kas:

- sniedz neatkarīgu atzinumu par gada pārskatu,
- izvērtē dalības rezultātus starptautiskajos konkursos,
- sagatavo rekomendācijas politikas pilnveidei.

Sadarbības padome tiek izveidota no IZM, VIAA, sadarbības partneru - uzņēmēju un profesionālās izglītības iestāžu pārstāvjiem.

4.4. attēls. Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības atbalsta uzraudzība pēc ES fondu projekta beigām

Kā centrālais uzraudzības instruments kalpo **Gada pārskats**, kas ietver:

- aktivitāšu un rezultātu kopsavilkumu,
- informāciju par galveno rādītāju izpildi,
- finanšu izlietojuma pārskatu,
- konsultatīvās sadarbības padomes atzinumu.

Gada pārskats kalpo par pamatu politikas izvērtēšanai un turpmākiem lēmumiem.

Administratīvā un fiskālā ietekme

Atbalsts tiek sniegts saskaņā ar pastāvošo institucionālo ietvaru. Netiek veidotas jaunas struktūras, un papildu fiskālā ietekme nav paredzēta, izņemot politiskus lēmumus par finansējuma apjomu.

Kopsavilkums

Modelis paredz, ka pēc ES fondu projekta noslēguma prasmju konkursu un talantu attīstības pasākumus turpina īstenot valsts, nodrošinot skaidru uzraudzības mehānismu, regulāru rezultātu izvērtēšanu un politisko atbildību par sasniegtajiem rezultātiem.

Vienlaikus īpaša nozīme tiek piešķirta sadarbības padomes izveidei, kurā apvienoti IZM, VIAA, uzņēmēju un profesionālās izglītības iestāžu pārstāvji, lai nodrošinātu efektīvu politikas ieviešanas uzraudzību un konsultatīvu atbalstu, tādējādi stiprinot ilgtspēju un sekmējot tradīciju pārmantojamību prasmju izcilības jomā Latvijas mērogā.

4.7. Finansējuma pamatojums jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēmas ilgtspējai pēc 2027. gada

Jauno profesionāļu meistarības konkursi un ar tiem saistītā talantu attīstības sistēma Latvijā līdz šim ir attīstīta, galvenokārt balstoties Eiropas Savienības fondu projektu finansējumā. Šāda pieeja ir ļāvusi izveidot funkcionējošu nacionālo sistēmu, nodrošināt Latvijas dalību starptautiskajā prasmju izcilības kustībā un ieviest starptautiskos prasmju standartus profesionālajā izglītībā. Vienlaikus projektu finansējuma termiņš ir ierobežots, un pēc 2027. gada pastāv būtisks risks sistēmas nepārtrauktībai, ja netiek nodrošināts stabils bāzes finansējums.

Starptautiskā prakse *WorldSkills Europe* dalībvalstīs apliecina, ka prasmju meistarības konkursi un talantu attīstība netiek īstenoti kā īstermiņa vai projektu balstītas iniciatīvas, bet gan kā valsts politikas instruments ar skaidru institucionālo ietvaru un pastāvīgu finansējumu. Visās dalībvalstīs valsts ir iesaistīta finansējuma nodrošināšanā – vai nu kā galvenais finansētājs, vai kā sistēmas stabilitātes garants partnerības modelī. Šāda pieeja nodrošina konkursu regularitāti, starptautisko saistību izpildi un ilgtermiņa talantu attīstību.

Latvijas gadījumā bāzes finansējuma nepieciešamību nosaka vairāki savstarpēji saistīti faktori. Pirmkārt, jauno profesionāļu meistarības konkursi pilda valsts funkciju profesionālās izglītības kvalitātes uzraudzībā un pilnveidē, nodrošinot objektīvu prasmju līmeņa salīdzināmību nacionālā un starptautiskā mērogā. Otrkārt, konkursi un talantu attīstības pasākumi veicina profesionālās izglītības prestižu un jauniešu motivāciju, kas ir būtiski, lai risinātu kvalificēta darbaspēka trūkumu tautsaimniecības nozarēs. Treškārt, dalība *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos ir saistīta ar starptautiskām saistībām un reputācijas jautājumiem, kuru nepildīšana negatīvi ietekmētu Latvijas profesionālās izglītības sistēmas atpazīstamību un uzticamību.

Finansējuma nepiešķiršanas gadījumā pēc 2027. gada pastāv augsts risks, ka nacionālie jauno profesionāļu meistarības konkursi zaudēs regularitāti vai tiks īstenoti fragmentāri, atkarībā no atsevišķu projektu vai partneru pieejamības. Tas ierobežotu vienlīdzīgas iespējas izglītojamajiem dažādās profesionālās izglītības iestādēs, samazinātu pedagogu un nozaru ekspertu iesaisti, kā arī apdraudētu Latvijas dalību starptautiskajos konkursos. Talantu attīstība šādos apstākļos kļūtu nesistēmiska, balstīta individuālās iniciatīvās, nevis valsts mēroga pieejā.

Savukārt stabila bāzes finansējuma nodrošināšana ļautu saglabāt un attīstīt jau izveidoto sistēmu, nodrošinot prognozējamu un pārskatāmu darbības ciklu. Valsts finansējums šajā kontekstā nav uzskatāms par vienīgo resursu, bet gan par pamatu, uz kura balstās daudzavotu finansējuma modelis, piesaistot nozaru uzņēmumu, izglītības iestāžu un citu partneru ieguldījumu. Bāzes finansējums nodrošina sistēmas kodolu – nacionālo konkursu organizēšanu, dalību starptautiskajās organizācijās, metodisko atbalstu un koordināciju –, savukārt papildu aktivitātes var tikt attīstītas sadarbībā ar partneriem un projektu ietvaros.

Valsts ieguldījums jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēmā sniedz daudzdimensionālu atdevi. Tas veicina profesionālās izglītības kvalitātes paaugstināšanu, atbalsta

darba tirgum nepieciešamo prasmju attīstību, stiprina sadarbību starp izglītības sistēmu un nozari, kā arī veicina Latvijas atpazīstamību un reputāciju starptautiskajā prasmju izcilības telpā. Vienlaikus šāda ieguldījuma alternatīvās izmaksas - sistēmas sašķeltība, starptautiskās klātbūtnes zudums un talantu aizplūšana – ilgtermiņā var radīt būtiskus zaudējumus gan izglītības sistēmai, gan tautsaimniecībai kopumā.

Ņemot vērā minēto, jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēmas finansēšana pēc 2027. gada ir uzskatāma par mērķtiecīgu valsts ieguldījumu profesionālās izglītības kvalitātē un konkurētspējā. Stabils bāzes finansējums nodrošina sistēmas nepārtrauktību, atbilstību starptautiskajai praksei un ļauj Latvijai saglabāt aktīvu lomu Eiropas un pasaules prasmju izcilības kustībā.

4.6. tabulā parāda atšķirības starp situāciju, kad prasmju konkursu sistēmai tiek nodrošināts stabils valsts bāzes finansējums, un situāciju, kad tas netiek nodrošināts - izceļot ietekmi uz konkursu regularitāti, Latvijas dalību *EuroSkills / WorldSkills*, talantu attīstību, profesionālās izglītības kvalitāti, institucionālo kapacitāti, nozaru iesaisti un izglītības prestižu.

4.6. tabula.

Salīdzinājums: prasmju konkursu sistēma ar un bez stabila valsts bāzes finansējuma

Ja tiek nodrošināts stabils valsts bāzes finansējums	Ja bāzes finansējums netiek nodrošināts
Nacionālais jauno profesionāļu meistarības konkurss tiek organizēts regulāri un prognozējami.	Konkursu organizēšana kļūst neregulāra un atkarīga no atsevišķu projektu vai partneru iniciatīvas.
Tiek nodrošināta pilnvērtīga Latvijas dalība <i>EuroSkills</i> un <i>WorldSkills</i> konkursos.	Latvijas dalība starptautiskajos konkursos kļūst neregulāra vai tiek pārtraukta.
Talantu atlase un sagatavošana tiek īstenota vienotā, caurspīdīgā sistēmā visā valstī.	Talantu attīstība kļūst fragmentēta un nevienlīdzīga starp izglītības iestādēm un reģioniem.
Profesionālās izglītības kvalitāte tiek sistemātiski pilnveidota, balstoties starptautiskos prasmju standartos.	Samazinās prasmju kvalitātes salīdzināmība un starptautisko standartu pārnese izglītības sistēmā.
Tiek saglabāta un attīstīta VIAA institucionālā kompetence prasmju izcilības jomā.	Uzkrātā kompetence tiek zaudēta vai izkliedēta starp atsevišķām iniciatīvām.
Valsts finansējums kalpo kā pamats papildu nozaru un partneru līdzfinansējumam.	Nozaru iesaiste samazinās, jo nav stabila valsts atbalsta signāla.
Tiek stiprināta profesionālās izglītības prestižs un jauniešu motivācija.	Samazinās profesionālās izglītības pievilcība un sabiedriskā redzamība.

Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēma pēc 2027. gada: politiskās izvēles sekas un indikatori

4.7. tabulā apkopotas politiskās izvēles, kas ietekmē jauno profesionāļu meistarības konkursu sistēmu pēc 2027. gada, un to sekas īstermiņā un vidējā/ilgtermiņā.

Politisko lēmumu ietekme uz meistarības konkursu sistēmas attīstību (pēc 2027. gada)

Politiskā izvēle	Rezultāts (tiešais)	Ietekme (vidējā / ilgtermiņā)
Tiek nodrošināts stabils valsts bāzes finansējums nacionālajiem konkursiem.	Regulāra nacionālā jauno profesionāļu meistarības konkursa norise (vismaz reizi 2 gados).	Saglabāta sistēmas nepārtrauktība un profesionālās izglītības kvalitātes uzraudzība valsts līmenī.
Nodrošināta Latvijas dalība <i>EuroSkills</i> un <i>WorldSkills</i> konkursos.	Latvijas komandas regulāra dalība starptautiskajos konkursos.	Starptautiskā atpazīstamība, prasmju standartu pārnese un profesionālās izglītības reputācijas stiprināšana.
Tiek īstenota vienota talantu atlases un sagatavošanas sistēma.	Vienoti atlases kritēriji un sagatavošanas cikls visā valstī.	Vienlīdzīgas iespējas izglītojamajiem un talantu noturēšana profesionālās izglītības sistēmā.
Saglabāta institucionālā kompetence prasmju izcilības jomā.	Funkcionējoša koordinējošā institūcija ar skaidru atbildību sadalījumu.	Ilgtermiņā efektīva sistēmas pārvaldība un zināšanu nepārtrauktība.
Valsts finansējums kalpo kā pamats partneru līdzfinansējumam.	Nozaru un partneru līdzfinansējuma piesaiste.	Resursu efektīvāka izmantošana un ciešāka izglītības un darba tirgus sasaiste.

Stabila valsts bāzes finansējuma nodrošināšana jauno profesionāļu meistarības konkursiem pēc 2027. gada nodrošina regulāru nacionālo konkursu norisi, Latvijas nepārtrauktu dalību *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos, kā arī vienotu talantu atlases un sagatavošanas sistēmu. Tas ļauj saglabāt institucionālo kompetenci prasmju izcilības jomā un nodrošina starptautisko prasmju standartu sistemātisku pārnesi profesionālajā izglītībā. Ilgtermiņā šie rezultāti veicina profesionālās izglītības kvalitāti, prestižu un atbilstību darba tirgus vajadzībām.

Kopsavilkums

1. Starptautiskajā praksē jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstība profesionālajā izglītībā netiek īstenoti kā brīvprātīga vai tirgus balstīta iniciatīva, bet kā valsts politikas instruments ar stabilu bāzes finansējumu.
2. Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības sistēmas līdzšinējā attīstība ir bijusi cieši saistīta ar ES fondu projektu finansējumu, kas pēc ES fondu projektu noslēguma (pēc 2027. gada) vairs nenodrošina ilgtspēju; tādēļ nepieciešama pāreja uz stabilu, valsts izglītības politikā integrētu atbalsta modeli ar skaidru institucionālo ietvaru un prognozējamu finansējumu.
3. Izstrādātais īstenošanas modelis nodrošina sistēmisku pieeju, balstoties uz sešiem savstarpēji saistītiem elementiem: sistēma (pārvaldības un atbildību ietvars), finansējums, resursi (materiālie un cilvēkresursi), sadarbība, metodika un uzraudzība, kas kopā veido vienotu un strukturētu pieeju talantu identificēšanai, attīstībai un dalībai nacionāla un starptautiska līmeņa konkursos.
4. Četrpusējā sadarbība starp profesionālās izglītības iestādēm, izglītojamajiem, nozaru uzņēmumiem un VIAA ir sistēmas efektivitātes pamats, jo nodrošina skaidri nodalītas lomas un praksē balstītu sadarbības mehānismu, kas veicina prasmju konkursu integrāciju mācību procesā, talantu savlaicīgu identificēšanu un profesionālās izglītības atbilstību darba tirgus vajadzībām.
5. Sistēmas pamatfunkciju nodrošināšanai ir nepieciešams valsts budžeta bāzes finansējums: vismaz 500 000 eiro gadā SkillsLatvia konkursa nodrošināšanai un vismaz 320 000 eiro gadā Latvijas dalībai *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos, paredzot arī finansējuma indeksāciju atbilstoši inflācijas prognozēm (2,1 % 2026. gadā un 2,8 % 2027. gadā).
6. SkillsLatvia konkurss saglabājams kā vienots nacionāla mēroga pasākums, jo alternatīvo norises formātu izmaksu aplēses rāda, ka kopējais izmaksu apjoms būtiski neatšķiras, savukārt alternatīvas var palielināt organizatorisko sarežģītību un personāla noslodzi, vienlaikus mazinot pasākuma komunikācijas efektu profesionālās izglītības prestiža un motivācijas veicināšanā.
7. Lai nodrošinātu sistēmas attīstību un politikas lēmumu pamatotību, nepieciešama centralizēta datu uzkrāšana un analīze, kā arī uzraudzība ar ikgadēju pārskatu un konsultatīvas sadarbības padomes iesaisti; vienlaikus jānodrošina skaidrs atbildību nošķīrums, kur politikas uzraudzību īsteno IZM, bet sistēmas īstenošanu un datu nodrošinājumu – VIAA.
8. Lai stiprinātu ieguldījumu ilgtspēju, valsts bāzes finansējums mērķtiecīgi jāpapildina ar papildu resursiem (nozaru uzņēmumu un asociāciju ieguldījums, ģenerālsponsoru un individuālo sponsoru atbalsts, pašvaldību līdzdalība, citu ES instrumentu izmantošana), tostarp attīstot starpinstitucionālu un starpnozaru sadarbību prasmju izcilības pasākumu atbalstam.
9. Piedāvātā risinājuma īstenošana nodrošinās sistēmas nepārtrauktību, profesionālās izglītības prestiža un konkurētspējas saglabāšanu un paaugstināšanu, kā arī mērķtiecīgāku valsts, privātā sektora un ES resursu izmantošanu, veidojot prognozējamu un ilgtspējīgu finansēšanas mehānismu vidējā un ilgtermiņā.
10. Starptautiskajā praksē jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstība profesionālajā izglītībā netiek īstenoti kā brīvprātīga vai tirgus balstīta iniciatīva, bet kā valsts politikas instruments ar stabilu bāzes finansējumu.

Izmantotie avoti

1. Valsts izglītības attīstības aģentūra. ES fondu projekts Nr. 8.3.5.0/16/I/001 “*Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs*”. Projekta materiāli. Rīga.
2. Valsts izglītības attīstības aģentūra. ES fondu projekts Nr. 4.2.2.9/2/23/I/001 “*Atbalsts prasmju izcilībai profesionālajā izglītībā*”. Projekta materiāli. Rīga.
3. Valsts izglītības attīstības aģentūra. Materiāli par Latvijas jauno profesionāļu dalību *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos, 2010–2015. Rīga.
4. Valsts izglītības attīstības aģentūra. Valsts izglītības attīstības aģentūra. [tiešsaiste]. Pieejams: <https://www.viaa.gov.lv/lv/skills-konkursi>
5. Skills Austria. Skills Austria. [tiešsaiste]. Pieejams: www.skillsaustria.at
6. WorldSkills Belgium. WorldSkills Belgium. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskills.be
7. Agency for VET and Adult Education. WorldSkills Croatia.[tiešsaiste]. Pieejams: worldskillscroatia.hr
8. Skills Cyprus - Cyprus Productivity Centre. Skills Cyprus. [tiešsaiste]. Pieejams: www.skillscyprus.gov.cy
9. WorldSkills Czech Republic. Czech Chamber of Commerce. [tiešsaiste]. Pieejams: www.komora.cz
10. Skills Denmark. Skills Denmark. [tiešsaiste]. Pieejams: www.skillsdenmark.dk
11. Republic of Estonia Education and Youth Board. WorldSkills Estonia. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskillsestonia.ee
12. Skills Finland. Skills Finland. [tiešsaiste]. Pieejams: www.skillsfinland.fi
13. WorldSkills France. WorldSkills France. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskills-france.org
14. WorldSkills Germany. WorldSkills Germany. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskillsgermany.com
15. WorldSkills Greece. General Secretariat for Vocational Education and Training, Lifelong Learning & Youth. [tiešsaiste]. Pieejams: www.minedu.gov.gr
16. Hungarian Chamber of Commerce & Industry. Hungarian Chamber of Commerce & Industry. [tiešsaiste]. Pieejams: www.mkik.hu
17. Verkidn. Verkidn. [tiešsaiste]. Pieejams: www.skillsiceland.is
18. World Skills Ireland. World Skills Ireland. [tiešsaiste]. Pieejams: worldskillsireland.ie
19. Chamber of Commerce of Bolzano. Worldskills Italy. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskills.it
20. WorldSkills Kazakhstan. WorldSkills Kazakhstan. [tiešsaiste]. Pieejams: https://worldskills.kz/?page_id=3076&lang=en
21. Agentur für Internationale Bildungsangelegenheiten. AIBA. [tiešsaiste]. Pieejams: www.aiba.li
22. Ministry of Education and Science. Ministry of Education and Science. [tiešsaiste]. Pieejams: www.smm.lt
23. WorldSkills Luxembourg. WorldSkills Luxembourg. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskills.lu
24. Montenegro Centre for Vocational Education. Centre for Vocational Education. [tiešsaiste]. Pieejams: www.cso.gov.me

25. WorldSkills Netherlands. WorldSkills Netherlands. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskillsnetherlands.nl
26. WorldSkills Norway. WorldSkills Norway. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskills.no
27. Foundation for the Development of the Education System. FRSE. [tiešsaiste]. Pieejams: www.frse.org.pl
28. WorldSkills Portugal. WorldSkills Portugal. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskillsportugal.iefp.pt
29. WorldSkills Romania. WorldSkills Romania. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskills.ro
30. Office for Dual Education and National Qualifications Framework. Dualonk. [tiešsaiste]. Pieejams: dualnok.gov.rs/en/pocetna-english
31. State Institute of Vocational Education. SIOV. [tiešsaiste]. Pieejams: www.siov.sk
32. Institute of the Republic of Slovenia for VET. WorldSkills Slovenia. [tiešsaiste]. Pieejams: worldskills.si
33. Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes. Spainskills. [tiešsaiste]. Pieejams: <https://spain-skills.es/>
34. WorldSkills Sweden. WorldSkills Sweden. [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskills.se
35. SwissSkills. SwissSkills. [tiešsaiste]. Pieejams: www.swiss-skills.ch
36. WorldSkills UK. WorldSkills UK. . [tiešsaiste]. Pieejams: www.worldskillsuk.org
37. WorldSkills Europe. WorldSkills Europe. [tiešsaiste]. Pieejams: <https://worldskillseurope.org/index.php/about/organisation>
38. WorldSkills. WorldSkills. [tiešsaiste]. Pieejams: <https://worldskills.org/>

Pielikumi

1. pielikums. Jauno profesionāļu meistarības konkursi un talantu attīstības pasākumi *WorldSkills Europe* dalībvalstīs

Informācijas avoti un analīzes pieeja

Lai raksturotu jauno profesionāļu meistarības konkursu un ar tiem saistīto talantu attīstības pasākumu organizēšanu un finansēšanu citās valstīs, tika apkopota publiski pieejama informācija interneta resursos par *WorldSkills Europe* dalībvalstīm.

Informācija apkopota par 33 valstīm, izmantojot dalībvalstu oficiālās tīmekļa vietnes, ar *Skills* kustību saistītas platformas, kā arī *WorldSkills Europe* un *WorldSkills International* oficiālos resursus.

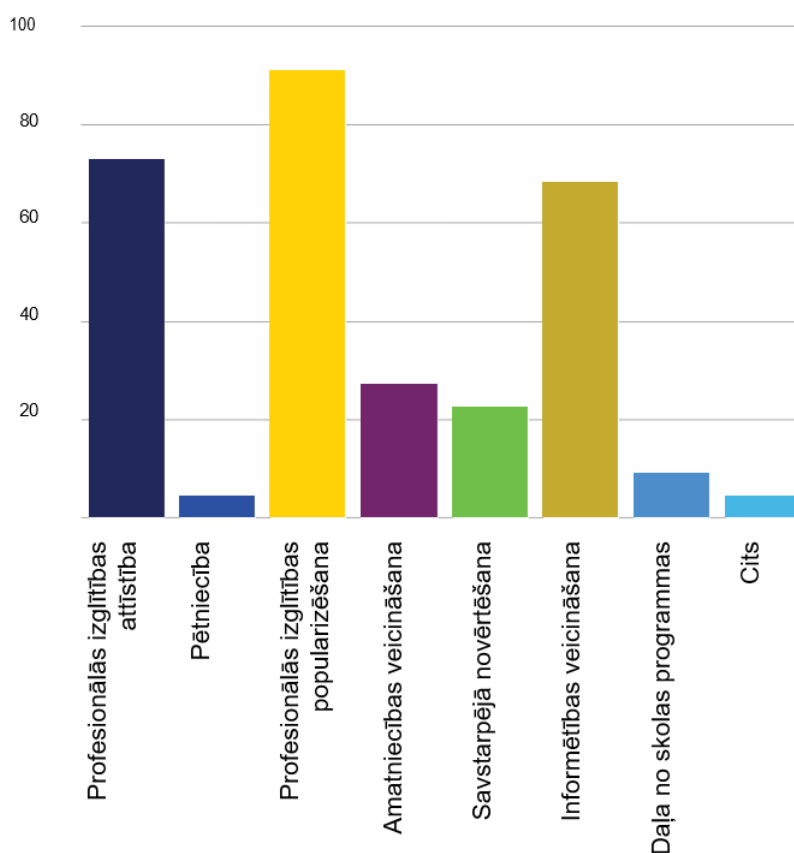
Apkopotie dati izmantoti salīdzinājumam ar situāciju Latvijā, lai:

- novērtētu Latvijā īstenoto praksi,
- identificētu starptautiskus labās prakses piemērus,
- izvērtētu šo piemēru pārneses iespējas Latvijas kontekstā.

Analīzes vajadzībām informācija sistematizēta piecās tematiskajās grupās:

- institūcija, kas atbild par konkursu un talantu attīstības politikas izstrādi un īstenošanu;
- sadarbības partneri un atbalstītāji,
- finansēšana un resursi,
- konkursu organizēšana un īstenošana,
- atbalsts talantu attīstībai.

Dalības mērķi

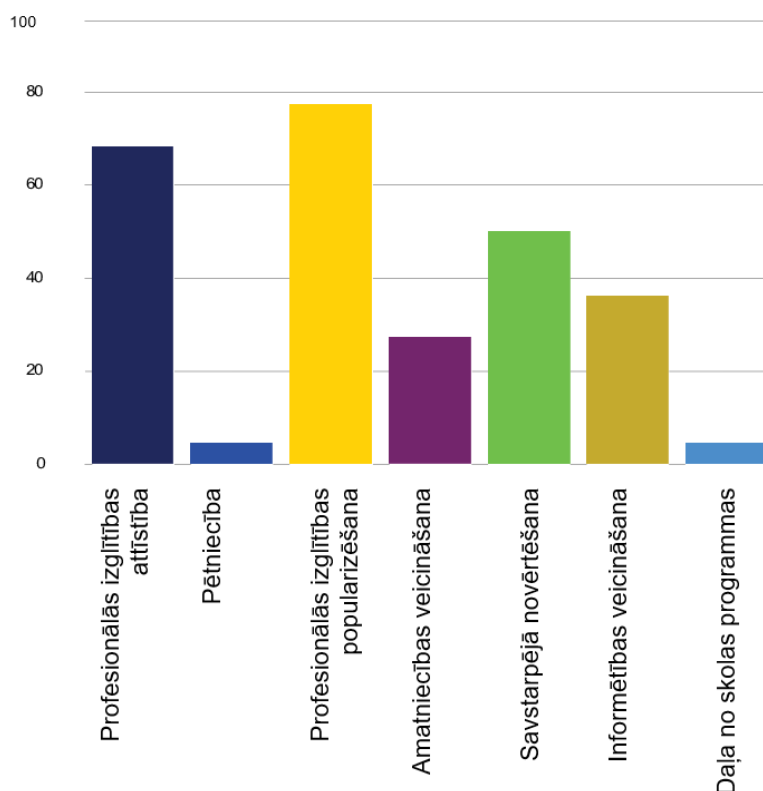

1. attēls. Mērķi *WorldSkills Europe* dalībvalstu prasmju konkursu organizēšanai valsts līmenī

Eiropas kontinentā ir 51 valsts vai tās daļa, un no tām 33 ir *WorldSkills Europe* dalībvalstis. Dalībvalstu sniegtā informācija liecina, ka **primārie iesaistes motīvi starptautiskajos jauno profesionāļu meistarības konkursos un nacionālo konkursu rīkošanā atbilstoši *WorldSkills* standartiem ir profesionālās izglītības popularizēšana un tās kvalitātes pilnveide.**

Papildus minētajam:

- nacionālā līmenī bieži tiek uzsvērta sabiedrības informētības celšana,
- starptautiskā līmenī būtiska ir iespēja salīdzināt valsts sasniegumus ar citu valstu rezultātiem (skatīt 1. un 2. attēlu).

2. attēls. Mērķi *WorldSkills Europe* dalībvalstu dalībai starptautiska līmeņa prasmju konkursos

Institūcijas, kas īsteno konkursu un talantu attīstības politiku

Jauno profesionāļu meistarības sacensībām Eiropā ir ilgstošas tradīcijas, un vairākās valstīs kopš 20. gadsimta 50. gadiem uzkrāta ievērojama starptautiskā pieredze. Laika gaitā izveidojušies praksē pārbaudīti konkursu organizēšanas un talantu attīstības modeļi.

Konkursu kustības nozīmīgumu apliecina cieša sadarbība starp valsts institūcijām un darba devējiem, kas aktīvi iesaistās profesionālās izglītības attīstībā. Vācijas, Šveices, Austrijas, Dānijas, Zviedrijas, Somijas, Francijas u. c. valstu regulārie panākumi *EuroSkills* un *WorldSkills* konkursos uzskatāmi raksturo profesionālās izglītības sistēmas un *Skills* kustības savstarpējo integrāciju.

Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības politika ir nozīmīga valsts cilvēkresursu kvalitātes stiprināšanas un profesionālās izglītības sistēmas sastāvdaļa. Atbildīgās institūcijas izvēli lielā mērā nosaka profesionālās izglītības sistēmas modelis attiecīgajā valstī.

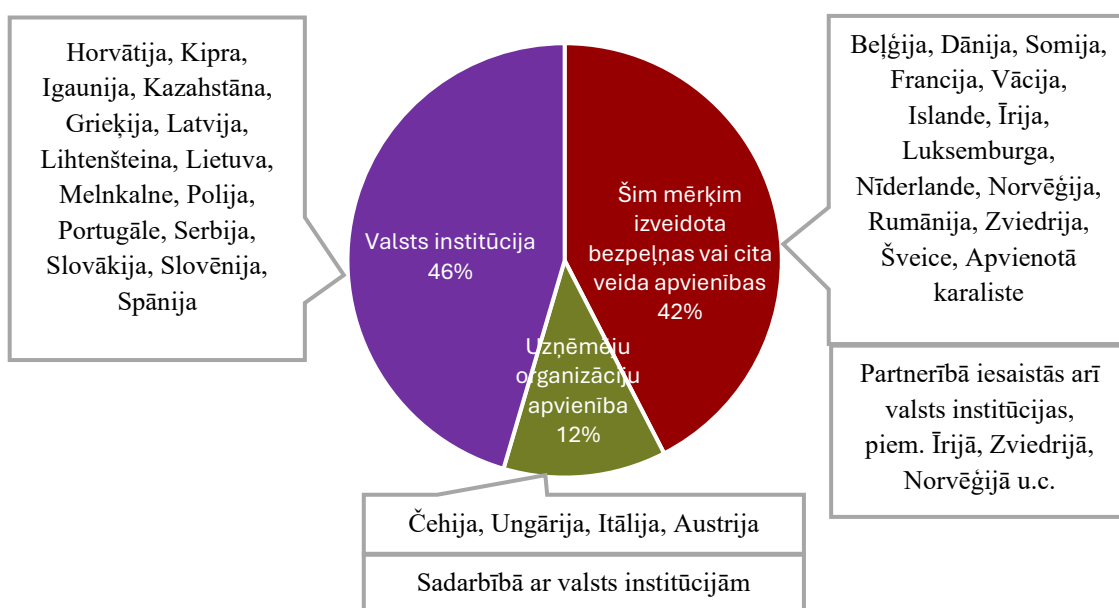
Pēc institucionālās piederības politikas īstenoņus iespējams iedalīt trīs grupās:

- valsts institūcijas,

- uzņēmēju jumta organizācijas,
- konkursu un talantu attīstības pasākumu nodrošināšanai izveidotas bezpeļņas (vai cita veida) biedrības un fondi (turpmāk - *Skills* apvienības).

Kopējās tendences:

- gandrīz pusē valstu (46% no *WorldSkills Europe* dalībvalstīm) atbildīgās ir valsts institūcijas, pārsvarā valstīs, kur profesionālā izglītība balstās skolā,
- 42% gadījumu atbildību uzņemas *Skills* apvienības, kas biežāk sastopamas valstīs ar nozarē balstītu profesionālās izglītības sistēmu,
- aptuveni 12% valstu politikas īstenošanu uztic uzņēmēju jumta organizācijām, šajās valstīs valsts institūcijas vienmēr iesaistās kā sadarbības partneris (skatīt 3. attēlu).

3. attēls. Par konkursu un talantu attīstības politikas īstenošanu atbildīgās institūcija *WorldSkills Europe* dalībvalstīs (Autors G. Tilaka)

Kopsavilkumā: visās *WorldSkills Europe* dalībvalstīs valsts ir iesaistīta jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības politikas īstenošanā - tieši vai sadarbības partnera statusā.

Sadarbības partneri un atbalstītāji

Dalībvalstu prakse apliecina, ka sadarbības partneri un atbalstītāji ir būtisks priekšnoteikums konkursu ilgtspējai.

- **Sadarbības partneri** nodrošina resursus vai cita veida atbalstu, kas parasti tiek noteikts ilgtermiņa sadarbībā un formalizēts līgumos.
- **Atbalstītāji** iesaistās kā aktīvi veicinātāji, sniedzot palīdzību, sponsorējot vai piedaloties atsevišķās aktivitātēs.

Kā biežākie sadarbības partneri tiek minēti: valsts institūcijas, uzņēmumi un to pārstāvības organizācijas, meistarību gildes un palātas, kā arī izglītības iestādes. Atsevišķās valstīs nozīmīga loma ir arī pašvaldībām (piemēram, Ziemeļvalstīs, Šveicē, Francijā u. c.).

Pamatojoties uz publiski pieejamo informāciju, izšķirami trīs sadarbības partneru iesaistes mehānismi:

1. partnerība kā integrēta konkursu un talantu attīstības politikas īstenošanas sistēmas daļa (īpaši valstīs ar stabilām nozaru iesaistes tradīcijām);
2. mērķtiecīga sadarbība ar konkrētiem partneriem, skaidri definējot vadošo partneru lomas un pienākumus (piem., Lihtenšteinā, Serbijā);
3. konkursu aktivitātes, kuru apjoms un regularitāte ir tieši atkarīga no partneru piesaistes iespējām.

Finansēšana un resursi

Dalībvalstu publiski sniegtā informācija rāda, ka finansējums un resursi konkursu un talantu attīstības pasākumu nodrošināšanai parasti tiek kombinēti no vairākiem avotiem (skatīt 4. attēlu):

- valsts finansējums;
- Eiropas Savienības un citu fondu finansējums;
- biedrību dalīborganizāciju un individuālo dalībnieku maksājumi;
- uzņēmumu finansējums un resursi;
- pašvaldību finansējums un resursi;
- izglītības iestāžu / mācību centru finansējums un resursi.

Visās dalībvalstīs valsts piedalās finansējuma nodrošināšanā, tomēr atšķiras iesaistes forma.

Valsts finansējuma mehānismus nosacīti var iedalīt trīs veidos:

1. valsts kā galvenais finansētājs, nodrošinot bāzes finansējumu;
2. valsts līdzdalība kā partnerim, piešķirot finansējumu saskaņā ar sadarbības līgumiem;
3. subsīdijas un citi mērķmaksājumi konkrētu pasākumu īstenošanai.

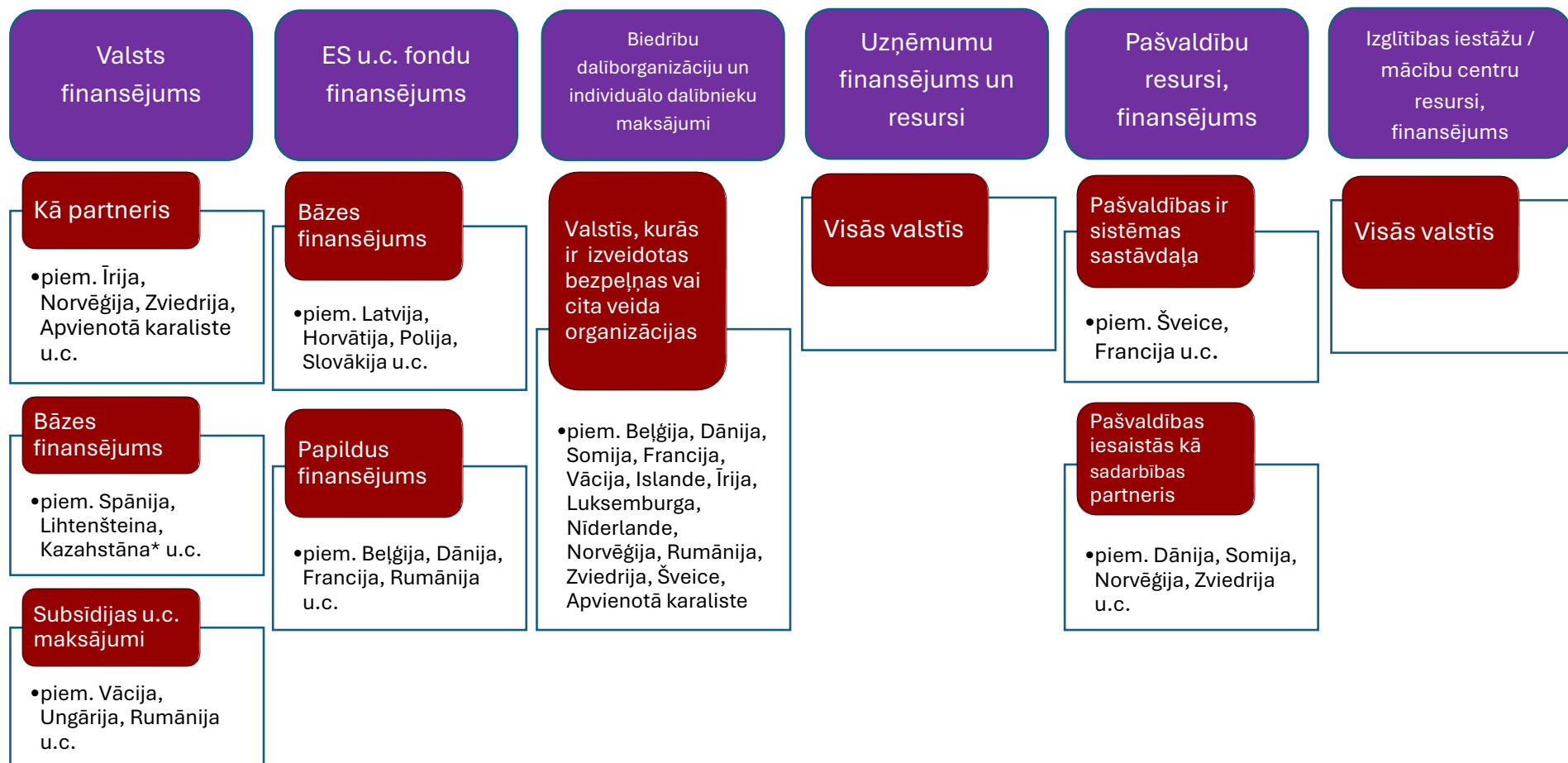
Austrumeiropas valstīs būtisku lomu ieņem ES fondu finansējums, kas nereti nodrošina bāzes finansējumu un tiek izmantots arī papildu aktivitātēm.

Valstīs, kur pasākumu īstenošanai izveidotas *Skills* apvienības, finansējums bieži balstās dalīborganizāciju un individuālo dalībnieku iemaksās, ko papildina pastāvīgo sponsoru atbalsts.

Valsts finansējums ir viens no galvenajiem atbalsta avotiem, savukārt **uzņēmumi veido otru nozīmīgu balstu resursu un finansējuma piesaistē**, nodrošinot tehnoloģijas un aprīkojumu, piesaistot profesionālus speciālistus un nereti uzņemoties galveno sponsoru lomu. Vienlaikus uzņēmumu ieguldījuma precīza monetāra novērtēšana praksē ir sarežģīta, jo prasītu nesamērīgi lielus administratīvos resursus.

Pašvaldību iesaiste ir īpaši nozīmīga valstīs, kur pašvaldībām ir būtiska loma profesionālajā izglītībā. Pašvaldības var:

- uzņemties atbildību par reģionālo konkursu organizēšanu (piem., Francijā), vai
- iesaistīties kā sadarbības partneri konkrētos procesos. Ziemeļvalstīs (Dānijā, Norvēģijā, Somijā) izveidota sistēma ar kritērijiem un procesu, kā pašvaldības piesakās un tiek apstiprinātas valsts čempionātu organizēšanai.

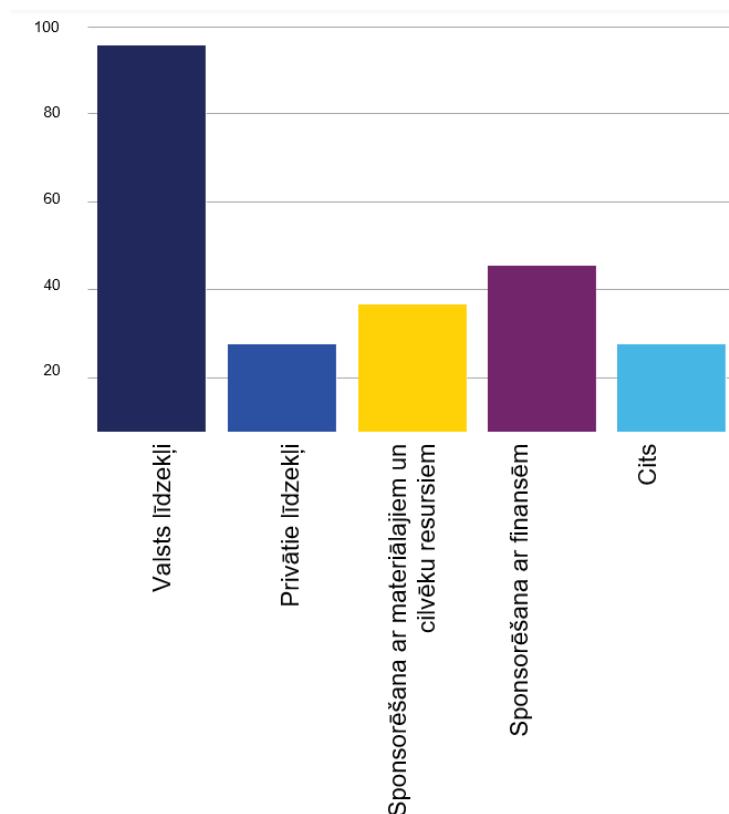
* Valsts bezpeļņas akciju sabiedrība

4. attēls. Finansēšanas un resursu ieguves veidi *WorldSkills Europe* dalībvalstīs (Autors G. Tilaka)

Būtisku lomu spēlē **profesionālās izglītības iestādes** un mācību centri: to galvenais ieguldījums ir mācībspēku resursi, kā arī infrastruktūra, iekārtas un inventārs. Valstīs, kur darbojas *Skills* apvienības, skolas nereti ir šo organizāciju dalībnieces un veic līdzmaksājumus.

Atsevišķu valstu prakse paredz *WorldSkills* prasmju centru izveidi un akreditēšanu (piem., Beļģijā un Francijā), kā arī veiktspējas centru sertificēšanu (piem., Vācijā), nodrošinot mērķtiecīgu dalībnieku sagatavošanu un labās prakses pārnesi.

Daudzās valstīs dalībai starptautiskā konkursā nepieciešams izglītības iestādes vai uzņēmuma apliecinājums un atbalsts; atsevišķos gadījumos skolas sedz daļu dalības izmaksu (piem., dalības maksu).

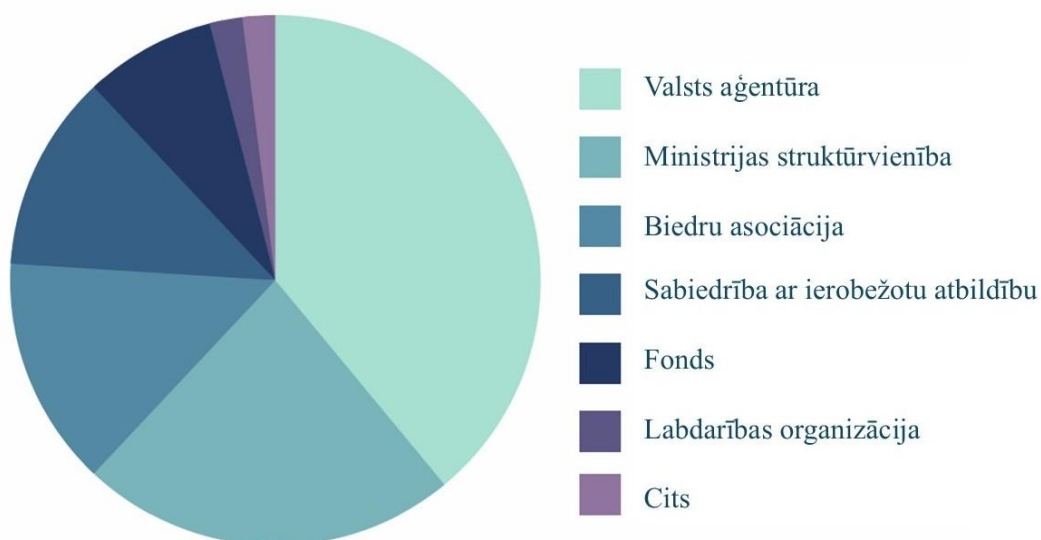

5. attēls. *WorldSkills Europe* dalībvalstu *Skills* pasākumu finansēšanas avoti⁸

Kopumā dalībvalstu pieredze apliecina, ka **primārais konkursu un talantu attīstības pasākumu finansētājs ir valsts** (skatīt 2.5. attēlu). *WorldSkills International* ietekmes pētījums norāda, ka vairāk nekā 60% dalībvalstu finansējums tiešā veidā tiek nodrošināts no valsts vai tās institūciju budžeta (skatīt 6. attēlu).

⁸ Avots: WorldSkills Europe, Pieejams:

https://worldskillseurope.org/application/files/5415/4150/0380/WSE_facts_competitions.pdf

6. attēls. Finansējuma avoti *WorldSkills International* dalībvalstīs⁹

Nacionālo konkursu organizēšana un īstenošana

Viens no *WorldSkills International* mērķiem ir veicināt vienota **WorldSkills zīmola** izmantošanu, apvienojot biedrus, reģionus un sacensību organizatorus. Dalībvalstīs tiek aicinātas attīstīt nacionālo *WorldSkills* zīmolu un uzturēt tīmekļa vietni, lai informētu iesaistītās puses un veicinātu izpratni par prasmju nozīmi personiskajā un profesionālajā izaugsmē.

Neraugoties uz atšķirīgiem prasmju konkursu pārvaldības modeļiem, vairāk nekā 90% *WorldSkills Europe* dalībvalstu izmanto vienoto *WorldSkills* simboliku. Atsevišķās valstīs izveidoti atpazīstami nacionālie zīmoli, piemēram, *WorldSkills Germany*, *Skills Finland*, *Skills Austria* u. c. Latvijā tiek attīstīts *SkillsLatvia* zīmols.

SkillsLatvia ir Valsts izglītības attīstības aģentūras patentēta preču zīme, kas atvasināta no *WorldSkills* zīmola, uzsverot Latvijas piederību starptautiskajai kustībai un mērķi profesionālās izglītības kvalitāti pietuvināt starptautiskajiem standartiem. Preču zīme ieviesta 2017. gadā, īstenojot pirmo nacionālo jauno profesionāļu meistarības konkursu *SkillsLatvia 2017*.

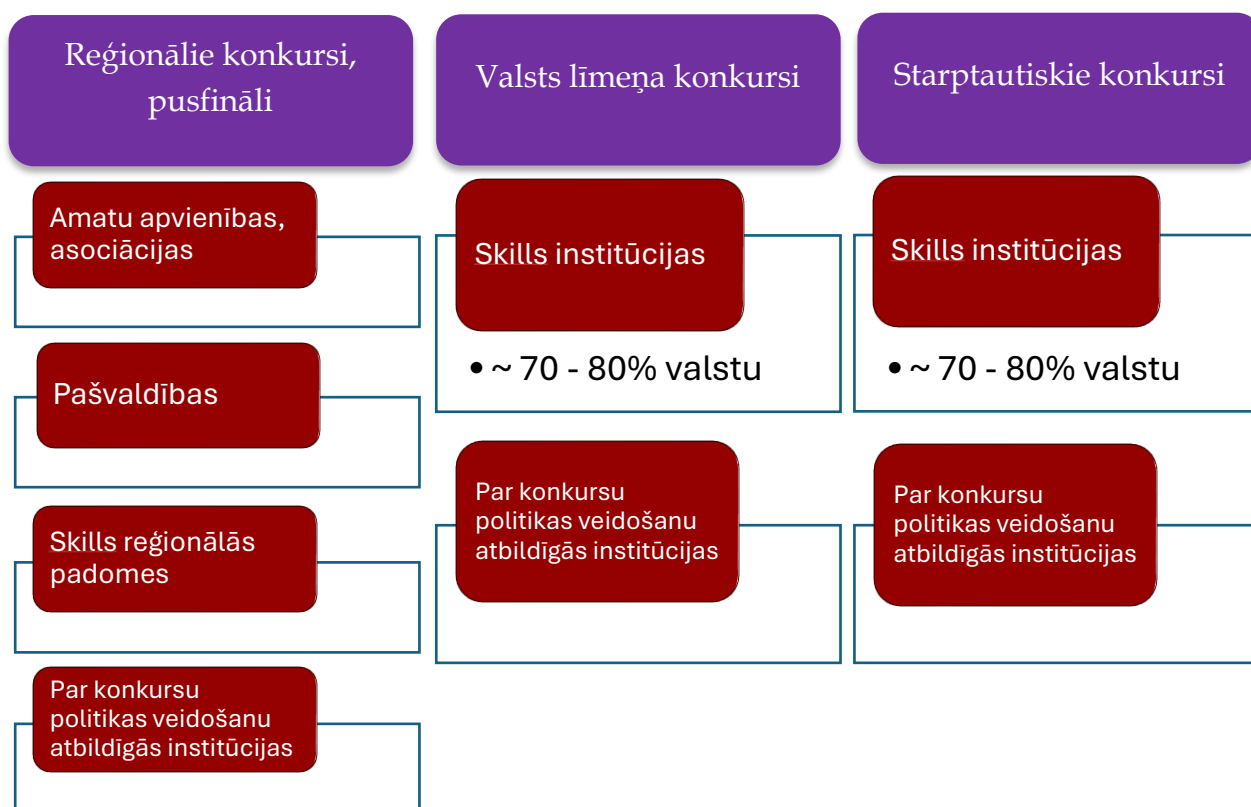

7. attēls. Zīmols “*SkillsLatvia*”

⁹ Avots: WorldSkills org Impact report, Pieejams: <https://api.worldskills.org/resources/download/15651?l=en>

Valstīs ar **vienoto tēlu** tiek apzīmēti nacionālie konkursi, saistītie procesi un šo procesu īstenotāju komandas. Neatkarīgi no atbildīgās institūcijas modeļa tā nereti veido un uztur *WorldSkills* tēlu valstī; šādas institūcijas praksē bieži tiek dēvētas par *Skills* institūcijām.

Apmēram 80% valstu nacionālā konkursa organizēšana un dalība starptautiskajos konkursos tiek uzturēta *Skills* institūcijām, savukārt aptuveni 20% gadījumu šie pienākumi tiek deleģēti institūcijām, kas veido jauno profesionāļu meistarības konkursu politiku (skatīt 8. attēlu).

8. attēls. Institūcijas, kas *WorldSkills Europe* dalībvalstīs atbild par nacionālā konkursa organizēšanu un dalību starptautiskajos konkursos (Autors G. Tilaka)

Reģionālo konkursu un pusfinālu organizēšanas prakse atšķiras atkarībā no valsts lieluma un tradīcijām: dažviet tos organizē amatu vai uzņēmēju organizāciju apvienības, citviet būtiska loma ir pašvaldībām, bet atsevišķos gadījumos visu līmeņu organizēšanu nodrošina viena institūcija.

Konkrētu **profesionālo prasmju konkursu organizēšanas modelis** parasti izriet no profesionālās izglītības sistēmas un nozaru tradīcijām. Valstīs ar ilgstošu starptautisko konkursu pieredzi par profesiju konkursu norisi nereti atbild nozares organizācijas. Savukārt daudzās valstīs, īpaši Austrumeiropā, atbildīgās institūcijas izveido ekspertu grupas, kas izstrādā konkursa saturu, nodrošina vērtēšanu un organizatorisko atbalstu.

Nacionālo konkursu biežums:

- aptuveni 42% valstu konkursus rīko reizi divos gados (piemēram, Austrija, Kipra, Francija, Čehija, Islande, Itālija, Norvēģija, Luksemburga, Portugāle, Spānija, Slovēnija, Zviedrija un Grieķija),
- aptuveni 39% valstu konkursus rīko katru gadu (piemēram, Beļģija, Horvātija, Dānija, Igaunija, Somija, Ungārija, Īrija, Kazahstāna, Nīderlande, Rumānija, Slovākija, Apvienotā Karaliste un Latvija).

Abās grupās ietilpst valstis, kas *WorldSkills* standartiem atbilstošu konkursu īstenošanu uzsākušas salīdzinoši nesen; atsevišķos gadījumos publiski pieejamā informācija par nacionālā konkursa norisi ir ierobežota.

Norises vieta un formāts tiek izvēlēts atbilstoši īstenojamajam modelim: dažviet pasākumi koncentrēti vienā norises vietā, citviet norises vietu nosaka konkursa kārtībā sadarbībā ar pašvaldībām, bet atsevišķās valstīs dažādu prasmju meistarības sacensības notiek dažādos laikos un vietās visa gada garumā.

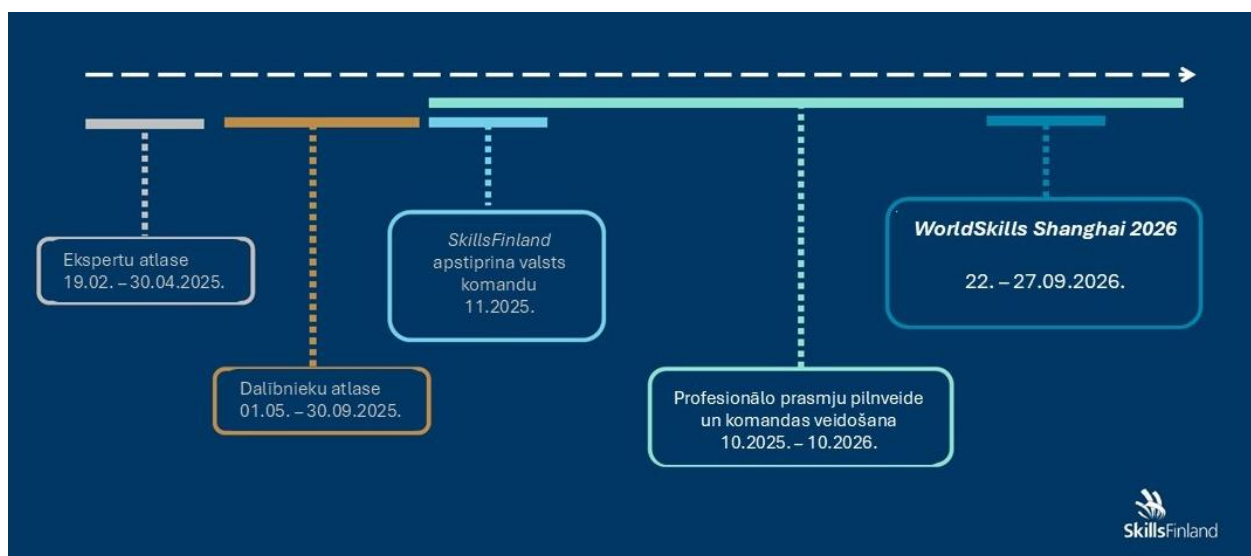
Valsts komandas dalība starptautiskajos konkursos *EuroSkills* un *WorldSkills*

Valsts komandu veidošanas un sagatavošanas pamatsolī dalībai *EuroSkills* un *WorldSkills* kopumā ir līdzīgi, vienlaikus tos pielāgojot katras valsts profesionālās izglītības sistēmas specifikai.

Sagatavošanās plānos parasti ietver:

- ekspertu atlasi,
- valsts komandas kandidātu atlasi un komandas apstiprināšanu,
- profesionālo prasmju pilnveides mācības,
- komandas veidošanas pasākumus,
- dalību čempionātā.

9. attēla grafikā redzams Somijas valsts komandas sagatavošanās laika plāns dalībai *WorldSkills Shanghai 2026*.

9. attēls. Somijas valsts komandas sagatavošanas grafiks dalībai *WorldSkills Shanghai 2026*¹⁰

¹⁰ Avots: WorldSkills Finland, pieejams:

https://www.skillsfinland.fi/application/files/4617/5490/4412/WorldSkills_Shanghai_2026_-kilpailijahaku.pdf

Eksperti parasti ir augsti kvalificēti nozares vai mācību centru speciālisti. Viņu uzdevumi ietver pieredzes nodošanu, sagatavošanās plānu izstrādi, dalībnieku atbalstu ceļā uz rezultātu sasniegšanu, kā arī darbu vērtēšanas procesos starptautisku sacensību laikā.

Prasmju pilnveide pārsvarā ir komandas darbs, kurā iesaistās eksperti, nozares speciālisti un izglītības iestāžu mācītbspēki.

Dalībnieku atlase visbiežāk balstās nacionālās atlases rezultātos. Praksē sastopamas divas pieejas:

1. nacionālā konkursa laureāti kļūst par valsts komandas kandidātiem (dažviet jau iepriekš nosakot konkrēto starptautisko čempionātu);
2. atklāta pieteikšanās konkrētam starptautiskajam konkursam ar sākotnējo prasību noteikšanu un atlasī, izmantojot pārbaudījumus.

Atsevišķās valstīs pieteikumam nepieciešams arī izglītības iestādes vai uzņēmuma apliecinājums.

Prasmju pilnveides mācību apjoms un ilgums ir būtiski atšķirīgs (no vairākiem mēnešiem līdz gadam vai ilgāk), sagatavošanās procesā nereti attīsta arī:

- angļu valodas prasmes,
- sasniegumu analīzi un paškontroli,
- fizisko noturību,
- stresa vadību un motivāciju.

Komandas veidošanas pasākumi (piem., nometnes) ir ierasta prakse visās valstīs, tos parasti nodrošina *Skills* institūcijas.

Komandas sagatavošanu visbiežāk **koordinē** *Skills* institūcijas vai jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības politikas veidotāji, savukārt praktisko prasmju pilnveidi – atkarībā no valsts – nodrošina uzņēmumi / nozares apvienības, izglītības iestādes un uzņēmumi, kurus pārstāv dalībnieks, vai ekspertu komandas.

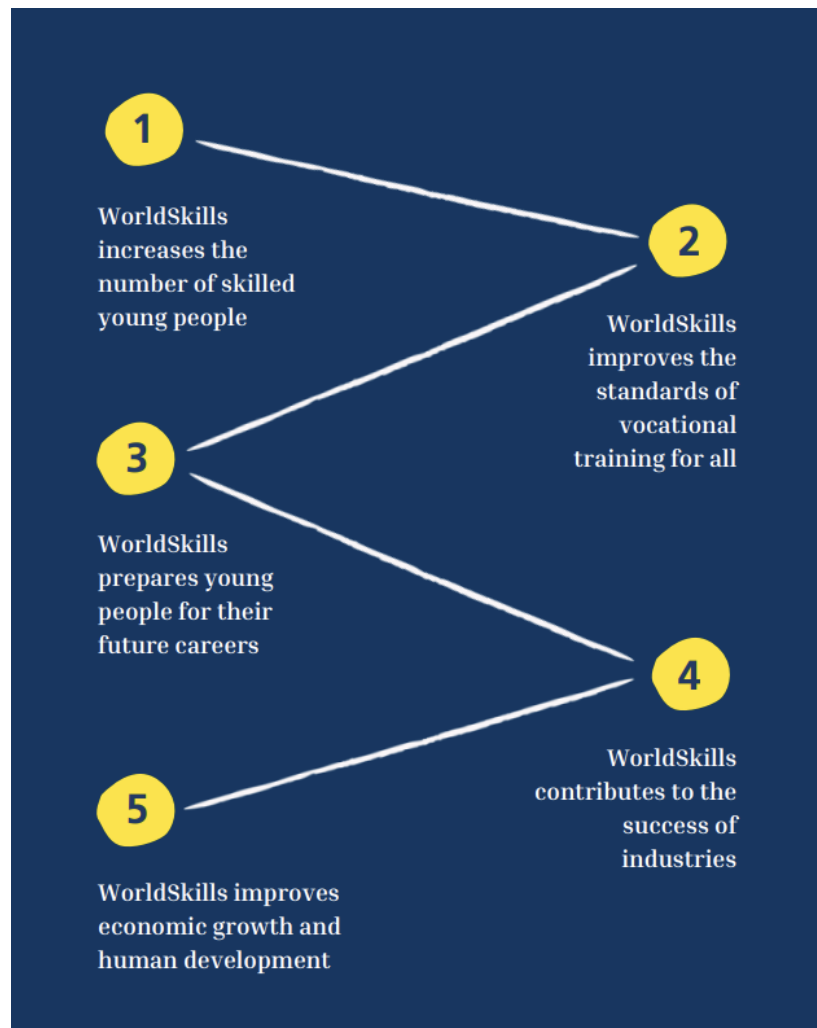
Finansēšana tiek īstenota ar dažādiem mehānismiem: vairākās valstīs sagatavošanu un dalību sedz valsts vai *Skills* organizāciju resursi, ko papildina partneru un sponsoru atbalsts; citviet modelis ir detalizētāks, skaidri sadalot izmaksu pozīcijas starp iesaistītajām pusēm. Atsevišķās valstīs sagatavošanās laikā paredzēts arī **finansiāls atbalsts dalībniekiem** (piem., stipendijas vai mācību pabalsti), lai nodrošinātu iespēju pilnvērtīgi koncentrēties sagatavošanās procesam.

Ietekme

Lai pamatotu dalības priekšrocības *WorldSkills* globālajā kustībā, kā arī partneru un sponsoru ieguldījuma nozīmi un veicinātu sabiedrības iesaisti jauniešu prasmju pilnveidē, *WorldSkills International* 2021. gadā īstenoja vispasaules ietekmes aptauju.

Aptaujas rezultāti liecina, ka *WorldSkills* (skatīt 10. attēlu):

- veicina kvalificētu jauniešu skaita pieaugumu,
- uzlabo profesionālos standartus,
- palīdz sagatavot jauniešus nākotnes karjerai,
- sekmē nozaru attīstību,
- atbalsta ekonomikas izaugsmi un cilvēku attīstību.

10. attēls. *WorldSkills International* ietekmes aptaujas rezultāti¹¹

Kopsavilkums

- *WorldSkills International* un *WorldSkills Europe* dalībvalstis jauno profesionāļu meistarības konkursus un starptautisko dalību galvenokārt izmanto profesionālās izglītības popularizēšanai un pilnveidei; starptautiskā līmenī nozīmīga ir arī sasniegumu salīdzināmība.
- Par jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības politikas īstenošanu atbildīgās institūcijas atšķiras atkarībā no profesionālās izglītības sistēmas modeļa, tomēr visās dalībvalstīs valsts ir iesaistīta tieši vai kā sadarbības partneris.
- Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības ilgtspējai izšķiroša ir ilgtermiņa sadarbība ar partneriem un atbalstītājiem (valsts institūcijas, uzņēmumi, nozaru organizācijas, izglītības iestādes, atsevišķās valstīs - pašvaldības).
- Jauno profesionāļu meistarības konkursu un talantu attīstības finansējums un resursi dalībvalstīs parasti tiek kombinēti no vairākiem avotiem, tomēr valsts finansējums ir

¹¹ <https://api.worldskills.org/resources/download/15651?l=en>

dominējošs; nozīmīgu ieguldījumu nodrošina arī uzņēmumi, pašvaldības un profesionālās izglītības iestādes.

- *WorldSkills* veicina vienota zīmola izmantošanu, vairāk nekā 90% *WorldSkills Europe* dalībvalstu izmanto vienoto simboliku, paralēli attīstot arī nacionālos zīmolus (t.sk. Latvijā – *SkillsLatvia*).
- *SkillsLatvia* ir VIAA patentēta preču zīme, ieviesta 2017. gadā, uzsverot piederību *WorldSkills* kustībai un profesionālās izglītības kvalitātes pietuvināšanu starptautiskajiem standartiem.
- Nacionālo un reģionālo konkursu īstenošana ir elastīga un atkarīga no valsts sistēmas: reģionālo konkursu / pusfinālu organizēšanā var dominēt nozares / uzņēmēju apvienības, pašvaldības vai viena centrāla institūcija; prasmju konkursu modelis parasti izriet no profesionālās izglītības sistēmas un tradīcijām.
- Konkurso regularitāte un norises formāts atšķiras: aptuveni 42% valstu konkursus rīko reizi divos gados, ~39% – katru gadu (t.sk. Latvija), norises vieta / formāts tiek izvēlēts atbilstoši īstenotajam modelim (vienā vietā, sadarbībā ar pašvaldībām vai dažādos laikos / vietās).

2. pielikums. Par Latvijas dalību *EuroSkills* un *WorldSkills*

Ilze Brante, tā laika Profesionālās izglītības administrācijas direktore

2006.gada rudenī Izglītības un zinātnes ministrija saņēma uzaicinājumu no *EuroSkills* organizācijas vadības Nīderlandē iesaistīties Eiropas mēroga profesionālās meistarības konkursu aktivitātēs, lai dotu iespēju Latvijas profesionālās izglītības iestāžu audzēkņiem pārstāvēt Latvijas valsti Eiropas mēroga profesionālās meistarības konkursos. Izglītības un zinātnes ministrija uzaicinājumu noadresēja Profesionālās izglītības administrācijai. Pamatojoties uz *EuroSkills* vadības Nīderlandē uzaicinājumu, 2006.gada vēlā rudenī Profesionālās izglītības administrācijas Profesionālās meistarības izaugsmes daļas vadītāja Sandra Bidzāne tika deleģēta piedalīties sanāksmē Bolzano (Itālija), lai iepazītos ar šīs organizācijas piedāvātajām iespējām. (Latvija pirmo reizi tika pārstāvēta *EuroSkills* 1998.gadā, bet pēc 1998.gada turpmākas sadarbības aktivitātes *EuroSkills* nenotika. Pieņemu, ka nebija neviena aktīvista, kurš būtu ieinteresēts uzņemties šādu aktivitāšu īstenošanu).

Pēc vizītes Bolzano, Profesionālās izglītības administrācija 2007.gada sākumā nosūtīja *EuroSkills* organizācijas vadībai Nīderlandē uzaicinājumu apmeklēt Latviju un konkursu “Krēsls”, lai viesi iepazītos ar konkursu organizācijas tradīcijām Latvijā.

2007.gada pavasarī bija izveidota ESPO (European Skills Promotion Organisation) Eiropas konkursa *EuroSkills* atbalsta organizācija. ESPO valdē bija iekļautas astoņas Eiropas Savienības dalībvalstis (Portugāle, Somija, Polija, Beļģija, Nīderlande, Lielbritānija, Austrija, Francija).

2007.gada jūnijā, pamatojoties uz Profesionālās izglītības administrācijas uzaicinājumu, Latviju apmeklēja ESPO prezidents Jos de Goye un ģenerālsekretārs Thom ter Stege. Vizītes laikā viņi apmeklēja konkursu “Krēsls” Rīgas Amatniecības vidusskolā (šodien – Rīgas Mākslas un mediju tehnikums), bija sajūsmā par konkursa “Krēsls” norisi un Latvijas aktivitātēm profesionālajā izglītībā, un Latvija tika uzaicināta iekļauties ESPO valdes sastāvā. Latvija kļuva par devīto dalībvalsti ESPO valdē. (Pārstāvēt Latviju ESPO valdē Izglītības un zinātnes ministrija deleģēja Profesionālās izglītības administrācijas vadītāju Ilzi Branti, kā tehnisko delegātu dalībai *EuroSkills* organizācijā deleģēja Profesionālās izglītības administrācijas Profesionālās meistarības izaugsmes daļas vadītāju Sandru Bidzāni).

ESPO mērķis ir veicināt profesionālo kompetenču attīstību Eiropas Savienības dalībvalstīs un sekmēt aktivitātes to paaugstināšanai, par primāro uzdevumu izvirzot *EuroSkills* konkursa organizēšanu, saņemot Eiropas Savienības politisku un finansiālu atbalstu.

Lai Latvijas profesionālās izglītības audzēkņu komanda varētu pārstāvēt Latvijas valsti Eiropas profesionālās meistarības konkursā *EuroSkills 2008*, kurš notika 2008.gada septembrī Roterdamā (Nīderlandē), izmantojot Eiropas Savienības dalībvalstu pieredzi, Profesionālās izglītības administrācija 2007.gadā uzsāka nacionālā atlases konkursa “Jaunais profesionālis 2008” organizatorisko darbu.

Latvijas profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu profesionālās meistarības konkurss “Jaunais profesionālis 2008” notika izstādes “Skola 2008” ietvaros no 2008.gada 28.februāra līdz 2.martam, izvirzot šādus mērķus:

- nodrošināt darba tirgus prasību ieviešanu profesionālajā izglītībā;
- veicināt Latvijas profesionālās izglītības attīstību, popularitāti un prestižu;
- veicināt sociālo un sadarbības partneru ieinteresētību profesionālās izglītības attīstībā;

- veicināt sadarbības partneru ieinteresētību profesionālās izglītības attīstībā reģionā; veicināt izpratni par profesionālās izglītības nozīmīgumu Latvijā un pasaulē.

Latvijas profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu profesionālās meistarības konkursā “Jaunais profesionālis 2008” 158 profesionālās izglītības iestāžu audzēkņi no 49 profesionālās izglītības iestādēm demonstrēja un apliecināja savas zināšanas un prasmes 19 profesionālās meistarības konkursos septiņās tematiskajās jomās: Dizains un māksla (datoranimācija, Web dizains, datorgrafika), Inženierzinātnes un tehnoloģijas (mehatronika, enerģētika), Ražošana un pārstrāde (Kokizstrādājumu izgatavošana), Arhitektūra un būvniecība - Būvdarbi (tapešu līmēšana, dekoratīvā apmešana, flīzēšana, sausā būve, mūrēšanas darbi, XIII gadsimta savienojumi kokapstrādē, jumtu klāšana), Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (lauku īpašuma apsaimniekošana, lauksaimniecības tehnika), Viesmīlības pakalpojumi (ēdienu gatavošana, viesu apkalpošana), Skaistumkopšanas pakalpojumi (frizieru darbi, vizuālā tēla veidošana).

Latvijas profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu profesionālās meistarības konkursa “Jaunais profesionālis 2008” norisi finansēja Izglītības un zinātnes ministrija. Dalība izstādē “Skola 2008” un Latvijas profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu konkursa “Jaunais profesionālis 2008” rīkošanas izmaksas sastādīja 81 712 latus, kuri pasākuma īstenošanai tika piešķirti Profesionālās izglītības administrācijai. Konkursu atklāja izglītības un zinātnes ministre Tatjana Koķe, konkursu apmeklēja valsts prezidents Valdis Zatlers. Lielu atbalstu konkursa sagatavošanā, materiāli tehniskajā nodrošinājumā un vērtēšanā sniedza nozaru profesionālās asociācijas, organizācijas un uzņēmēji, vairāk kā 60 atbalstītāji. Latvijas profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu profesionālās meistarības konkurss “Jaunais profesionālis 2008” ietvaros notika ESPO valdes sanāksme un konkursu apmeklēja Eiropas Savienības valstu pārstāvji, kuri atzinīgi novērtēja konkursa “Jaunais profesionālis 2008” norisi Latvijā, atzīmējot pareizo izvēli organizēt profesionālās meistarības konkursu izstrādes “Skola” ietvaros, kuras laikā skolēni no visas Latvijas, viņu vecāki un citi interesenti (35 000 apmeklētāji) iepazīstas ar turpmākajām izglītības iespējām.

Konkursa “Jaunais profesionālis 2008” laikā Profesionālās izglītības administrācija organizēja Profesiju paraugdemonstrējumus, ar kuriem izstādes un konkursa apmeklētājus iepazīstināja vairāk kā 200 audzēkņi no profesionālās izglītības iestādēm un Skatuves pasākumus, kuros piedalījās 912 audzēkņi, demonstrējot priekšnesumus par profesijām un ārpusmācību aktivitātēm.

Latvijas profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu profesionālās meistarības konkursa “Jaunais profesionālis 2008” uzvarētāji devās uz *EuroSkills 2008* konkursu Roterdamā (Nīderlandē). Profesionālās meistarības konkursa *EuroSkills* mērķis ir uzlabot profesionālās izglītības kvalitāti, efektivitāti un inovācijas, paaugstināt meistarību Eiropas līmenī, kas ir pamats stiprākai konkurētspējai Eiropā. *EuroSkills 2008* norisinājās trīs dienas no 18. līdz 20.septembrim. Tajā par titulu “Labākais no labākajiem” sacentās 416 konkursanti, 31 komanda no 29 Eiropas valstīm. Divas no komandām bija izveidotas kā Eiropas apvienotās komandas. Latvijas Nacionālā komanda Eiropas profesionālās meistarības konkursā *EuroSkills 2008* bija gados jaunākā komanda un pārstāvēja Latviju tematiskajās jomās: Inženierzinātnes un tehnoloģijas (mehatronika), Būvdarbi (būvdarbu vadītājs, jumīķis, mūrnieks, flīzētājs, dekoratīvā apmešana, namdaris), Kokapstrāde (galdnieks), Viesmīlības pakalpojumi (ēdienu gatavošana, viesu apkalpošana), Skaistumkopšanas pakalpojumi (frizieru darbi).

Visaugstākos rezultātus parādīja Oskars Zvirbulis (Cēsu Profesionālā vidusskola) namdaru darbos, iegūstot 4.vietu un Reinis Kudiņš (Rīgas Amatniecības vidusskola), iegūstot 4.vietu galdnieka darbos.

Konkursa starptautiskā žūrija izteica uzslavu Latvijas komandas jaunākajam dalībniekam jumiķu profesijas pārstāvim Ivaram Dauginam (Liepājas Būvamatniecības vidusskola) par paveikto darbu, pasniedzot medaļu. Oskars Zvirbulis (Cēsu Profesionālā vidusskola) saņēma sertifikātu, kas apliecināja, ka uzdevums ir paveikts augstā līmenī un ieguva Latvijas Nacionālās komandas labākā pārstāvja titulu.

Lai Eiropas valstis tuvāk iepazīstinātu ar Latviju un iespējām iegūt profesionālo izglītību Latvijā, konkursa laikā darbojās Latvijas profesionālās izglītības reklāmas stends ar devīzi “GET TO KNOW LATVIA” (“Iepazīsti Latviju”), kurā aktīvi darbojās godalgoto vietu ieguvēji konkursā “Jaunais profesionālis 2008”.

2009.gada pavasarī izstādes “Skola 2009” ietvaros tika organizēts audzēkņu profesionālās meistarības konkurss ”Jaunais profesionālis 2009” četrās tematiskajās jomās, nodrošinot astoņus profesionālās meistarības konkursus, kuros piedalījās 104 audzēkņi, pārstāvot 33 profesionālās izglītības iestādes, apliecinot savas zināšanas, prasmes un attieksmes iegūstamajā profesijā.

Un tad jau dalību Eiropas profesionālās meistarības aktivitātēs pārņēma VIAA.

Sākot no 2007.gada ESPO sanāsmēs tika izvirzīts mērķtiecīgs uzdevums Eiropas konkursa *EuroSkills* atbalsta organizācijai ESPO cieši sadarboties ar WorldSkills un iekļauties WorldSkills aktivitātēs un kļūt par WorldSkills sastāvdaļu. Rezultātā, lai konkursi nepārklātos, tika pieņemts lēmums, ka vienu gadu notiks *EuroSkills* profesionālās meistarības konkurss un citu gadu WorldSkills profesionālās meistarības konkurss. Vēlākajos gados Jos de Goye kļuva par *Worldskills Europe* prezidentu.

2014.gada 14.maijā Ilzei Brantei, *WorldSkills Europe* oficiālajai delegātei un valdes loceklei, tika piešķirts sertifikāts par nopelniem, par centību prasmju popularizēšanā starptautiskā mērogā un jo īpaši profesionālās meistarības konkursos. Sertifikātu atveda Dita Traidās, kura bija kļuvusi par Latvijas pārstāvi WorldSkills un arī EuroSkills, jo abas organizācijas savā darbībā saplūda un apvienoja savus spēku

3. pielikums. *SkillsLatvia* prasmju konkursi nozaru grupās
(atbilstoši *SkillsLatvia 2025*)

Radošās mākslas un modes tehnoloģijas	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas	Ražošana un inženiertehnoloģijas	Sabiedriskie un individuālie pakalpojumi	Celtniecība un būvniecības tehnoloģijas	Transports un loģistika
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Skatlogu dizains un noformēšana ▪ Tērpu dizains ▪ Grafiskā dizaina tehnoloģijas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Datortīklu administrēšana ▪ Web tehnoloģijas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mehatronika ▪ Mobilā robotika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Friziera darbi ▪ Ēdienu gatavošana ▪ Restorāna serviss ▪ Viesnīcas uzņemšanas dienests 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elektriskās instalācijas ▪ Inženiersistēmas ▪ Flīzēšana ▪ Krāsošana un dekoratīvā apdare ▪ Sausā būve un apdare ▪ Mēbeļu izgatavošana 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Smago spēkratu tehnoloģijas ▪ Kravu pārvadājumi ▪ Automobiļu tehnoloģijas

4. pielikums. *SkillsLatvia* prasmju konkursi 2017. - 2026.

*prasmju konkursi Covid-19 ierobežojumu apstākļos

Nr.p.k.	Prasmju konkurss	2017.	2018.	2019.	2020.*	2021.*	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.
1.	Elektriskās instalācijas										
2.	Inženiersistēmas										
3.	Flīzēšana										
4.	Krāsošana un dekoratīvā apdare										
5.	Mēbeļu izgatavošana										
6.	Sausā būve un apdare										
7.	Datortīklu administrēšana										
8.	Web tehnoloģijas										
9.	Skatlogu dizains un noformēšana										
10.	Tērpu dizains										
11.	Grafiskā dizaina tehnoloģijas										
12.	Mobilā robotika										
13.	Mehatronika										
14.	Friziera darbi										
15.	Ēdienu gatavošana										
16.	Restorānu serviss										
17.	Viesnīcas uzņemšanas dienests										
18.	Smago spēkratu tehnoloģijas										
19.	Automobiļu tehnoloģijas										
20.	Kravu pārvadājumi										
21.	Tērpu izgatavošana										
22.	Mazumtirdzniecība										
23.	Metināšana										
24.	Elektronika										
25.	Galdnieka darbi										

5. Pielikums. **Profesionālās izglītības iestāžu un izglītojamo dalība SkillsLatvia 2017.- 2025.**

Gads	Norises laiks	Norises vieta	Prasmju konkursi	Dalībn. skaits finālā	Pusfināli	Dalībn. skaits pusfin.	Dalībn. Skills Latvia kopā	PII skaits	Komentāri
SkillsLatvia 2017	20.-22.04.	BT1, Ķīpsalas 8	16+2*	96	5	86	155	37	*1 konkurss Rāmavas izstāžu centrā, 1konkurss Jelgavas tehnikumā
SkillsLatvia 2018	24.-27.04.	BT1, Ķīpsalas 8	18+2*	118	2	37	147	36	* 2 konkursi Jelgavas tehnikumā
SkillsLatvia 2019	07.-10.05.	BT1, Ķīpsalas 8	19	127	5	56	164	36	Lielākais apmeklētāju skaits ~4000
SkillsLatvia 2020	fināls atcelts	atcelts	20*		6	73	73	15	* fināls 18.03.2020.tika atcelts Covid-19 ierobežojumu dēļ
SkillsLatvia 2021*	23.04.-04.06.	Profesionālās izglītības iestādēs	18	103	4	27	103	36	*Prasmju konkursi tika īstenoti gan klātienē, gan tiešsaistē, ievērojot Covid-19 ierobežojumus
SkillsLatvia 2022	20.04.-23.04.	BT1, Ķīpsalas 8	22*	129	5	43	162	36	*3 konkursi vienlaicīgi ar SL BT1 Rīgas 3.arodsolā, RTRIT un RTK
SkillsLatvia 2023	03.-06.04.	BT1, Ķīpsalas 8	19*	122	4	37	145	36	*1 konkurss RTRIT
SkillsLatvia 2024	08.-11.05.	BT1, Ķīpsalas 8	20	121	20	216	216	35	
SkillsLatvia 2025	07.-10.05.	BT1, Ķīpsalas 8	20	130	20	257	257	35	
SkillsLatvia 2026	maijs	Rīgā	20		20		248		Konkurss ir sagatavošanā

SkillsLatvia finālos no 2017.-2025.gadam piedalījušies – 946 konkursanti. Kopā ar pusfinālu dalībniekiem, kuri nekvalificējas finālam- 1422

6. pielikums. **Nozaru uzņēmumi *SkillsLatvia* prasmju konkursu atbalstītāji**

Nr.p.k.	Uzņēmums	Tīmekļa vietne
1.	SIA "INTRAC Latvija"	https://www.intrac.lv/
2.	SIA "Baltic Agro Machinery"	https://balticagromachinery.lv/
3.	SIA "Autex"	https://autex.lv/
4.	SIA "Amazone"	https://www.amazone.lv/
5.	SIA "Manitou Nordics"	https://www.manitou.com
6.	SIA "Swecon Latvija"	https://www.swecon.lv/
7.	SIA DAW Baltica	https://www.dawbaltica.com/lv/
8.	SIA Velve M.S.Tehnoloģijas	https://www.velvemst.lv/
9.	AS Akvedukts	https://www.akvedukts.lv/
10.	SIA Uponsor Latvia	https://www.uponor.com/lv
11.	SIA PIPELIFE LATVIA	https://www.pipelife.lv/
12.	Grohe AG Eesti Filiaal	https://www.grohe.ee/
13.	SIA SMC Automation	https://www.smc.eu/lv-lv
14.	SIA Tomega	https://www.tomega.lv/
15.	SIA Schneider Electric Latvia	https://www.se.com/lv/
16.	SIA "AMSID Latvija" Mācību centrs MAGNUM	https://www.mcmagnum.lv/
17.	SIA Knauf	https://knauf.com/lv
18.	SIA Saint Gobain celtniecības produkti	https://www.saint-gobain.lv/
19.	SIA Gemoss	https://www.gemoss.lv/
20.	SIA BidFood Latvia	https://www.bidfood.lv/
21.	SIA Lietas MD	https://augluserviss.lv/
22.	SIA Restorānu servisa skola	https://rsskola.lv/lv/
23.	SIA Paulig Latvia	https://paulig.com/lv
24.	SIA Baltic XL	https://www.balticxl.lv/
25.	SIA Stockmann	https://www.stockmann.lv/
26.	SIA Riga Top Hair	https://www.rigatophair.lv/
27.	Salon Line mācību centrs	https://salonline.lv/
28.	SIA Skandi Motors	https://www.skandimotors.lv/
29.	SIA Inchcape Motors Latvija	https://www.inchcape.lv/
30.	SIA Auto Bassadone	https://www.autobassadone.lv/
31.	Autoserviss Krons Auto	https://www.kronsauto.lv/
32.	SIA Brain Games	https://www.brain-games.lv/
33.	SIA Festo	https://www.festo.com/lv

7. Pielikums. Latvijas komandas dalība un panākumi *EuroSkills (ES)* un *WorldSkills (WS)* 2010. - 2025.

Apzīmējumi: **Z** - zelta medaļa, **S** - sudraba medaļa, **B** - bronzas medaļa, **EM** – eksekles medaļa (700 punkti un vairāk).

Prasmju konkurss/ ES vai WS	ES 2010	WS 2011	ES 2012	WS 2013	ES 2014	WS 2015	ES 2016	WS 2017	ES 2018	WS 2019	ES 2021	WS SE 2022	ES 2023	WS 2024	ES 2025	WS 2026*
Latvijas dalībnieku skaits	6	2	15	8	11	7	12	8	12	7	19	9	9	6	14	4
Elektriskās instalācijas						EM	EM	EM								
Sausā būve un apdare																
Flīzēšana																
Krāsošana un dekoratīvā apdare																
Mēbeļu izgatavošana			EM			EM	B				EM					
Galdnieka darbi																
Datorsistēmu administrēšana**									EM							
Web tehnoloģijas					EM		EM		EM				EM		EM	
Grafiskā dizaina tehnoloģijas					EM		EM	EM				EM				
Skatlogu dizains un noformēšana				S		EM	B	EM	S	EM	EM	B				
Modes tehnoloģijas*					Z		S		Z							
Friziera darbi			EM													
Ēdienu gatavošana	EM				EM	EM	EM			EM						
Restorānu serviss	EM				EM					EM					EM	
Viesnīcas uzņemšanas dienests	Z															
Smago spēkratu tehnoloģijas							B		EM			S				
Mehatronika**																
Kravu pārvadājumi																
Mazumtirdzniecība																
Mobilā robotika**	S															
Metināšana																

*WS 2026 ir sagatavošanā.

**2 dalībnieki

8. Pielikums. **Latvijas komandas eksperti *EuroSkills* un *WorldSkills* 2016. - 2025.**

Nr.p.k.	Prasmju konkurss	Eksperte/ Eksperts
1.	Elektriskās instalācijas	Andris Krūmiņš
2.	Sausā būve un apdare	Andris Veinbergs, Roberts Bombins
3.	Flīzēšana	Agris Kreislers, Toms Kreislers
4.	Krāsošana un dekoratīvā apdare	Elga Zariņa
5.	Mēbeļu izgatavošana	Haralds Laucis
6.	Galdnieka darbi	Viktors Kaugija
7.	Datorsistēmu administrēšana	Dagnis Zemturis, Igors Būmanis
8.	Web tehnoloģijas	Roberts Flaumanis
9.	Grafiskā dizaina tehnoloģijas	Ivs Zenne
10.	Skatlogu dizains un noformēšana	Ilze Začeste (Kēniņa), Indra Merca
11.	Modes tehnoloģijas	Dana Beļakova, Iveta Liberte
12.	Friziera darbi	Andris Kačanovskis
13.	Ēdienu gatavošana	Raimonds Zommers, Māris Astičs, Svetlana Riškova, Nils Ģēvele
14.	Restorānu serviss	Jānis Kaļķis, Jānis Viļumovs, Mārtiņš Kukojs
15.	Viesnīcas uzņemšanas dienests	Margarita Platace
16.	Mazumtirdzniecība	Iveta Liniņa
17.	Mehatronika	Ritvars Rēvalds
18.	Smago spēkratu tehnoloģijas	Jānis Vītols, Krišjānis Jurāns, Rinalds Vanteris
19.	Kravu pārvadājumi	Ēriks Jākobsons

9. pielikums. *EuroSkills* un *WorldSkills* organizatori - valstis un pilsētas 2010.-2029.

<i>EuroSkills</i>		<i>WorldSkills</i>	
2010.	Lisabona Portugāle	2011.	Londona Lielbritānija
2012.	Spa-Francorchamps Beļģija	2013.	Leipciga Vācija
2014.	Lille Francija	2015.	San Paulu Brazīlija
2016.	Gēteborga Zviedrija	2017.	Abu Dabī Apvienotie Arābu Emirāti
2018.	Budapešta Ungārija	2019.	Kazaņa Krievija
2021.	Grāca Austrija	2022.	Special Edition 15 pasaules valstīs
2023.	Gdaņska Polija	2024.	Liona Francija
2025.	Herninga Dānija	2026.	Šanhaja Ķīna
2027.	Diseldorfa Vācija	2028.	Aichi Japāna
2029.	Šveice Ženēva	2030.	Lēmums nav pieņemts

Prasmju konkurss Grafiskā dizaina tehnoloģijas

pārskats **par sagatavošanos un dalību konkursā *EuroSkills 2025*** **Herninga, Dānija, 2025. gada 8.-14. septembris**

Lūdzam pārskatā detalizēti atbildēt uz visiem jautājumiem, lai varam Jūsu atbildes (komentārus/ieteikumus) izmantot turpmākajā starptautisko konkursu dalībnieku sagatavošanā. Atbildes rakstiet aiz katra jautājuma.

I. Sagatavošanās posms

1. Vai informācija par Jūsu uzdevumiem, uzņemoties eksperta pienākumus Pilnvarojuma līguma ietvaros, bija pietiekama?

Informācija par bija pietiekama.

2. Kā Jūs iesaistījāties kandidātiem apgūstamo un pilnveidojamo prasmju un zināšanu noteikšanā?

Pirmkārt, prasmes un zināšanas tika noteiktas vadoties pēc *SkillsLatvia* pusfināla un fināla darbiem, otrkārt, mācību procesā atsevišķas nodarbības tika veltītas tikai terminoloģijas un *EuroSkills* uzdevumu struktūras apguvei, treškārt, gatavošanās procesa laikā regulāri tika testēti mācību procesā apgūtais.

3. Kāda bija Jūsu sadarbība ar mācību koordinātoru (saziņas veids, informācijas apmaiņa, konsultācijas utt.)

Saziņa bija tieša un nepastarpināta.

4. Vai izmantojāt ekspertu foruma diskusijas *WSE* tīmekļa vietnē, lai noskaidrotu ar testa projekta virzību saistītos jautājumus? Kā vērtējat ekspertu forumu un tajā apskatītos jautājumus kopumā?

Aktīvi piedalījās *WSE* ekspertu foruma diskusijās. Forumā apskatītie jautāji bija konstruktīvi un vērtīgi darba uzdevuma izstrādā. Bija, protams, arī jauno ekspertu jautājumi, bet tas atbilst diskusiju videi.

5. Vai visu forumā iegūto informāciju par potenciālo konkursa uzdevumu, darbnīcas aprīkojumu, materiāliem u.c. savlaicīgi nodevāt tālāk mācību koordinātoram?

Viss tika savlaicīgi nodots koordinātoram.

6. Vai un cik bieži piedalījāties kandidātu/konkursanta praktiskajās mācībās?

Regulāri piedalījās kandidāta praktiskajās mācībās – vidēji vienu līdz divas reizes nedēļā.

7. Vai Jūsu norādes un ieteikumi konkursanta sagatavošanā tika ņemti vērā?

Norādes tika ņemtas vērā.

8. Kā vērtējat kopējās pārrunas ar konkursantu tikšanās reizē pie psihologa?

Kopumā pārrunas bija vērtīgas. Pagājušā gada psihologs šķita atbilstošāks – iespējams, mazāka paaudžu barjera vai labāka spēja nodibināt kontaktu ar konkursantu. Radās sajūta, ka konkursants līdz galam neuzticas psihologam.

II. Konkursa norise

1. Lūdzam novērtēt kopumā konkursa uzdevumu, tā sarežģītību, akcentējot prasmes, kuras obligāti jāapgūst, ja turpmāk piedalīsimies EuroSkills.

Konkursa uzdevumi bija vienkāršāki un paredzamāki nekā WorldSkills. EuroSkills konkursos nepieciešamais prasmju kopums īpaši nemainīsies. Ja turpmāk piedalīsimies šajos konkursos, apgūstamās prasmes un zināšanas ir apzinātas.

2. Kā vērtējat organizatoru piedāvāto konkursa darbnīcas aprīkojumu?

Šogad konkursa darbnīca bija ļoti labi aprīkota. Augstumā regulējami galdi, divi ekrāni – tāds aprīkojums līdz šim konkursos nav bijis.

3. Kāds ir Jūsu viedoklis par konkursa uzdevumu vērtēšanu kopumā (Vērtēšanas procesu, tabulām, vērtēšanas kritērijiem, metodēm, pieejām, aspektiem)

Vērtēšanas process bija pietiekoši raīts. Jaunums bija, ka vērtēšanas grupu vadītāji bija nemainīgi, bet grupu sastāvs katru dienu mainījās. Tas ļāva ekspertiem vienam otru labāk iepazīt un izvairīties no negatīvi tendencioza vērtējuma.

4. Kas konkursanta sniegumā bija veiksmīgs, kas neveicās? Kādi tam, Jūsaprāt, bija iemesli? Kopumā konkursanta sniegums bija labs, bet ne pietiekams, lai iegūtu Ekselences medaļu. Gatavošanās laiks bija pārāk īss.

5. Kā izveidojās sadarbība ar konkursantu konkursa laikā? Vai konkursants ņēma vērā Jūsu ieteikumus/ padomus/ norādes?

Sadarbība izveidojās konstruktīva un veiksmīga – ieteikumi un norādes tika ņemti vērā.

6. Kā vērtējat ekspertu darbu konkursa darbnīcā? Kāda bija sadarbība ar citu valstu ekspertiem? Vai tika ievēroti noteikumi?

Kopumā Grafikas dizaina tehnoloģiju konkursa eksperti ir draudzīga un uz sadarbību vērsta kompānija. Jaunie eksperti organiski iekļāvās kopējā darbā. Lai arī dažkārt ir vērojamas kulturālas atšķirības, kopumā darbs bija produktīvs un ekspertu sadarbība konkursa laikā profesionāla.

7. Kas veicināja vai traucēja pildīt eksperta pienākumus?

Kopējā atmosfēra konkursa darbnīcā palīdzēja pildīt eksperta pienākumus.

III. Ieteikumi turpmākajam darbam, atziņas, pārdomas pēc konkursa.

Noteikti jāvelta daudz ilgāks laiks konkursanta gatavošanai. Šogad mēģinājums iegūt vairāk laika, diemžēl, apstākļu sakrītības dēļ neizdevās, bet nākamie konkursanti jāsāk gatavot jau šodien.

Pārskats par nacionālā jauno profesionāļu meistarības konkursa *SkillsLatvia 2025* prasmju konkursu “Kravu pāravadājumi”

1. Sagatavošanās posms pirms konkursa pusfināla

Ņemot vērā iepriekšējo gadu Skills Latvija pieredzi un aktuālās tendences starptautiskajos Skills konkursos, ir stingri jāatjaunina uzmanības fokuss uz būtiskām tēmām, kas prasa padziļinātu sagatavošanos. Tēmas ir pārskatītas un precizētas, lai nodrošinātu augstāku atbilstību starptautiskajiem standartiem. Īpaši svarīgi — obligāti jāņem vērā jaunais WS standarta papildinājums: “Sustainability”, kas turpmāk ir neatņemama konkursa satura sastāvdaļa. Vienlaicīgi ir iezīmētas vadlīnijas mākslīgā intelekta pielietošanā dažādos loģistikas procesos.

2. Seminārs pedagogiem par konkursa vērtēšanas sistēmu

Pedagogiem skaidri izklāstīta vērtēšanas procedūra, balstīta uz WorldSkills vērtēšanas standartu. Detalizēti izskaidroti gan objektīvās, gan subjektīvās vērtēšanas principi, īpašu uzmanību pievēršot to praktiskajai piemērošanai. Pamatojoties uz WS piemēriem, akcentēta grūtību pakāpe prasmju vērtēšanā, kas saistīta ar vērtēšanas kritēriju piemērošanas sarežģītību — īpaši attiecībā uz to, cik lielā mērā šie kritēriji ir burtiski piemērojami vai pakļauti ekspertu interpretācijai.

3. Pusfināla materiāltehniskais nodrošinājums/ sadarbība ar tehnikumu, kurā notika pusfināls

Šajā prasmes konkursā netiek konstatētas būtiskas problēmas, jo nepieciešamais tehniskais nodrošinājums ir vienkāršs un viegli nodrošināms — katrai darba vietai nepieciešams tikai viens dators ar interneta pieslēgumu. Konkursa pusfinālam bija paredzēta nestandarta situācijas risināšana, imitējot pēkšņu telefona zvanu no klienta. Iepriekš neatklājot šī pārbaudījuma specifiku, tika operatīvi nodrošināta tā realizācija tehnikuma telpās.

4. Pedagogu iesaiste vērtēšanā

Pusfināla darbu vērtēšanas procesā pedagogiem bija iespēja praktiski pārliecināties par uzdevumu risinājumu vērtēšanas sarežģītību, kas būtiski mainīja viņu līdzšinējo izpratni par konkursa darbu vērtēšanas principiem. Šī pieredze skaidri apstiprināja iepriekš apspriesto subjektīvā vērtējuma nozīmi, kā arī izcēla nepieciešamību pēc rūpīgām diskusijām starp vērtētājiem, lai nodrošinātu taisnīgu un kvalitatīvu rezultātu.

5. Gatavošanās pusfinālam/finālam - komunikācija ar izglītības iestādēm

Par pusfinālu: Pirms konkursa pusfināla pedagogiem tika sniegti detalizēti norādījumi, kas palīdzēja sagatavot konkursantus konkrētajiem uzdevumiem un izprast vērtēšanas kritērijus. Šie norādījumi kalpoja kā pamats vienlīdzīgai sagatavošanās iespējai visiem konkursa dalībniekiem.

Par finālu: Ņemot vērā, ka finālā risināmie uzdevumi aptver plašāku nozares tematikas lauku, pedagogiem tika papildus sniegtas informatīvas vadlīnijas par uzdevumu paplašinājumiem. Šīs vadlīnijas palīdzēja dalībniekiem orientēties uz sarežģītākiem risinājumiem un nozares kontekstu, kas pēc sarežģītības raksturīgs fināla posmam.

6. Fināla materiāltehniskais nodrošinājums

Tāds pats kā pusfinālā.

7. Fināla norise (vērtēšanas ekspertu grupas darbs, darbnīcas vadītāja darbs, konkursa organizācija)

Fināls noritēja raiti un bez neplānotām situācijām. Vērtēšanas ekspertu grupa un darbnīcas vadītājs strādāja koordinēti un atbilstoši plānotajām procedūrām. Arī šogad būtisku lomu spēlēja nozares darbnīcas atrašanās vieta — tā tika izvietota attālināti no “skaļo” prasmju darbnīcām, kas ievērojami uzlaboja darba vidi un veicināja konkursantu spēju koncentrēties uz uzdevumu izpildi.

8. Pusfināla un fināla darba uzdevumu izstrāde - atbilstība starptautiskajam standartam, izaicinājumi un secinājumi

Kā arī iepriekš, darba uzdevuma saturs pilnībā atbilda starptautiskajam WorldSkills standartam, un tika ietverts visu tēmu kopums apjoma iespēju robežās. Uzdevumā tika iekļauta arī jaunā sadaļa par ilgtspēju (Sustainability), kas tagad ir neatņemama konkursa sastāvdaļa.

Tomēr jānorāda, ka šī tēma šobrīd vēl ir jauna, un pagaidām pastāv tikai teorētiska izpratne par tās praktisko pielietojumu starptautiskajā Skills konkursa kontekstā. Arī sperot nedaudz soli uz priekšu, esam jau pieskarušies mākslīgā intelekta tēmai nozarē, kas WS standartā paredzēta tikai nākošgad.

9. SkillsLatvia 2025 konkursantu novērtējums (Konkursantu stiprie/ vājie punkti, saistībā ar viņu prasmēm un zināšanām? Kādi aspekti jāuzlabo, lai palielinātu konkursantu profesionālo izaugsmi? Kādas tendences vai kopīgas problēmas tika novērotas starp visiem konkursantiem?)

Konkursa dalībnieku sniegums uzlabojas ar katru gadu. Lai gan tas ne vienmēr atspoguļojas tieši iegūtajos punktos, šī tendence ir saistīta ar pieaugošo vērtēšanas kritēriju precizitāti un uzdevumu sarežģītības palielināšanos, kas atbilst WorldSkills standartam un konkurences līmenim.

Īpaši jāizceļ konkursantu komunikācijas prasmes un runas spējas, kas jau iepriekš guvušas atzinību no ekspertiem WS konkursos.

Nav novērojamas kopīgas problēmas, jo visa konkursa norises gaitā parādās atsevišķas kļūdas vai neprecizitātes, kas iespējams, skaidrojamas ar konkursantu uztraukumu. Šīs kļūdas neiezīmē kādu konkrētu zināšanu nepārzināšanu, jo citos uzdevuma blokos, šīs zināšanas atkal parādās.

10. Ieteikumi profesionālās izglītības programmu uzlabošanai (iespējams, arī standartam)

Novērojams, ka konkursantiem no izglītības programmas tiek nodrošināta pietiekama informatīvā bāze attiecībā uz autotransporta pārvadājumiem. Vājāk tiek pārstāvēta jūras transports. Tomēr, ņemot vērā globalizēto konkurenci un starptautiskos standartus, mums ir jābūt ne mazāk ziņoņiem par starptautiskajiem aviopārvadājumiem un dzelzceļa transportu, kas šobrīd iegūst nozīmīgu lomu multimodālā transporta attīstībā. Strauji jāmeklē risinājumi ilgtspējas integrēšanai nozares profesijā un mākslīgā intelekta pielietojums.

11. Ieguvumi nozarei

Nozīmīgākais ieguvums nozarei ir jauni, ziņoņi un motivēti speciālisti, kuri spēj pielāgoties aktuālajām nozares prasībām. Konkursantu sniegums tiek atzinīgi novērtēts un nereti turpat jau vainagojas ar darba iespēju piedāvājumu. Šaurākā nozīmē katra konkursa uzdevuma risinājuma vērtēšana sniedz ekspertiem iespēju paraudzīties uz nozares situācijām no jauna skatupunkta. Nereti šie risinājumi var kalpot kā idejas vai impulss, ko iespējams pārnest uz reālo tirgu, veicinot inovācijas un praktisku pievienoto vērtību.

12. Ieteikumi nākamajiem konkursiem / turpmāko konkursu norises un ekspertu darba uzlabošanai.

Turpināt pilnveidot uzdevumu atbilstību WorldSkills standartiem, īpaši pievēršot uzmanību jaunajām tēmām, piemēram, *ilgtspēja*, nodrošinot dalībniekiem ne tikai teorētisku, bet arī praktisku izpratni par to.

Paplašināt izglītojamo sagatavotību multimodālā transporta jomā, īpaši iekļaujot aviopārvadājumus un dzelzceļa transportu, lai uzlabotu konkurētspēju starptautiskajā arēnā. Ieviest strukturētākas reflexijas iespējas pēc uzdevumu vērtēšanas, ļaujot ekspertiem apkopot novērojumus par jauniem, inovatīviem risinājumiem, kas potenciāli pielietojami kā nozarē, tā arī pašos nozares izglītības procesos.

Veicināt ciešāku sadarbību starp ekspertiem un izglītības iestādēm, lai nodrošinātu vienotu izpratni par vērtēšanas kritērijiem un nozares attīstības virzieniem.

Uzlabot komunikācijas prasmju attīstīšanu sagatavošanās procesā, ņemot vērā pozitīvo novērtējumu šajā aspektā starptautiskā mērogā.

Saistībā ar pašu konkursu, nodrošināt lielāku atspoguļošanu sociālajos tīklos. Skaidrs, ka kravu pārvadājumu konkursa norise nav vizuāli "pievilcīga" skatītājam, taču noteikti to var vairāk atspoguļot kā līdz šim. Visām konkursa laikā notiekošajām diskusijām, forumiem utt, it sevišķi noslēguma ceremonijai IR jābūt pieejamiem tiešsaistē!

Pārskats par nacionālā jauno profesionāļu meistarības konkursa SkillsLatvia 2025 prasmju konkursu “Web tehnoloģijas”

1. Sagatavošanās posms pirms konkursa pusfināla

Sagatavošanās posmā tika apspriests pusfināla uzdevums ar komentāriem par tehnoloģijām, ko nepieciešams apgūt vai atļauts izmantot.

2. Seminārs pedagogiem par konkursa vērtēšanas sistēmu

Tika atkārtoti apspriestas tehnoloģijas, ko varēs izmantot pusfinālā, jo pēc komentāriem, joprojām nebija skaidrība. Neskaidrības pamatā radās no neatjaunotā pielikumu dokumenta. Izmaiņas bija apspriestas tikai e-pastos. Arī pēc diviem semināriem un vienošanās ar pedagogiem par izmantojamajām tehnoloģijām pēc pusfināla tika saņemta ziņa, ka nebija skaidras izmantojamās tehnoloģijas.

3. Pusfināla materiāltehniskais nodrošinājums/ sadarbība ar tehnikumu, kurā notika pusfināls / Pusfināla norise

Tika nodrošināti datori nepieciešamajā daudzumā, bet bija nepilnīgi uzinstalēta programmatūra. Tas tika konstatēts konkursantiem uzsākot darba uzdevuma izpildi. Nepilnības netika konstatētas iepriekš, jo programmatūra tika pārbaudīta tikai diviem nejauši izvēlētiem datoriem. Nākamajos konkursos nepieciešams pārbaudīt katru datoru.

Tehnikums bija ļoti atsaucīgs saistībā ar programmatūras uzstādi, interneta nodrošinājumu un atbalstu konkursa laikā. Konkursa laikā trīs datoriem radās problēmas ar cieto disku, kas tika atrisinātas. Viens dators izbeidza savu darbību, bet bija pieejams rezerves dators.

4. Pedagogu iesaiste vērtēšanā

Ir vērts pedagogus iesaistīt vērtēšanā, lai iegūtu atgriezenisko saiti un izglītotu par vērtēšanas kritērijiem. Vērtēšanas laikā pedagogiem bija apgrūtināti vērtēt Backend API kritērijus. Nepieciešams vērtēšanas kritērijus sadalīt smalkāk un ar vairāk paskaidrojumiem, kā arī nodrošināt aprakstu par to kā vērtēt Backend API.

5. Gatavošanās pusfinālam/finālam - komunikācija ar izglītības iestādēm

Gan pusfinālā, gan finālā komunikācijai dažreiz bija nepieciešams ilgs laiks vai arī ziņas no izglītības iestādēm netika saņemtas.

Pēc sarunām ar konkursantiem tika konstatēts, ka izglītības iestāde nav nosūtījusi informāciju par konkursanta vajadzībām vai arī konkursanta dotā informācija atšķīrās no informācijas, kas tika saņemta no izglītības iestādēm. Saistībā ar šo varētu sākt izmantot Google formas vai citus interaktīvus rīkus paralēli e-pastu komunikācijai, lai nodrošinātu vienotu informāciju starp izglītības iestādēm, konkursantiem un ekspertu.

Semināri ļoti palīdzēja komunikācijā ar izglītības iestādēm, lai apspriestu neskaidrības.

6. Fināla materiāltehniskais nodrošinājums

Tika nodrošināts viss nepieciešamais aprīkojums. Interneta kabeļi nebija pietiekami ievilkti norobežotajā telpā un nācās tos pārvilkt, jo nebija iespējams interneta kabeļus pievienot darba serveriem.

7. Fināla norise (vērtēšanas ekspertu grupas darbs, darbnīcas vadītāja darbs, konkursa organizācija)

Eksperti bija pieejami uz vietas konkursa norises laikā un bija iespējams sastrādāties bez starpgadījumiem.

Konkursantu darbu vērtēšanu ļoti atvieglāja jaunā sistēma (nstrim), kas ļāva ātri un bez problēmām izveidot vidi priekš konkursantiem un piekļūt visiem konkursanta darbiem un datiem ar dažiem klikšķiem vērtēšanas laikā. Iepriekšējā operāciju veidā vides sagatavošana prasīja vairāk nekā 16 stundas, jo bija viss jāveido manuāli. Jaunā sistēma ļāva arī konkursantiem viegli izveidot nepieciešamos projektus, lai uzsāktu darbu.

8. Pusfināla un fināla darba uzdevumu izstrāde - atbilstība starptautiskajam standartam, izaicinājumi un secinājumi

Pusfināla darba uzdevums tika izstrādāts pārāk sarežģīts priekš pusfināla zināšanu pārbaudes, jo nevienam konkursantam neizdevās izpildīt darba uzdevumu pilnībā.

Fināla darba uzdevums tika izstrādāts atbilstoši. Dizainā tika vērtēti vairāki subjektīvie aspekti, bet precizējošajos aprakstos tika iekļauti objektīvo aspektu elementi kā dinamisks saturs, no kā vajadzētu izvairīties nākamo uzdevumu izstrādē.

Abu darba uzdevumu izstrādē tika izmantoti starptautiskie standarti, ko ieteicams turpināt.

9. SkillsLatvia 2025 konkursantu novērtējums (Konkursantu stiprie/ vājie punkti, saistībā ar viņu prasmēm un zināšanām? Kādi aspekti jāuzlabo, lai palielinātu konkursantu profesionālo izaugsmi? Kādas tendences vai kopīgas problēmas tika novērotas starp visiem konkursantiem?)

Konkursantiem, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir uzlabojušās zināšanas par ietvaru izmantošanu, kas uzlabo darba uzdevuma izpildi. No tā izriet jauna problēma, ka dažādi konkursanti izvēlas izmantot dažādus ietvarus, kam var rasties grūtības nodrošināt pilnvērtīgu darbības vidi vai atbalstu no ekspertiem. Bija gadījums, kad konkursants izmantoja novecojušu ietvaru Laravel Lumen, kas vairs netiek uzturēts.

Konkursantiem nepieciešams mācīties kā izmantot dokumentācijas rīkus, lai meklētu nezināmu informāciju. Visa uzdevumiem nepieciešamā informācija bija pieejama dokumentācijas rīkā abos konkursos, bet konkursanti izvēlējās izmantot sev atvēlēto interneta laiku, meklējot informāciju caur Google, nevis sev pieejamo dokumentācijas rīku.

Konkursantiem nepieciešams mācīties kā izmantot *Docker* risinājumu izstrādei. Gandrīz visiem konkursantiem bija problēmas ar *Docker* un bija nepieciešama ekspertu iesaiste. *Docker* ir standarts industrijā tāpēc uz to vajadzētu likt lielāku uzsvāru.

Vairāki konkursanti izrādīja interesi par dažādu tehnoloģiju izmantošanu, kas tika noraidīta, jo par minētajām tehnoloģijām netika veikta nepieciešamā komunikācija. Iespējams var apskatīt dinamiskāku komunikāciju starp konkursantiem, pedagogiem un ekspertiem, lai paaugstinātu konkursantu interesi, atļaujot dažādāku tehnoloģiju izmantošanu.

10. Ieteikumi profesionālās izglītības programmu uzlabošanai (iespējams, arī standartam)

Ieteikums skaidrāk komunicēt ar izglītības iestādēm par potenciālajiem uzlabojumiem mācību saturā.

11. Ieguvumi nozarei

Dalībnieki, kas piedalījušies konkursā un ieguvuši labus rezultātus, jau ir gatavi piedalīties vienkāršu biznesa uzdevumu izstrādē. Pedagogu iesaistīšana veicina industrijas zināšanu nodošanu

pedagogiem un tālāk šīs zināšanas tiek nodotas skolēniem, uzlabojot kopēju izglītības līmeni IT tehnoloģijās.

12. Ieteikumi nākamajiem konkursiem / turpmāko konkursu norises un ekspertu darba uzlabošanai.

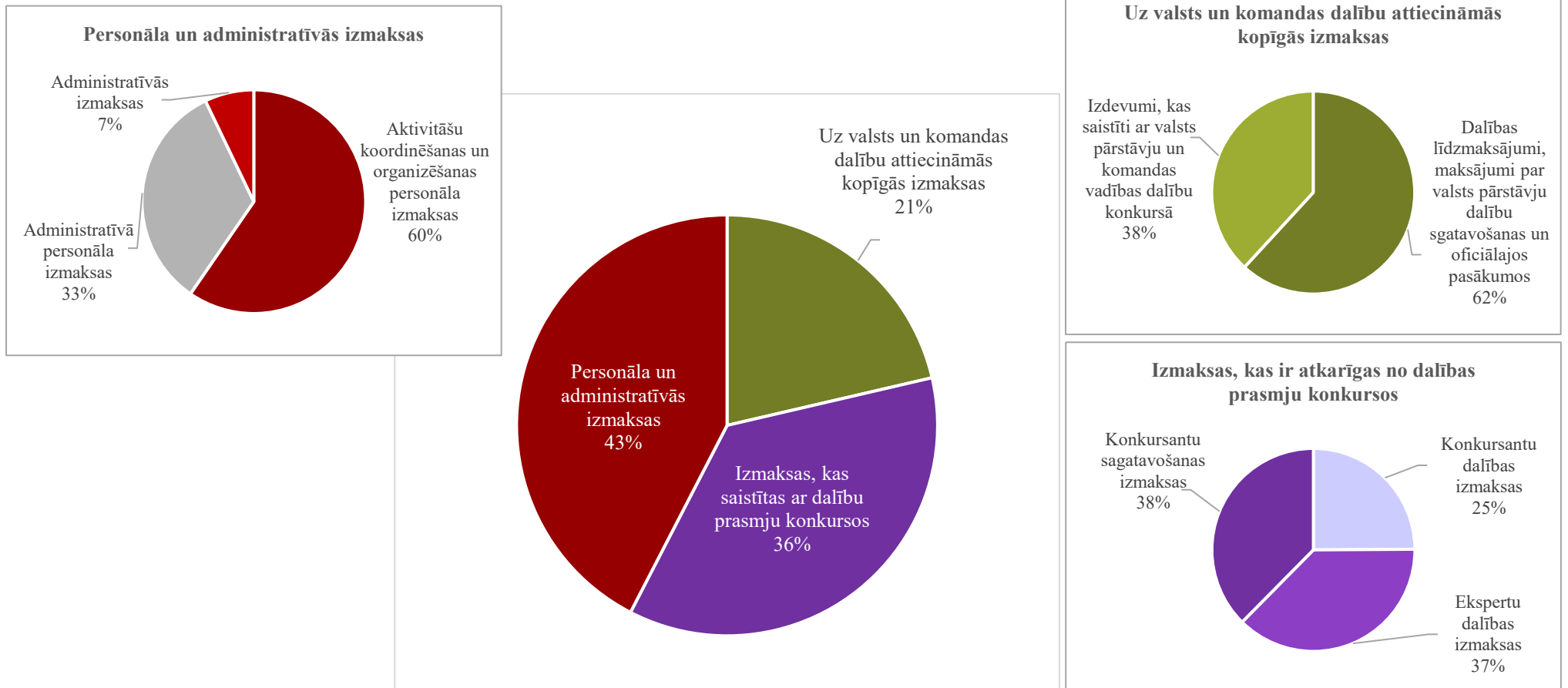
Nākamajam konkursam būtu nepieciešams formālāk sagatavot materiālus, ko nodot pedagogiem par dažādajām tehnoloģijām, kas tiek izmantotas industrijā, jo šoreiz informācija tika nodota vairāk diskusiju un jautājumu mijā. Pamata tehnoloģijas ir: docker, git, php, [node.js](https://nodejs.org/), backend frameworks, frontend frameworks, API.

Varētu apskatīt iespējas dalīties ar tiešsaistes dokumentu, lai jaunāko informāciju uzreiz varētu apskatīt, ja tā tiek izmainīta. Publiski Google Docs faili ir viena no iespējamajiem risinājumiem. Papildus Google Docs piedāvā arī komentāru sadaļu, kas atvieglotu komunikāciju par neskaidrībām ar pedagogiem.

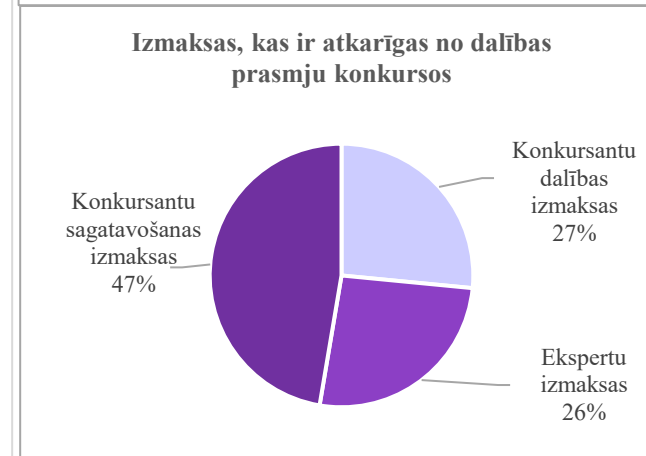
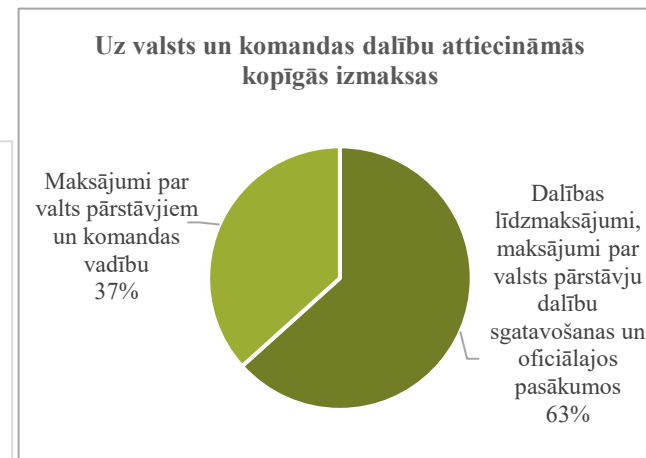
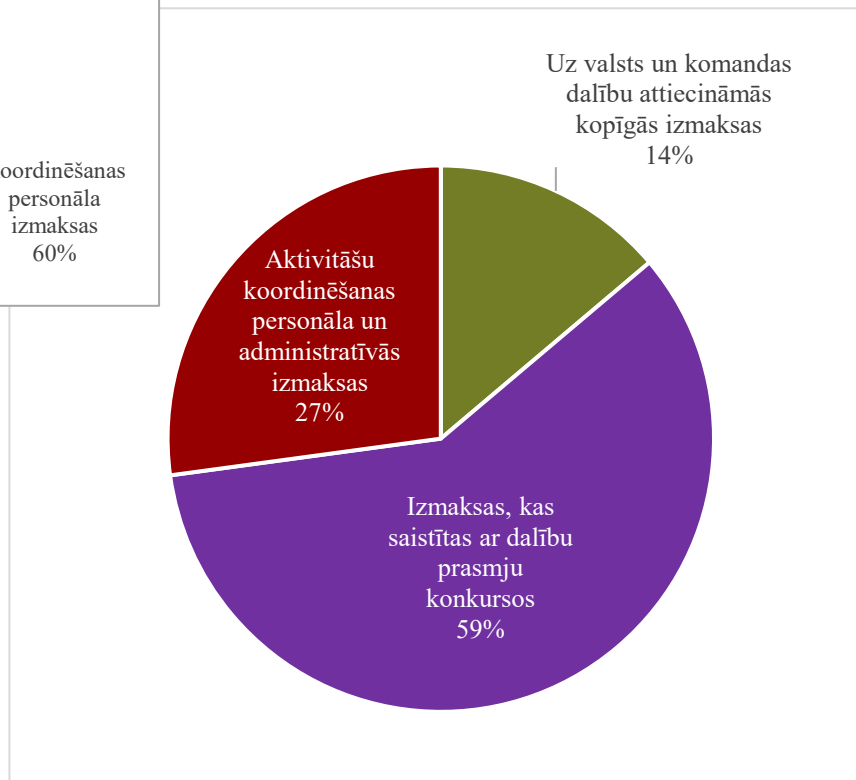
Turpināt izmantot jauno sistēmu (nstrim), kas atvieglo ekspertu darbu un uzlabo konkursantu darba kvalitāti.

11. pielikums. **WorldSkills 2024 un EuroSkills 2025 izmaksu struktūra**

WorldSkills 2024 izmaksu struktūra

EuroSkills 2025 izmaksu struktūra

12. pielikums. **Nozaru pasākumu ietvaros un izglītības iestādēs rīkotu prasmju konkursu izmaksu aplēse**

Nr.p.k.	Izmaksu grupa	Izstādes "Skola" laikā BT1 (1. halle) rīkota 1 prasmju konkursa vidējo izmaksu aplēse (eiro)	Biznesa centrā "Rāmava" rīkota smago spēkratu tehnoloģiju konkursa izmaksu aplēse (eiro)	Izglītības iestādēs rīkotu prasmju konkursu izmaksu aplēse (eiro)			
				Mēbeļu izgatavošana	Inženiersistēmas	Datortīklu administrēšana	Automobiļu tehnoloģijas
1.	Konkursa uzdevumu satura izstrādes un vērtēšanas izmaksas	3600,00	14920,00	3600,00	3600,00	3600,00	3600,00
2.	Konkursa dalībnieku nodrošināšanas izmaksas	2020,00	2030,00	1230,00	1230,00	1230,00	1230,00
3.	Konkursa norises tehniskās izmaksas	11200,00*	12200,00	6000,00	2280,00*	3280,00	2980,00
4.	Komunikācijas, publicitātes un reprezentācijas izmaksas	1370,00	1370,00	1370,00	1370,00	1370,00	1370,00
5.	Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas personāla izmaksas	5200,00	5200,00	9700,00	9700,00	9700,00	9700,00
6.	Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas administratīvās izmaksas	700,00	700,00	700,00	700,00	700,00	700,00
7.	Pusfināla rīkošanas izmaksas	1740,00	2160,00	4730,00	1490,00*	1830,00	1910,00
Kopā		25830,00	38580,00	27330,00	20370,00	21710,00	21490,00

*Nav iekļautas materiālu izmaksas vai tās ir uzrādītas nepilnā apjomā.

Paskaidrojums nozaru pasākumu ietvaros un izglītības iestādēs rīkotu prasmju konkursu izmaksu aplēsē iekļautajām izmaksām

Izmaksu veids	Nozares ietvaros rīkots prasmju konkursa izmaksu aprēķins	Izglītības iestādē rīkots prasmju konkursa izmaksu aprēķins
Konkursa uzdevumu satura izstrādes un vērtēšanas izmaksas	Piemērota stundas tarifa likme nozarē	Piemērota VID statistikas datos norādītā vidējā stundas tarifa likme profesiju klasifikatora grupai "Vecākie speciālisti" ¹²
Konkursa dalībnieku nodrošināšanas izmaksas	Atbilstoši 2025. gada izmaksām	
Konkursa norises tehniskās izmaksas	Atbilstoši BC "Rāmava" izcenojumam piemērojot 25% atlaidi un norādītajām tehnikas, aprīkojuma un materiālu izmaksām nozarē	Atbilstoši Jelgavas tehnikuma maksas pakalpojumu cenrādim ¹³ un 2025. gada konkursa materiālu izmaksām
Komunikācijas, publicitātes un reprezentācijas izmaksas	Atbilstoši 2025. gada izmaksām	
Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas personāla izmaksas	Izmaksas aprēķinātas piemērojot uz nacionālo konkursu attiecināmo esošo VIAA darbinieku noslodzi un likmes	Atbilstoši skolas noteiktajam darba apjomam – 426 stundas gadā izglītības iestādes personālam un 2 VIAA darbiniekiem, kas koordinē konkursus
Konkursa un talantu attīstības pasākumu koordinēšanas un organizēšanas administratīvās izmaksas	Atbilstoši 2025. gada izmaksām	
Pusfināla rīkošanas izmaksas	Atbilstoši norādītajām tehnikas, aprīkojuma un materiālu izmaksām un stundas tarifa likmei nozarē	Atbilstoši Jelgavas tehnikuma maksas pakalpojumu cenrādim un 2025. gada konkursa materiālu izmaksām

¹² ¹² <https://www.vid.gov.lv/lv/informacija-par-darba-vietam-2025gada-atbilstosi-profesiju-klasifikatoram>

¹³ <https://likumi.lv/ta/id/360053-izglitibas-un-zinatnes-ministrijas-padotiba-esoso-profesionalas-izglitibas-iestazu-maksas-pakalpojumu-cenradis>